

# Riksdagens protokoll

2013/14:98

Onsdagen den 9 april

Kl. 09.00 – 11.19

13.00 – 17.25



Protokoll  
2013/14:98

---

## 1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 3 april justerades.

## 2 § Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Daniel Bäckström som suppleant i näringsutskottet under Erik A Erikssons ledighet.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 9 april–18 juni* till

*suppleant i näringsutskottet*

Daniel Bäckström (C)

## 3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

*Interpellation 2013/14:400*

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:400 Tryckerimomsen

av Mats Pertoft (MP)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 april 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 april 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

*Rikard Jermsten*

Expeditions- och rättschef

#### 4 § Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:  
RiR 2014:8 Försvaret – en utmaning för staten. Granskningar inom försvarsområdet 2010–2014

#### 5 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2013/14:Fö5 till försvarsutskottet

2013/14:Ub11–Ub14 till utbildningsutskottet

2013/14:C6 och C7 till civilutskottet

2013/14:T6 och T7 till trafikutskottet

2013/14:MJ14–MJ16 till miljö- och jordbruksutskottet

2013/14:U19–U22 till utrikesutskottet

2013/14:U15–U18 till utrikesutskottet

#### 6 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Justitieutskottets betänkande 2013/14:JuU20

Konstitutionsutskottets betänkanden 2013/14:KU14 och KU17

Utrikesutskottets betänkanden 2013/14:UU16 och UU17

*Fler bostäder åt unga  
och studenter*

#### 7 § Fler bostäder åt unga och studenter

Civilutskottets betänkande 2013/14:CU22

Fler bostäder åt unga och studenter (prop. 2013/14:59)  
föredrogs.

Anf. 1 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Vi i Vänsterpartiet är starkt kritiska till förslaget i betänkandet. Därför yrkar vi avslag på hela propositionen *Fler bostäder åt unga och studenter* som handlar om avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet vid inredning av vind, förlängd tid för tidsbegränsade bygglov och undantag från krav på tekniskt samråd vid flyttning av bostäder.

Herr talman! Vi är överens om att det i dag råder en akut bostadsbrist i stora delar av Sverige, inte minst i storstadsregionerna. Enligt Boverket råder bostadsbrist i 126 av landets kommuner. Bostadsbristen innebär att trångboddhet och otrygghet breder ut sig. Följden blir att människors livssituation försvaras och att deras drömmar om frihet inskränks. Även arbetsmarknadens funktionssätt påverkas när människor tvingas tacka nej till arbete och studieplatser.

Särskilt stor är avsaknaden av hyresrätter. Den extrema och växande bristen på hyresrätter drabbar främst – men inte bara – dem som inte är etablerade på bostadsmarknaden, till exempel ungdomar. Enligt Hyresgästföreningen är andelen unga mellan 20 och 27 år som bor i egen bostad, det vill säga bostadsrätt, eget hus eller hyresrätt med förstahandskontrakt endast 51 procent. Nästan var fjärde ung vuxen bor hemma hos föräldrarna, och drygt 25 000 unga vuxna bor i dag kvar hos sina föräldrar trots att de har egna barn och familjer.

Mot bakgrund av ovanstående kan man förvänta sig att en proposition som heter *Fler bostäder åt unga och studenter* ska innehålla åtgärder för att åstadkomma just detta. Så är emellertid inte fallet. Trots att man i propositionen både argumenterar för att det måste byggas mer och säger att unga och studenter har en svag position på bostadsmarknaden lyser de verkningsfulla förslagen med sin frånvaro.

Det har länge varit uppenbart att regeringen står handfallen inför bostadsbristen. Högeralliansens politik har fokuserat på att skapa fler andrahandsboenden genom att göra det mer lönsamt att hyra ut sin bostad eller delar av den. I övrigt har man lämnat ifrån sig alltmer av det som borde vara politikens ansvar till marknaden.

Nu läggs alltså förslag fram om att bygga om tomma vindsvåningar till mindre lägenheter utan att behöva sätta in en hiss eller tillgänglighetsanpassa bostaden. Regeringen vill också att det av kommunens översiktsplan ska framgå hur man avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder och ge förlängd tid för tidsbegränsade bygglov samt ge undantag från krav på tekniskt samråd vid flyttning av byggnader.

Dessa förslag skapar möjligtvis några nya bostäder på marginalen, men de löser knappast den rådande bostadsbristen för unga och studenter. Tvärtom tycks det som att en del av regeringens svar på bostadsbristen är att nöja sig med att bostäder som riktar sig till unga och studenter kan få ha lite sämre standard. Detta att man vill skapa fler andrahandsboenden – som per definition är otrygga boenden utan besittningsskydd – är kanske det främsta exemplet.

Vänsterpartiets syn på bostaden skiljer sig markant från regeringens. Vi menar att bostad är en social rättighet. Därmed blir också bostadsbristen ett problem som politiken kan och bör ta ett aktivt ansvar för att lösa, och inte en fråga för marknaden. Landets unga måste ges möjligheter att skapa och planera sin framtid, flytta hemifrån och börja sina vuxenliv. Då är det avgörande att det finns tillgång till billiga hyresrätter, framför allt på orter där bostadsbristen är stor.

Vänsterpartiet föreslår därför flera åtgärder för att få fart på byggandet och stärka hyresgästernas rättigheter. Vi vill införa ett statligt investeringsstöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning på miljövänliga och tillgängliga hyresrätter med rimliga och förhandlade hyror. Vi har sagt att det i varje kommun ska finnas en bostadsförmedling som förmedlar bostäder på ett rättvist och förutsägbart sätt. Man ska inte behöva vara beroende av kontakter för att få en bostad.

Herr talman! Vi i Vänsterpartiet menar att de föreslagna undantagsreglerna drabbar människor som redan är missgynnade i samhällsplaneringen. Det gäller först och främst i och med att personer med funktionsnedsättning inte kan bo i dessa bostäder. Men det handlar också om att de boende inte kan ta emot gäster, vänner och familjemedlemmar med

funktionsnedsättning i sin bostad. Vänsterpartiet menar att detta är fel väg att gå. Tillgängligheten är central för att människor med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhällslivet på lika villkor som andra.

Vi i Vänsterpartiet vill därför att bristande tillgänglighet ska utgöra grund för diskriminering. Efter ett förslag från bland andra Vänsterpartiet gjorde riksdagen den 14 juni 2012 ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag om förbud mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet. Mot bakgrund av detta tycks det märkligt att man föreslår lagändringar som i praktiken innebär undantag från den diskrimineringslagstiftning som man vill införa. Flera remissinstanser såsom Handikappförbunden och Diskrimineringsombudsmannen är av dessa skäl kritiska till förslaget.

Även förslagen om förlängd tid för tidsbegränsade bygglov respektive undantag från tekniskt samråd vid flyttning av byggnader har fått kritik utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. I det första förslaget lyfts det fram att tillfälligt bygglov innebär att undantag från tillgänglighetskraven får göras.

Vi i Vänsterpartiet anser att en byggnad inte bör kunna vara otillgänglig under en längre tidsperiod än vad som är fallet i dag.

När det gäller det andra förslaget om undantag från tekniskt samråd vid flyttning av byggnader framför både De Handikappades Riksförbund, DHR, och Handikappförbunden att det är motiverat att samråd kvarstår. DHR menar att detaljerna kring tillgänglighet och användbarhet förbises i bygglovsskedet och att det tekniska samrådet utgör en möjlighet att lyfta fram dessa frågor. Vi delar remissinstansernas bedömning.

Vänsterpartiets syn är att fler, inte färre, bostäder och offentliga miljöer måste göras tillgängliga. Flera av förslagen i propositionen innebär en utveckling i motsatt riktning. Därför yrkar jag avslag på dessa förslag i propositionen och bifall till reservation 1 från V och MP.

Anf. 2 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Regeringen har presenterat en proposition med namnet *Fler bostäder åt unga och studenter*. Av namnet att döma får man bilden att det nu kommer förslag för att få i gång bostadsbyggandet för de 289 000 ungdomar som i dag saknar en egen bostad.

Regeringen har använt hela sin tid till att utreda i stället för att få i gång byggandet. Därför är det verkligen på tiden att denna proposition nu kommer på bordet.

Från oppositionens sida har vi framfört en omfattande kritik gentemot regeringen för att det har byggts för lite bostäder åt unga och studenter.

Studentorganisationerna har varit mycket kritiska, för att inte tala om studenterna själva. Unga på väg in till sina första jobb på arbetsmarknaden har fått avstå från att flytta dit jobben har funnits för att de har saknat en bostad. Studenter har hoppat av utbildningar eller valt att inte påbörja dem på grund av bostadsbristen. Och handelskamrar runt om i landet har varnat för hämmande tillväxt om bostadsbyggandet inte får fart.

Kort sagt har det varit en massiv kritik mot regeringen och de borgerliga partierna för bristen på förslag som leder till ökat bostadsbyggande.

Regeringen har haft åtta år på sig att lägga fram förslag som ger effekt. Man har inte kommit med särskilt många förslag, och väldigt få förslag har haft någon direkt effekt.

Herr talman! I dag behandlar riksdagen regeringens proposition om fler bostäder åt unga och studenter. Men var är de skarpa förslagen? Var är förslagen som svarar upp emot den bostadsbrist som i dag råder för ungdomar och studenter?

Det kanske kommer som en nyhet för regeringen, men för att komma till rätta med bostadsbristen måste det byggas fler bostäder. Det är genom ett ökat bostadsbyggande som problemet med bristen på bostäder, i det här fallet åt unga och studenter, kan få en lösning.

Regeringen har tänkt sig att unga och studenter ska hyra i andra hand till marknadshyra utan möjlighet att i efterhand få rätt att få tillbaka oskäligen hyra, att de ska bo på föräldrarnas tomt i en större friggebod – vilket bygger på att föräldrarna äger en tomt – eller att de, enligt det förslag som vi i dag har på bordet, ska hoppas att det blir en vindslägenhet som de kan hyra.

Jag ska vara klar om vår uppfattning. Vi tycker att det är bra att unga och studenter får möjlighet att hyra lägenhet i andra hand. Men vi tror inte på marknadshyror.

Nu kommer uppgifter om att uthyrningen av andrahandslägenheter ökat men även att marknaden låser sig genom att färre bostäder är ute till försäljning och spekulatjonen ökar. Det är en utveckling som regeringen bär ansvaret för.

Vi har inget emot att man får bygga större friggebodar, men vi tror inte att lösningen är att hänvisa unga och studenter till friggebodar.

Vi har inget emot avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet för inredning av bostäder på högst 35 kvadratmeter på en vind.

Ett förslag om dispens från kravet på hiss ända upp till vindsplan har vi själva motionerat om 2011. Men då var det ett omöjligt förslag för regeringen att gå med på, vilket det inte tycks vara i dag. Men att gå med på socialdemokratiska förslag är inte sällsynt för vår pressade regering som nu hoppas på omval.

Herr talman! Regeringen skriver i propositionen: Regeringens bostadspolitik syftar till att bostadsbyggandet ska öka, vilket i första hand sker genom nybyggnad.

En proposition med titeln *Fler bostäder åt unga och studenter* kunde därför ha förväntats innehålla förslag om kraftfulla åtgärder för att öka utbudet av bostäder för dessa grupper, inte minst genom nybyggnad. Var i denna proposition finns förslagen om att öka bostadsbyggandet för unga och studenter?

Vi menar att de framlagda förslagen om att underlätta inredningen av vindar med mera är långt ifrån tillräckliga om man på allvar vill komma till rätta med bostadsbristen.

Socialdemokraterna har lagt fram flera förslag som kan få i gång en nödvändig nyproduktion av bostäder som är lämpliga för unga och studenter.

Vi är kritiska mot bristen på fler verk samma förslag i propositionen men ställer oss bakom de förslag som regeringen nu trots allt har lagt fram. Men vår kritik är att det är för lite och inte alls svarar mot behovet.

Den uppmärksamme har säkert redan konstaterat att det redan i dag är möjligt att göra avsteg från tillgänglighetskrav och anpassning.

Men förutsättningarna för avsteg från krav på tillgänglighet och användbarhet vid inredning av vindar och små bostäder är inte klarlagda i lagtext. Det blir det med denna lag.

För vår del har vi varit noga med att dessa vindslägenheter på upp till 35 kvadratmeter inte ska kunna slås ihop och bilda större lägenheter och därmed bli tillgängliga för andra grupper än just studenter och unga.

Genom att det tydliggörs att en sammanslagning av lägenheter är anmälningspliktig, eftersom det ändras i planlösningen, kommer det att krävas ett startbesked från kommunen genom Byggnadsnämnden. Därmed är det inte bara att slå ihop dessa lägenheter till större. Det tycker vi är bra.

Vi kan acceptera avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet på dessa lägenheter, då de är tänkta att bebos under en begränsad tid.

När det gäller förslaget om att underlätta inredning av nya bostäder på vindar kunde detta ha åtgärdats genom att man hade antagit vårt förslag som vi lade fram 2011. Då var nytillskottet av studentbostäder 256, inte i Stockholm, inte i Uppsala, inte i Lund utan i hela landet.

Så såg det ut 2011 när vi väckte den motionen. Då var ni nöjda med utvecklingen.

Hade vårt förslag antagits redan då hade vi tjänat tid, och fler studenter och unga hade i dag haft en bostad.

Anf. 3 OSKAR ÖHOLM (M):

Herr talman! Om man som jag har problem med att man är lite morgontrött är det tur att man ibland får börja dagen med att lyssna på Amineh Kakabaveh och Lars Eriksson. Då vaknar man nämligen till liv och känner: Det här är en verklighetsbeskrivning jag inte stämmer in i utan får försöka rätta till lite grann.

Jag skulle vilja säga – om jag får börja på det sättet – att en del av uppdraget när man är politiskt engagerad är att förklara hur ibland ganska komplicerade och tekniska lagstiftningsförslag faktiskt påverkar människor i samhället. Det tror jag är en utmaning för alla oss som är politiskt engagerade, men frågan är om inte just arbetet i civilutskottet är ett gott exempel på hur det där ofta kan bli väldigt tydligt.

Vi ska lite senare under våren tala om samordning av plan- och bygglagen och miljöbalkens bullerregler. Folk tittar då förvånat på en och undrar hur det ska ge fler bostäder – tills man börjar prata om att det handlar om att kunna bygga bostäder i täta städer, där folk vill bo.

Vi ska också senare i eftermiddag, just i det här utskottet, ha en diskussion om bestämmelser om färdigställandeskydd och föra över det i en ny lag. Även det är ganska tekniskt, tills man förklarar att det i grunden handlar om att människor måste kunna känna sig trygga med att deras hem byggs på rätt sätt – de ska inte behöva ringa *Arga snickaren* när huset är färdigbyggt.

Herr talman! Tack och lov dyker det sedan upp propositioner som är vad de heter, som talar klarspråk direkt och där förslaget är vad som står i titeln: *Fler bostäder till unga och studenter*. Jag tror att vi alla har problembilden klar för oss – under alldeles för lång tid har det byggts alldeles för lite, och kanske allra hårdast drabbas de unga som inte kan flytta

hemifrån eller de studenter som måste börja fundera på om de verkligen kan tacka ja till en studieplats när de inte vet om de kan hitta någonstans att bo.

Låt mig därför säga följande: Jag tycker att det är glädjande att så många människor i vårt land väljer att läsa vidare efter gymnasiet. Följer man utvecklingen de senaste åren ser man att studenterna verkligen har blivit fler; i dag pratar vi om bortåt 300 000 helårsstudenter. Man ser också i statistiken att allt fler går direkt från gymnasieskolan till en högre utbildning.

Det tror jag i grunden är bra, inte bara för att det för dem själva naturligtvis innebär en investering i högre lön och större möjligheter utan också för att det är bra för Sverige som land. Det stärker vår konkurrenskraft, och det bidrar till att fler människor kan komma i arbete och därmed bidra till mer skatteintäkter som vi kan använda för att finansiera viktiga verksamheter i välfärden.

Jag tycker också – och jag vill börja i den änden, för det är just studentbostäder vi talar om – att Alliansen verkligen har visat att vi tar ansvar för utvecklingen. Det gör vi genom att flera gånger höja studiemedlen och höja det fribelopp man kan tjäna innan studiemedlen börjar trappas ned.

Resultatet av den politiken beskrevs allra bäst, och kanske mest objektivt, av Centrala studiestödsnämnden häromveckan när de konstaterade att studiemedlets köpkraft aldrig har varit så stor som den är i dag. Kanske ännu viktigare är att allt fler studenter upplever att studiemedlen täcker de kostnader de har, och de flesta tycker att deras sociala situation är ganska eller mycket bra.

Allt detta är alldeles utmärkt, men om utvecklingen ska fortsätta framåt ställs tuffa krav på en politik som skapar fler bostäder. Med den proposition vi tar ställning till i dag skulle jag vilja påstå att vi tar ytterligare ett steg för att bostäderna för studenter ska bli fler, billigare och enklare att bygga. Ska man lyckas med det krävs politiskt ledarskap, och ett exempel på det är just ambitionen att våga börja se över regelverk – börja titta på vilka hinder som faktiskt står i vägen för att man ska kunna bygga de där bostäderna. Det gäller kanske framför allt de minsta bostäderna.

Delar av regelverket handlar förstås om lagstiftning, och det är det vi i och med propositionen diskuterar i dag. Det handlar till exempel om just förlängning av tillfälliga bygglov, för att på det sättet kunna se till att fler bostäder kommer på plats. Ett exempel är Upplands Väsby, där jag var häromdagen och där man pratar om att de om ungefär tio år ska utveckla en del av staden. Just nu är det bara en stor parkeringsplats och lite lervälling, men om tio år ska de börja bygga där. Fram till dess är det tillfälliga bygglov; de bygger studentbostäder precis bredvid järnvägsstationen. Det är ett alldeles utmärkt exempel på hur tillfälliga bygglov kan vara bra här och nu.

Propositionen innehåller även exempel på förslaget att ändra regelverket för att kunna bygga på vindar och outnyttjade utrymmen, och den innehåller dessutom skärpta krav på kommunen att i sin översiktsplan ange hur man långsiktigt tänker arbeta för att tillgodose behovet av bostäder.

Allt är bra förslag, tycker jag, men det är samtidigt – och det är viktigt att påpeka – bara en del av den regelförenkling regeringen har initierat på området. De förslag vi diskuterar i dag föreslås ju träda i kraft den 1 juli i år, och det är faktiskt samma datum som Boverket räknar med att deras nya byggregler för små bostäder ska kunna träda i kraft. Det handlar om ett nytt, förenklat regelverk som myndigheten har utrett på uppdrag av Alliansen.

Herr talman! Då hamnar man återigen i diskussionen om den kanske språkliga muren: Vad betyder det här i verkligheten? Uppdraget till Boverket var nämligen just att gå igenom lagar, förordningar, föreskrifter, vägledningarna och allt det byråkratiska för att titta på var regelförenklingarna kan göras. Själva lagarna är det vi fattar beslut om i dag och det som diskuteras i propositionen.

Poängen är dock att även andra byggregler förenklas samtidigt som de lagarna träder i kraft. Det handlar om sådant som utformningen av sovrum och hygienrum, sammanslagna funktioner man talar om och en lång rad andra förändringar – som samtliga syftar till att öka byggandet, sänka kostnaderna och minska regelbördan.

Herr talman! Förändringarna ska också läggas till det vi redan har gjort. Jag företräder en politisk allians som också har avsatt ekonomiska resurser för att hjälpa kommuner att hitta byggbar mark – mer mark där studentbostäder kan byggas. Den har avsatt 50 miljoner för att utveckla innovativa projekt för ungas boende, för att fler ska kunna lära sig av goda exempel. Det är dessutom en politisk allians som äntligen, skulle jag vilja säga, har skapat ordning och reda på andrahandsmarknaden med trygga och transparenta villkor.

I dag tar vi alltså ytterligare ett steg. Ser man till den sammantagna effekten av våra förslag innebär de faktiskt radikalt minskade kostnader för att bygga student- och ungdomsbostäder. Det säger även Boverket när de går igenom det – de har pratat om beräkningar som visar på uppemot 25 procent minskade kostnader för att bygga de minsta lägenheterna. Den siffran innebär en kostnadssänkning som är större än de mest generösa buden i det subventionstänkande som är oppositionens enda motbud.

Jag skulle alltså vilja påstå, herr talman, att det med de beslut vi fattar i dag blir fler som kan vara med och bygga bostäder som unga och studenter har råd att efterfråga. Det är bra för Sverige, det är bra för arbetslinjen och det är bra för vårt lands konkurrenskraft. Det innebär också att vi tar ansvar för en politik som gör att fler människor får känna den trygghet och frihet som en egen bostad innebär. Det är väldigt positivt, och jag vill därför yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.  
(Applåder)

Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Oskar Öholm varför regeringen inte har väntat tills propositionen om tillgänglighet har vunnit laga kraft. Vi vet att regeringen är helt desperat och kommer med desperata förslag – till exempel detta, som faktiskt går stick i stäv med den lagstiftning som är på gång och med det alla handikappförbund och andra remissinstanser har skrivit. De har kritiserat detta i alla delar av den propositionen.



Varför har ni inte väntat? Propositionen är nu i riksdagen, och vi ska snart ta ställning till den. Hur har ni tänkt?

Prot. 2013/14:98  
9 april

Anf. 5 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! Det är fascinerande att först, i Amineh Kakabavehs huvudanförande, bli anklagad för att regeringen gör för lite och för att det tar för lång tid att komma till beslut – för att sedan i replikskiftet svara på frågan varför vi inte har väntat med att fatta beslut. Det tycker jag är ett bra exempel på att man kan bli kritiserad vad man än gör.

När det gäller de förslag som finns i propositionen, till exempel möjligheten att inreda en vind utan att hissen går hela vägen upp, har Amineh Kakabaveh rätt i att det innebär att man gör ett undantag från reglerna om tillgänglighet. Jag tror dock att det är viktigt att komma ihåg att det är ett väl definierat undantag – det innebär inte att vi helt och hållet säger att vi inte ska bry oss om tillgänglighetskrav i lagstiftningen, tvärtom. Mycket av det kommer till exempel kanske i den proposition som Amineh Kakabaveh talar om, och det är en viktig del. Den finns i plan- och bygglagen. Det här handlar dock om ett väl avgränsat undantag.

Amineh Kakabaveh och Vänsterpartiet säger hela tiden nej till alla regelförenklningar, vad det än är – även om det, som Amineh Kakabaveh faktiskt var inne på, kanske faktiskt kan ge några fler bostäder på marginalen. Jag tyckte att det var intressant att hon formulerade det så. Man gör en förändring som på marginalen ger några fler bostäder, och man lägger till ytterligare förändringar som ger några till. Man lägger till en ny lagstiftning om andrahandsuthyrning som gör att ytterligare några får någonstans att bo, och man fortsätter med den här typen av beslut – lägger pusselbit efter pusselbit som allihop leder till förenklningar. Men Vänsterpartiet röstar nej till allihop.

Det vore intressant att få höra om det finns *någon* regelförenklning Vänsterpartiet faktiskt är berett att ställa upp på och som kan ge fler bostäder.

Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! Det är intressant att det finns över 300 000 ungdomar i vårt land som har behov av en bostad och att man tror att några bostäder på vindsvåningar skulle lösa problemet. Som jag sade är regeringen totalt desperat och därför kommer med desperata förslag. De tror att detta kommer att lösa bostadsbristen.

Vi i Vänsterpartiet säger att sekundära bostäder och de här desperata försöken inte löser situationen. Det måste finnas mer politiska muskler och fler politiska lösningar, och det är inte politiska lösningar att berika människor som redan är villaägare eller bostadsrättshavare. Det är dem som ni hjälper att få ännu mer. Och vilka är det som är i beroende? Jo, det är de som har en svag situation på bostadsmarknaden.

Med det här förslaget skiljer ni dessutom på människor och människor. Varför skulle inte funktionshindrade, ungdomar, studenter, familjer och kanske äldre far- eller morföräldrar kunna få samma rättighet som alla andra?

*Fler bostäder åt unga  
och studenter*

Vi har väldigt klara och tydliga ställningstaganden. Med Vänsterpartiets förslag kommer det att byggas mer än 20 000 hyresrätter där unga kan bo och betala förhandlade hyror. Det kommer att bli en bättre situation för dem än med era förslag. Så är det.

Anf. 7 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! Amineh Kakabaveh formulerade sig ungefär så här: Vi är klara och tydliga med vad vi vill. Det är jag beredd att hålla med om. Problemet är att den tydligheten mest handlar om att säga nej till förenklingar, säga nej till förbättringar och säga nej till precis alla de pusselbitar som kan göra att bostäderna blir fler.

Sedan säger hon att man måste ha politiska muskler och försöker måla upp en bild av att vi bara behöver trycka på en knapp. Låt oss vara ärliga med att det innebär subventioner som inte har hjälpt förut. Ni är inte överens på den andra sidan i politiken om hur de ska utformas, hur stora de ska vara eller vem de ska gå till, utan det finns någon sorts dröm om att det där löser sig, och så röstar man nej till allting annat så länge.

Titta på de delar som vi nu föreslår. Det är några enkla lagstiftningsförslag. Jag försökte också beskriva att mycket av det vidare utvecklingsarbetet för att förenkla regelverket är sådant som Boverket självt gör i sina föreskrifter och förordningar och som träder i kraft samtidigt som detta. Sammantaget kan det ge uppemot 25 procents lägre kostnader för att bygga studentbostäder. Är det bra eller dåligt? Vårt besked är tydligt: Det är bra. Amineh Kakabaveh tycker att det är fel, att det fortsatt ska vara lika dyrt att bygga dem som i dag.

Vi har ändrat lagen för privatuthyrning och höjt schablonavdragen för att se till att fler vill hyra ut en bostad som man för tillfället inte behöver. Vi ser nu efter ett år att det har blivit en succé och ett ordentligt ökat utbud av lägenheter. Är det bra eller dåligt? Vi är tydliga med att vi tycker att det är bra. Amineh Kakabaveh är lika tydlig med att hon är emot det och vill rösta emot det.

Ska man lyckas med den här politiken måste man inse att man inte löser allt med att bara trycka på en knapp, utan man måste vara noggrann, gå igenom de förändringar man vill ha, ändra lagstiftning och regelverk där det behövs och lägga pusselbitarna ihop för att se till att bostäderna blir fler, billigare och enklare att bygga. Det är precis det vi gör.

Anf. 8 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Först vill jag säga att vi från Socialdemokraternas sida är för att man genomför regelförändringar och effektiviserar i politiken. Som jag tidigare sagt här är vi för förslaget om regelförenklingar, vilket i grunden är ett förslag i en socialdemokratisk partimotion i kammaren.

Herr talman! När man lyssnar på Oskar Öholm tror man att han måste vara Sveriges och den här riksdagens mest nöjda politiker när det gäller tillståndet på den svenska bostadsmarknaden. Det är ju kliniskt fritt från en enda självrannsakan för att inte ha gjort tillräckligt.

Oskar Öholm säger att Alliansen verkligen har visat att man tar ansvar för utvecklingen för studenterna. Ja, i propositionen redovisar ni statistik över nytillskott av studentbostäder. År 2012 byggdes 541, 2011 byggdes 256 och 2010 byggdes 266 studentbostäder. Det tycker jag verk-

ligen är en fin bild som visar att man tar ansvar för den här utvecklingen. Detta är inga nya siffror. Det har ju varit så här under en tid.

De skarpa förslagen behöver man inte vänta på. De skarpa förslagen hade ni kunnat lägga från dag ett. Det är åtta år som ni ska ta ansvar för. Den här situationen har inte uppkommit i går. Efter åtta år står ni här i dag och lägger fram en proposition med rubriken *Fler bostäder åt unga och studenter*, och den innehåller undantag från hisskrav.

Anf. 9 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! Lars Eriksson säger att man är för propositionen, för att göra regelförenklingar, för att gå igenom det som styr utformningen av de minsta bostäderna och att göra någonting åt det för att det ska bli billigare och enklare. Då är det ju en väldig tur att vi har en alliansregering som är överens om hur sådana förenklingar ska göras.

I oppositionens förslag är man djupt splittrad i synen på precis detta. Då kan Lars Eriksson vara glad att han kan rösta ja till vårt förslag i dag, för med den regering som han hoppas få till stånd efter valet är det uppenbarligen slut på det här arbetet. Det finns ingen samsyn på den sidan av politiken för att fortsätta arbetet, utan då är det bara subventioner som inte har fungerat förut och som inte ens kommer i närheten av den låga nivå på kostnaderna som vi nu hoppas på att åstadkomma med förenklingarna.

Jag tycker absolut att det alltid i politiken och generellt finns anledning att vara självkritisk och fundera på vad man hade kunnat göra bättre och vad man hade kunnat formulera eller utveckla på ett annat sätt.

Vi har gått igenom den tuffaste krisen sedan 30-talet. Det vi såg var att bostadsbyggandet fick ta en stor smäll, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Särskilt allvarligt var det kanske i Sverige, eftersom vi redan före krisen, sedan 20 år tillbaka, hade byggt färre bostäder än många jämförbara länder.

Jag är glad att Lars Eriksson och Socialdemokraterna stöder propositionen i dag. Vi är nu överens om att regelförenkling för studentbostäder kanske inte är hela lösningen men en del av pusslet för att få ned kostnaderna och göra regelverket enklare. Då undrar jag vilka regelverk Lars Eriksson tror att han tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet i fortsättningen skulle vilja titta på och som han tror att det går att få en majoritet för om olyckan är framme och det blir maktskifte till hösten.

Anf. 10 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Oskar Öholm fortsätter på samma sätt som han inledde. Det är bara grönt och vackert i den politik som regeringen föreslår när det gäller bostadsbyggande för studenter och unga. Det finns inte tillräckligt mycket kritik i detta.

Oskar Öholm säger att det kan komma att behövas även andra förslag. Nu har ni haft åtta på er. Vilka förslag är det som Oskar Öholm inte har fått igenom med den här regeringen och allianspartierna för att öka bostadsbyggandet för studenter och unga? Ni har haft åtta år på er. Det är dags för bokslut nu när det gäller de förslag som skulle ha kommit från regeringen om bostadsbyggandet för studenter och unga. Det finns ingen tid kvar nu för att lägga fram fler förslag. Utifrån den bild ni har sett

under åtta års tid kommer den här propositionen som innehåller ett gammalt s-förslag, vilket ni tidigare har sagt nej till.

Sedan tar Oskar Öholm upp både sin och bostadsministerns favoritgren, och det är att gå lös på subventioner. Det är en del av frukosten, tror jag, hos Oskar och bostadsministern. Då vill jag bara säga att det byggdes fler bostäder för studenter under vår tid. Det byggdes tre gånger så mycket som under er tid, enligt den statistik som redovisas när det gäller nytillskott. Å andra sidan säger ni att under hela den här tiden har det alltid varit ett lågt bostadsbyggande. Ja, men det byggdes faktiskt fler lägenheter för studenter under vår tid. Kan inte Oskar Öholm erkänna att den politiken ändå hade någon effekt?

Anf. 11 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! Lars Eriksson efterlyser självkritik och ödmjukhet, om jag tolkar honom rätt. Låt mig därför börja i den ändan. Jag håller med om att det kanske särskilt på väg in i en valrörelse är lätt att börja formulera sig skarpt mot varandra, pekar finger och säga: Under er tid byggdes det så mycket, och ni har gjort för lite.

Kan vi inte i stället försöka vända det som vi ändå måste vara överens om, nämligen den långsiktiga oförmågan i Sverige att bygga så mycket bostäder som behövs för studenter, äldre och människor mitt i livet? Över huvud taget har vi inte lyckats. Det gäller inte bara den regering som Lars Eriksson stödde. Vi har inte kommit så långt som vi hade hoppats denna mandatperiod heller – mycket på grund av en tuff ekonomisk kris.

Vi ser dock tydliga tecken på att det är på väg att vända. Förra året, 2013, vände byggandet uppåt med över 50 procent för flerbostadshus. Det visar både att det är på väg åt rätt håll och att mycket av det som har beslutats har börjat få effekt.

Lars Eriksson säger anklagande att vi har haft åtta år på oss. Ja, sammanlagt har regeringen lagt fram 112 förslag, vilket Stefan Attefall redovisade. Mycket handlar om att få en bostadsmarknad som fungerar bättre än vad den gör i dag och att se till att fler vill vara med och investera och ta ansvar. Annat handlar om att få ett regelverk som är tydligare och enklare – det som gäller just studenter diskuterar vi här i dag. Det handlar också om att utnyttja det befintliga beståndet på ett smartare och mer effektivt sätt, till exempel genom privatuthyrningslagen, som varit en succé och inneburit ett mycket större utbud.

Den politiska konflikten står mellan att fortsätta detta reformarbete för att utveckla svensk bostadspolitik och att vända bakåt och återgå till subventioner med en politisk ledning som inte är överens internt och där det inte blir en enda förenkling utan bara nya utredningar.

Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Vi debatterar en viktig proposition som syftar till att underlätta byggandet av små hyresrätter och boende för studenter. Det är glädjande att det är en bred majoritet i riksdagen för de förslag som finns i propositionen.

Regeringen har lagt fram en rad förslag för hur bostadsmarknaden kan förbättras. Under våren får vi anledning att återkomma i debatten till de olika förslag som finns. Det handlar om att underlätta, ta bort hinder

och förenkla, vilket är mycket viktigt. Oskar Öholm var också inne på andra förslag som riksdagen har fattat beslut om, exempelvis att öka konsumtionsutrymmet för studerande, vilket har varit nog så viktigt och behöver framhållas.

Steg för steg ses regelverk över för att minska hinder och krångel på olika sätt. Bostadsmarknaden är viktig för tillväxt, för arbetsmarknad, för frihet, för socialt ansvar och naturligtvis för alla våra unga.

Det finns andra uppdrag än det vi diskuterar i dag. Boverket har fått i uppdrag att föreslå de ändringar som behövs för att underlätta byggandet av bostäder för unga och studenter.

Det har även gjorts andra åtgärder under åren, bland annat när det gäller stödet för inventering av lämplig mark för att bygga studentbostäder och stödet för innovativt byggande av bostäder för unga och studenter.

Vidare har nya regler för privatuthyrning och sänkt schablonavdrag för uthyrning införts. Flera lärosäten har fått i uppdrag att underlätta boende för studerande. Dessutom undantas fastighetsavgiften för nyproducerade hyresrätter de första 15 åren.

Det handlar alltså om en mängd olika åtgärder. Men är vi nöjda? Nej, det är klart att vi fortsätter med reformerna.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen antar ett antal ändringar i plan- och bygglagen. Dessa rör flera områden. Lagförslaget innebär att det ska framgå av översiktsplanerna i kommunerna hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Som redan nämnts i debatten föreslås också att hisskravet ska få undantas för mindre vindsbostäder. Jag noterar att Vänsterpartiet inte berör det faktum att denna möjlighet redan finns. Skälet till lagförändringen handlar om att utfallet i byggnadsnämnderna har varit olika vad gäller denna möjlighet.

Låt mig vara tydlig med att tillgänglighetsfrågorna är viktiga för Folkpartiet, men vi står bakom detta förslag.

Propositionen föreslår också tidsbegränsat bygglov, vilket ska få ges för högst tio år och kunna förlängas med högst fem år i taget.

Ett annat förslag är att det inte ska behövas något tekniskt samråd för att flytta enstaka enkla byggnader, om inte byggnadsnämnden beslutar om något annat.

Dessa lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2014 liksom Boverkets översyn av regler för att ytterligare underlätta.

I reservationerna ställer man sig inte bakom det arbete som pågår för att underlätta, men det är som sagt glädjande att Socialdemokraterna står bakom regeringens förslag.

Jag är dock förvånad över Lars Erikssons anförande där marknadshyrorna ständigt återkommer. Vi har inte infört marknadshyror och har heller inga som helst ambitioner att göra detta.

De krångliga reglerna kostar en hel del. Oskar Öholm var också inne på att om vi förenklar, underlättar och tar bort regelkrångel kan vi göra det billigare att bygga.

Det så kallade investeringsstödet under 2002–2006 mötte inte utmaningarna. Det har byggts mindre i Sverige än i omkringliggande nordiska länder under minst ett par decennier. Det är något vi alla måste förhålla oss till.

Det arbete som pågår syftar till att underlätta, och dagens proposition är som sagt bara ett av flera förslag som vi har anledning att återkomma till.

Bostadsmarknaden behöver reformer. Det behövs långsiktiga spelregler, mindre krångel, mer planlagd mark, fler aktörer och mer frihet i hur man kan bygga. Det handlar inte om en enda lösning utan om flera olika förslag.

Riksdagens beslut är viktiga och bidrar, så även besluten i kommunerna. Målsättningen att få fram detaljplanlagd mark är bra och behöver förstärkas. Det är också viktigt att kommunerna jobbar med andra frågor, till exempel att se över parkeringsnormerna för små hyresrätter och studentbostäder. Det är ju en kommunal fråga.

Vi ser exempel på kommuner som verkligen jobbar på att pressa priserna för att bygga nytt. Växjö är en sådan kommun. Sabo arbetar för att det ska byggas billigare bostäder genom smarta upphandlingar. Min hemkommun Sundbyberg har projekt för att hitta hyreslägenheter till ungdomar, Bo i kubik, och studentbostäder.

Bostadsmarknaden gynnas inte av en återgång till krångliga regler, snåriga regelverk och investeringsstöd som stoppar byggandet.

Är vi nöjda? Nej, vi vill mer. Alliansen är beredd att fortsätta detta viktiga reformarbete. Därför söker vi förnyat förtroende i höstens val.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

(Applåder)

Anf. 13 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! På Nina Lundström låter det som att allt nu är enkelt och smidigt, och det kommer att generera flera bostäder. Så är det inte. Även till den så kallade enklare planprocessen är många instanser kritiska för att den gör allt krångligare och mer svårförståeligt. Det tar mer tid att förstå med era förslag. Detta kommer vi att diskutera senare.

Nina Lundström undrade varför Vänsterpartiet inte ser att det redan finns otillgängliga lägenheter. Låt mig upplysa om att Vänsterpartiet varje år har lagt fram förslag mot bristande tillgänglighet. Det ligger till grund för den reservation som nyligen har kommit.

Vi tycker att den här regeringen för länge sedan borde ha infört en lagstiftning mot bristande tillgänglighet i samhällslivet, alltså inom bostadssektorn, den offentliga sektorn, restauranger och överallt. Det har vi hela tiden påpekat. Vi tycker att det är diskriminerande när en del av befolkningen inte får samma möjligheter.

Det handlar också om studenter, för även om man inte själv har en funktionsnedsättning har man släktingar, kanske äldre föräldrar eller far- eller morföräldrar, som vill hälsa på men som inte kan det, till exempel på grund av att det inte finns hiss i huset. I vårt förslag har vi lagt 3 miljarder på hissinstallation, till exempel vid ombyggnation och nybyggnation.

Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Jag noterar att Vänsterpartiet och Amineh Kakabaveh i den här motionen som rör propositionen inte har valt att lägga fram förslag om att den regel som redan finns i dag på något sätt ska tas bort.

Som jag nämnde i mitt anförande finns den möjligheten i dag, men byggnadsnämndernas sätt att tolka regelverket har sett väldigt olika ut.

Kommer då den här åtgärden att lösa alla utmaningar som finns? Nej, det tror inte vi heller, men vi tror att många bäckar små, många åtgärder på olika delar, vad gäller bostadsmarknaden kommer att bidra till att vi hittar lösningar. Vill man jobba med att förändra de krångliga och snåriga regler som finns måste man jobba med många olika pusselbitar, och det här är en av dem. Men jag noterar att Vänsterpartiet inte lägger fram förslag på att ta bort den möjlighet som finns i dag.

Är vi nöjda i övrigt? Nej, vi tror att vi behöver göra mycket mer. Det finns mer att göra, och det är mycket pusslande som ska göras för att få åtgärderna att fungera och för att vi ska få fram fler bostäder. Bostadsmarknaden är otroligt viktig för tillväxten, valfriheten och för att våra ungdomar ska kunna få ett boende. Vi behöver alltså göra mer.

Det här är *ett* förslag, och under våren kommer vi att ha möjlighet att debattera många andra förslag som kommer att förbättra bostadsmarknadens funktionssätt.

När det gäller tillgänglighet vill jag vara tydlig än en gång. Tillgänglighetsfrågan är otroligt viktig för Folkpartiet. Det är en av våra hjärtefrågor och något som vi verkligen jobbar för. Propositionen om detta kommer att behandlas under våren i riksdagen. Vi har anledning att återkomma till detta i de debatterna.

Anf. 15 AMINEH KAKABAVEH (V) replik:

Herr talman! Tack, Nina Lundström! Problemet är att ni under de här åtta åren som ni har haft makten bara har byggt, vilket sades i en tidigare replik, 5 879 studentbostäder mellan 2007 och 2012. Under åtta år har man endast åstadkommit detta.

Frågan är vad det här med vindsvåningarna kommer att leda till. Möjligtvis kommer det att leda till några bostäder, men det löser inte problemet. Dessutom är det diskriminerande och försvårar vardagen för de människor som redan har en svagare ställning i samhället. Bara för att det kanske ska finnas några få, små lägenheter gör man det svårare för dem. Varför gör man så?

Regeringen ger till alla riskkapitalbolag, och med RUT- och ROT-avdrag ger man bidrag med miljarder kronor per år, men inte ett enda öre finns i dag i den proposition som har lagts fram för att bygga bostäder, hyresrätter, för landets 300 000 ungdomar som behöver bostad, för att inte tala om alla andra hundratusentals människor som också behöver en bostad.

Vänsterpartiet menar att det är ett allvarligt politiskt ställningstagande att komma med riktiga förslag för att bygga och inte bara ge bidrag till riskkapitalister och alla människor som redan har, vilket är vad ni gör. Vi säger: Lägg pengarna på samhällsutvecklingen i stället. Det är viktigt med miljö, klimat, infrastruktur och bostäder.

Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Jag noterar att de investeringsstöd som fanns 2002–2006 och även innan det inte löste utmaningarna på bostadsmarknaden. De problem som fanns på bostadsmarknaden byggdes inte bort. De investeringsstöden var tvungna att göras om flera gånger om just för att de

inte träffade rätt. De har inte varit lösningen. Alliansens sätt att jobba med frågorna är att se över vad det är som fördyrar, gör att det blir krångligt och stoppar upp processen. Det arbetet är oerhört viktigt.

Jag noterar också att Vänsterpartiet inte har några förslag vad gäller att underlätta regelkrånglet och alltså ta bort regler som krånglar till det. Jag hittar inga förslag om det i Vänsterpartiets politik men däremot om det så kallade investeringsstödet. Det är ett recept som vi har provat, och det har inte fungerat. Därför väljer vi att jobba med att göra det enklare och att förbilliga byggandet. Men ansvaret är också delat mellan kommunerna. De här åtgärderna som vi fattar beslut om nu kommer att underlätta för byggnadsnämnderna i kommunerna att verka, eftersom de får verktyg att arbeta med. Vi måste som lagstiftare skapa förutsättningar för beslutsfattare i kommuner men också se till att förutsättningarna generellt sett förbättras.

Jag räknade upp ett antal åtgärder som har vidtagits inom en rad olika områden för att underlätta byggandet av bostäder för studerande och unga, och jag är alldeles övertygad om att vi kommer att se effekter. Men jag tror att det är med bostadspolitiken som med utbildningspolitiken att de lagförändringar som kommer nu behöver verka under en tid innan vi ser effekterna. Jag hoppas att vi fortsätter i den riktningen, och jag är glad i dag, herr talman, över att vi ändå har en så bred samsyn i riksdagen när det gäller att de här åtgärderna ändå kan bidra till att hitta lösningar.

Anf. 17 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Jag funderar på en del saker som Nina Lundström tar upp här. Hon antyder att regeringen och Folkpartiet inte är helt nöjda med den här utvecklingen och vilken effekt åtta års brist på politiska förslag inom bostadspolitiken har haft.

Nina Lundström står också och säger att man söker ett nytt mandat. För vad? Det var en ren in blanko-förklaring som lästes upp här. Man vill ha nytt förtroende att fortsätta, men med vad? Vad är det för förslag som Folkpartiet sitter på som skulle komma till rätta med bostadsbristen bland studenter och ungdomar som man ännu inte, efter åtta år, har fått igenom i regeringen och lagt fram i den här kammaren?

Det är examenstid nu för politiken. Nu städas skrivborden på departementen för att ta fram det sista som inte hunnit behandlas av kammaren. Vad är det för förslag på lapparna på Folkpartiets skrivbord som man inte fått igenom i regeringen och som handlar om att komma till rätta med bostadsbristen bland landets unga och studenter? Det är jag intresserad av att höra Nina Lundström berätta.

Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Men vad härligt att det finns post-it-lappar! Jag kunde konstatera att det saknades många sådana under Socialdemokraternas regeringstid med tanke på att det inte kom några propositioner om bostadspolitik.

Jag skulle vilja påminna om någonting som en tidigare socialdemokratisk minister uttryckte: Stolt men inte nöjd. Jag tror att en del av den politiska nerven handlar om att göra massor och vilja mer. Så är det med Alliansen. Vi kommer under våren att debattera en rad olika förslag som underlättar för bostadsbyggandet. Det är viktiga förslag. Jag välkomnar,



och det har jag också sagt flera gånger, att vi i dag har en bred samsyn kring de här förslagen i riksdagen, inte minst med Socialdemokraterna.

Men det är klart att reformarbetet fortsätter. Under våren kommer vi att behandla ett antal frågor som rör bland annat PBL. Vi har också vidtagit en rad olika åtgärder som jag redan har nämnt och som vi är mycket stolta över. Men vi ska förstås fortsätta arbetet och se till att Sverige utvecklas, att vi har möjligheter till tillväxt och en arbetsmarknad som fungerar och att det byggs där folk vill bo. Det är otroligt viktigt.

Ja, vi är stolta men inte nöjda. De konkreta vallöftena har vi all anledning att återkomma till ju närmare valrörelsen vi kommer.

Anf. 19 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Stolta men inte nöjda, alla ska med – ni sätter upp gamla socialdemokratiska paroller på era kongresser och stämmor och hoppas att väljarna ska tro att det nog bor en liten socialdemokrat i er ändå. Så är det ju inte. Det är en politisk retorik som era politiska strateger på departementen håller på med för att de inte har något bättre att göra.

I dag lägger ni fram propositionen *Fler bostäder åt unga och studenter*. Det är rimligt att tro att den skulle innehålla mer än en beskrivning av bostadssituationen för unga och studenter, avsteg från kraven på tillgänglighet och inredning av vind, kommunerna ska redovisa bostadsförsörjningsbehovet i översiktsplanen och förlängd tid för tidsbegränsade bygglov.

Det är vad som finns, men rubriken anger något helt annat. Ni skriver att regeringens bostadspolitik syftar till att bostadsbyggandet ska öka, vilket i första hand ska ske genom nybyggnad. Det finns inte en stavelse i propositionen som handlar om nybyggnad. Det är politisk retorik ni håller på med.

Propositionen borde heta *Förenklingar för hisskravet med mera*. Rubriken antyder något helt annat än vad som finns, och det tycker jag är anmärkningsvärt.

Vad är det som kommer med en folkpartist i en regering efter valet? Vad är det som står i era strategidokument som ni vill ha igenom men inte fått igenom i den här regeringen?

Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad över Lars Erikssons argumentation. Å ena sidan välkomnar Socialdemokraterna propositionen för att den ligger i linje med något ni tycker är rimligt och riktigt, men å andra sidan låter det nu som att det finns mycket kritik mot förslagen.

Vi har varit tydliga med att det här är ett av flera förslag som syftar till att underlätta både bostadsbyggandet och möjligheterna att få tillgång till bostäder, inte minst för unga.

I mitt huvudanförande räknade jag upp några förslag vi har jobbat med i olika avseenden. Det har handlat om inventering av lämplig mark för byggande av studentbostäder, innovativt byggande av bostäder för unga och studenter, nya regler för uthyrning av privatbostäder och sänkt schablonavdrag vid uthyrning.

Boverket har ett uppdrag att återkomma med förslag på hur ytterligare regelförändringar ska kunna ske. Både propositionens förslag och Boverkets uppdrag ska börja gälla från och med den 1 juli 2014. Det finns alltså stora ambitioner.

Det finns många propositioner, och jag noterar att det är förlängd motionstid så att alla ska hinna ta ställning. Vi har anledning att återkomma till dem. Jag är övertygad om att de förslag som nu läggs fram är viktiga och kommer att underlätta bostadsbyggandet, för de tar bort en rad hinder.

Självfallet kan alltid mer göras. I politiken handlar det om att ha ambitioner framöver, och det har Folkpartiet.

Anf. 21 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Låt mig först deklarerat hur viktigt det är för mig som kristdemokrat att fler och bättre möjligheter skapas för unga och studenter när det gäller eget boende.

När man startar sitt livs stora resa med blicken fäst mot ett mål att en dag vara färdig jurist, svetsare, läkare, bibliotekarie, företagare, ingenjör eller varför inte som jag själv – lärare – vill man ha någonstans att bo och någonstans att utgå från. Det är vad de allra flesta vill.

Det är förödande att unga och studenter i dag i hög grad får bo hemma och inte pröva sina vingar i ett eget boende för första gången. Totalt sett bor det i dag 1 039 508 personer mellan 20 och 27 år i Sverige. Som vi har hört flera säga här saknar nästan 300 000 av dessa unga en bostad, och en av fyra är så kallad mambo.

Orsaken till krisen är ett välkänt fenomen: ett alltför lågt bostadsbyggande de senaste 20 åren. Så är läget, och den här regeringen gör mer på bostadsområdet än vad som gjorts i decennier.

Det betänkande vi debatterar i dag, *Fler bostäder åt unga och studenter*, handlar om hur bostadsmarknaden på ett bättre sätt än hittills ska komma unga och studenter till gagn. Det är lovvärt av regeringen, och det är alldeles nödvändigt att det kommer reformer som öppnar dörrarna in till nya tänkbara bostäder för unga och studenter. Det handlar bland annat om bostäder på upp till 35 kvadratmeter. Det är inte alls illa att starta med.

De flesta av oss har fått göra en bostadsresa som börjar just i det lilla och enkla och som utvecklas till något större, kanske ett eget hus.

I november 2012 beslutade alliansregeringen att ge Boverket i uppdrag att föreslå författningsändringar i syfte att stimulera byggandet av student- och ungdomsbostäder. Boverket redovisade uppdraget i juni förra året i rapporten *Förslag på regeländringar för fler bostäder åt unga och studenter*.

I den proposition regeringen lämnat till riksdagen föreslås ändringar i plan- och bygglagen. Innebörden är att det ska framgå av översiktsplanen hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Det föreslås också att avsteg från lagens krav på tillgänglighet och användbarhet alltid ska få göras vid inredning av bostäder på högst 35 kvadratmeter på en vind.

Förslaget innebär att det kan skapas bostäder i befintliga fastigheter i centrala och attraktiva lägen som sannolikt inte skulle kunna komma till stånd utan undantag från tillgänglighetskraven.

Nu kan man se en konflikt mellan tillgängligheten och personer med funktionsnedsättning, som då inte kommer i åtnjutande av de aktuella lägenheterna eller bostäderna.

Men låt ändå frågan få rätt proportion. Dels handlar det om en rejäl brist på bostäder för unga, dels gäller förslagen om avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet bara den situation där bostäder på högst 35 kvadratmeter inreds på en vind.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det här förslaget kan skapa boenden som inte skulle bli möjliga som bostäder för unga och studenter om man inte gör avsteg från tillgänglighet och användbarhet.

Som någon nämnde är det redan med dagens regler möjligt att medge vissa avsteg från tillgänglighetskravet vid inredning av vindar, men utfallet av byggnadsnämndens bedömning är osäkert och varierar från en situation till en annan. Det är därför regeringen vill klargöra förutsättningarna i en lagtext.

Herr talman! Vi har just nu en pågående offentlig debatt på tidningen Bohusläningens hemsida. Det kallas Speakers Corner, och häromdagen kom följande inlägg från en medborgare: Frågan jag vill ställa nu är: Vad händer i era hemkommuner? Ni har säkert också mindre samhällen med i princip bara bofasta invånare. Vad har ni för planer för att förbättra för dem och viktigast av allt: Vad har ni gjort hittills? Bygger ni cykelvägar och lägenheter i Hedekas, Tossene eller Brastad?

Mitt svar blev: Det kan vara bra att känna till att det just kommit ändringar i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, förkortad BFL. Från den 1 januari i år innebär det att det har tydliggjorts att varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen med riktlinjer.

Det har också beslutats om en ändring i plan- och bygglagen, alltså PBL, som innebär att bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet nu har förts in i lagen som ett sådant allmänt intresse som kommunerna ska främja vid planläggning. Kommunen har alltså ett mycket stort ansvar när det gäller bostadsbyggandet i hela kommunen.

Till sist vill jag nämna ett förslag som jag tror kan vara värt att titta på. I Norge har bosparande för unga funnits i 20 år. Där har var fjärde person mellan 20 och 33 år ett konto som kallas Boligsparing för ungdom. I snitt sparar varje person drygt 10 000 norska kronor varje år.

I Sverige har sex av tio unga mellan 18 och 25 som tillfrågats i en undersökning svarat att de inte har råd med de 15 procent av köpeskillingen som nu krävs kontant i och med bolånetaket som infördes 2010.

Människor ska inte uppmuntras att ta lån upp till taknocken. Kristdemokraterna vill därför se ett avdragsgillt bosparande där unga, via speciella konton, får rätt att göra avdrag för bosparande. Till exempel skulle ungdomar mellan 18 och 34 år få spara upp till ett halvt prisbasbelopp. I dag är det 22 200 kronor per år. Det skulle innebära en skatterabatt på ca 7 000 om året. Pengarna kan sedan användas till att så småningom köpa ett hus, en bostadsrätt, en ägarlägenhet eller en kooperativ hyresrätt, eller till att betala av på bostadslån.

Jag nämner det här eftersom det i förlängningen är viktigt att fler unga och studenter kan se målet om ägande framför sig och börja ett bospår i tid, och tidigt. Det kan vara bra att ha i sikte när man startar sin bostadsresa på 35 kvadratmeter på en inredd vind någonstans i Sverige.

Anf. 22 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har något som Kristdemokraterna kan fundera över. De har abonnerat stolen på departementet i åtta år nu och borde ha haft rätt stort inflytande över de förslag som ska komma från bostadsmnistern.

Det här är en tid då regeringen gör bokslut över sin politik på bostadssidan. Ni har inte suttit i ett eller två år, Roland Utbult; ni har suttit och hanterat detta i åtta. Ditt eget parti har suttit på just den stolen i åtta år.

Från de tidigare borgerliga företrädarna i debatten har det framkommit att man ska fortsätta också efter valet. Man söker ett sådant mandat. Vad är det ni söker mandat på efter valet? Vad är det som står på era listor och som ni inte har fått igenom i regeringen? Eller är du, i likhet med Oskar Öholm som talade tidigare, rätt nöjd och tycker att det här är bra? Du tycker kanske att det finns väldigt lite att anmärka på. Det är bara glädjeord över tillståndet på bostadsmarknaden. Vad har vi att vänta med Kristdemokraterna på bostadsdepartementet i ytterligare fyra år?

I propositionen redovisar ni läget för bostadssituationen för unga och studenter – en del sidor går åt till detta. Jag undrar varför ni, när ni ändå redovisar läget, inte återkommer med förslag för att komma till rätta med just detta i propositionen som ju heter *Fler bostäder åt unga och studenter*.

Anf. 23 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar Lars Eriksson för frågan.

Vi är överens om det här förslaget. Men nu frågar Lars Eriksson ändå varför vi lägger fram förslaget egentligen. Lars Eriksson frågar varför den här propositionen kommer. Samtidigt är de positiva till den. Jag får, liksom min kollega som talade tidigare, inte riktigt ihop det.

När jag hörde dig tala, Lars Eriksson, tyckte jag att du raljerade en del. Du talade om friggebodar och att studenter ska bo i friggebodar och så vidare. Jag vet inte varför du är så otroligt negativ till friggebodar eller till det nya Attefallshuset. Om man talar om bostäder för unga och studenter skulle allt som görs naturligtvis vara bra. Du skulle egentligen välkomna Attefallshuset. Men det gör du inte. Ni har i stället svårt att se att det finns någonting positivt i det.

Jag blir lite förvånad över din ton när det nu förslås någonting, som Attefallshus, och du sedan kommer och raljerar över det när du talar om att en större friggebod skulle lösa problemet. Du vet mycket väl att det inte löser problemet.

Vi vill dock fortsätta med reformerna som har vi har startat. Över 60 utredningar pågår, och så småningom kommer de att mynna ut i många nya reformer. Precis som Nina Lundström sade förut används en hel del post-it-lappar för att skriva ned reformerna som är på gång.

Anf. 24 LARS ERIKSSON (S) replik:

Herr talman! Då får vi väl vänta på att de post-it-lapparna kommer till riksdagen. Vi har saknat det än så länge.

Vilket behov ser ni kristdemokrater av bostäder för studenter och ungdomar, Roland Utbult? Och vad är era förslag för att möta upp detta? Ni beskriver läget på bostadsmarknaden för studenter och unga i propositionen, men ni följer inte upp detta.

Jag har tidigt och tydligt redovisat att vi tycker att förslaget i propositionen är bra eftersom det är ett tidigare socialdemokratiskt förslag. Ni valde tidigare att avvisa det; då var det fullständigt omöjligt. Nu lägger ni fram det som ett eget förslag, och då är det bra.

Vi säger dock att det är fullständigt otillräckligt och framför allt i en proposition som heter *Fler bostäder åt unga och studenter* där ni själva skriver att nyproduktion av bostäder är det stora målet för regeringen. Men propositionen är kliniskt ren från beskrivningar av hur nyproduktion för unga och studenter ska se ut – det finns inte en stavelse i propositionen som beskriver hur nyproduktion av bostäder för unga och studenter ska se ut med er politik. Det är det som propositionen handlar om.

Vår kritik emot regeringen är att det hela tiden kommer förslag som handlar om andrahandsuthyrningen. Och det kommer förslag om att man ska få bygga större friggebodar. Men vilka är förslagen för landets ungdomar och studenter? 289 000 ungdomar i landet saknar i dag en bostad. Ni lägger under ert examensår i riksdagen fram en proposition om fler bostäder till unga och studenter som är kliniskt ren på den typen av förslag. Sedan ifrågasätter du att vi som opposition är kritiska.

Anf. 25 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr talman! Om det nu är så illa i den här propositionen, som du säger Lars Eriksson, varför säger ni då ja? Varför går ni med på det som står i propositionen? Det är en gåta för mig. I så fall ska man väl vara mer ärlig och avslå den, trycka på nej-knappen. Men det kommer ni inte att göra. Det är bara Vänsterpartiet som kommer att göra det, vad jag vet.

Du vet inte heller hur det som nu föreslås i propositionen kommer att falla ut, Lars Eriksson. Du ser framför dig att det kanske inte blir någon effekt alls och att det tillsammans med andra reformer inte kommer att ge någon effekt. Men det vet vi faktiskt inte.

I fråga om Attefallshuset var det enorm kritik mot friggebodar när de kom. Jag minns inte om det var ni som var kritiska, men ni är duktiga på att måla upp bilden av oroliga människor. Det var oerhört massiv kritik mot friggeboden, och man menade att det skulle bli alldeles förfärligt med alla friggebodar. Hur är det i dag? I dag är människor glada för friggebodarna som man har i trädgårdarna. Det kanske blir likadant med Attefallshuset. Det kanske blir en stor succé. Någon har räknat ut att det kommer att bli 200 000 sådana hus. Då kommer du att stå där, kanske lite snopen.

Samtidigt ska jag säga att det finns 289 000 unga och studenter som inte har någonstans att ta vägen. Det tycker jag är ett problem, vilket jag också sade i mitt anförande. Det är ett bekymmer.

Jag kan tillägga att regeringen är en innovativ regering som har mängder med utredningar och förslag på gång. Och det kommer mer.

Anf. 26 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr talman! Byggande och markutnyttjande behövs, men ibland leder det till konflikter. Den svenska plan- och bygglagstiftningen har en lång historia av att försöka fånga allmänintressena och därmed minska konflikterna. De förenklingar av lagstiftningen som kommer att behöva göras framöver behöver göras varsamt.

I stället har vi nu en regering som verkar lyssna intensivt på dem som tycks ha problem att i dag få bygglov. De ska slippa det som regeringen kallar för onödiga processer. Det verkar som om regeringen inte alls har lyssnat lika mycket på de andra grupperna, de som tycker att kulturarv behöver vårdas, att funktionshindrade ska ha en plats i samhället, att buller stör natron och att kommuner borde få vara föredömen. Regeringen verkar tycka att de är små särintressen.

Parallellt är behovet av bostadsbyggande skriande. Alldeles särskilt gäller det bostäder för studenter. Flera talare har redovisat en mängd siffror. Kötiderna till en studentlya kan i dag vara betydligt längre än själva studietiden, och enligt en bostadsrapport från 2013 kan bara fyra av 32 orter garantera nya studenter en bostad inom 30 dagar. Det är förstås alarmerande, och jag förstår verkligen att regeringen vill göra något.

Men vad gör regeringen? I kammaren behandlar vi nu förslag om fler bostäder åt unga och studenter. Det är regeringens svar på den akuta krisen. Regeringen har under de senaste åren byggt några hundra studentlägenheter per år i genomsnitt. Lösningen kommer alltså och består i kortsiktigt tänkande – att använda vindar till små bostäder och ta bort hisskravet. Parallellt lägger regeringen fram en mycket efterlängtd proposition om tillgänglighet, men i praktiken menar man att det alltså blir alltför besvärligt med både krav på hiss, minskning av buller och liknande. Det långsiktiga byggandet ska alltså vänta.

Vi menar att det behövs betydligt mer. Miljöpartiet tar bostadsbristen på allvar. Vi har tagit fram ett krispaket för byggande av studentbostäder. Vi vill införa en villkorad statlig medfinansiering vid nyproduktion av studentbostäder. I dag finns ett liknande investeringsstöd för nybyggnation av äldre bostäder, så det är inte så att det inte finns i dag. Boverket har utvärderat investeringsstödet och skriver att reformen har gett positiva effekter. Med vårt förslag räknar vi med 10 000 nya studentbostäder under kommande mandatperiod.

Slutligen vill jag nämna att Oskar Öholm tidigare talade om studenternas ekonomi och att den har blivit bättre. Ja, Alliansen fick dra tillbaka de aviserade försämringarna av studiebidraget med 300 kronor i månaden, men i dag lägger de på studenterna en påminnelseavgift på 450 kronor. Liknande påminnelseavgifter finns väl inte någon annanstans? Hur förklarar ni ett sådant förslag?

Anf. 27 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna på Agneta Börjesson och hur studentbostäderna kan bli fler. I går talade oppositionen, inte minst Socialdemokraterna, om någon sorts katapult för innovation. Det är en

bra beskrivning även när det gäller bostadspolitiken. Där är subventionerna just en katapult, och man vet inte var någonstans de landar.

Miljöpartiet är tydligare. I det förslag som Agneta Börjesson presenterar om 10 000 nya studentbostäder har man, om jag förstått det rätt, en subvention på 2 600 kronor per kvadratmeter. Det är bra, för det är konkret. Då finns det någonting vi kan diskutera. Studentbostadsföretagen, branschorganisationen, säger att en genomsnittlig studentbostad är ungefär 26 ½ kvadratmeter. Låt oss bortse från det faktum att subventioner normalt inte brukar fungera eftersom de snedvrider marknaden. Vi lägger fram Miljöpartiets förslag på 2 600 kronor och tar dessutom med den totala byggkostnaden. Om man räknar på det, vilket vi har gjort, kommer man fram till att det med Miljöpartiets förslag blir ungefär, kanske, i bästa fall, en kostnadsminskning på 9–10 procent för en genomsnittlig studentbostad.

Nu har vi diskuterat propositionen som handlar om lagändringar gällande regelförenklingar. Till det lägger vi Boverkets ändrade regelverk. Det är förslag som sammantaget har potentialen att ge 25-procentiga kostnadsminskningar för studentbostäder. Om Miljöpartiets förslag i bästa fall leder till minskade kostnader på 10 procent och skapar 10 000 studentbostäder måste jag fråga Agneta Börjesson hur många bostäder hon tror att våra kostnadsminskningar på kanske upp emot 25 procent kan ge. Det vore intressant att höra.

Anf. 28 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Herr talman! Med tanke på de senaste åtta årens byggande av några hundra bostäder per år kan det kanske leda till ytterligare några på marginalen, som ni, Oskar Öholm, själva talat om.

Det första som hände när regeringen tillträdde var att man tog bort de bostadssubventioner som fanns och som med all rätt var mycket kritiserade, men man gjorde ingenting annat i stället. Det blev totalt stopp för byggande av mindre hyresrätter. Det tror jag att vi kan vara helt eniga om. Det behövs någon form av morot för att dra i gång byggandet av just mindre lägenheter. Det har vi sett tydliga bevis på. Regeringen använder sig av det när det gäller äldre bostäder. Varför ska det vara så svårt att inse att det även behövs för studentlägenheter?

Jag är nyfiken på en kommentar om påminnelseavgiften på 450 kronor från CSN. Varför?

Anf. 29 OSKAR ÖHOLM (M) replik:

Herr talman! När det gäller studiemedlen är jag, som jag var inne på i mitt anförande, glad att studiemedlen, när de mäts, i dag har den starkaste köpkraften någonsin. Pengarna räcker längre för studenterna. Fler studenter upplever att deras sociala situation är ganska bra eller mycket bra. Om det kombineras med att man, ifall man inte sköter sina betalningar, får en betalningspåminnelse tror jag inte att det är något större problem. Så fungerar det på många områden i samhället. Poängen är att vi stärker ekonomin och ger ökade resurser.

Åter till bostäderna. Om vi ska lyckas måste vi genomföra förändringar som gör att det finns ett incitament att bygga mer. Nästan alla som man diskuterar frågan med – inte minst gäller det de små bostäderna – pekar på regelförenklingarna. Det kostar för mycket att bygga de minsta

bostäderna om hela det regelverk som finns för normala bostäder också ska gälla för de allra minsta. Man pekar på det som vi diskuterar i dag, att man med de förslag vi har i dag kanske kan få ytterligare ett antal lägenheter, visserligen på marginalen, till exempel på vindar. Men det handlar även om andra saker. Det kan handla om buller som gör att man kan bygga enkelsidiga lägenheter när det gäller de minsta. Det kan handla om mängder av förändringar.

Miljöpartiet säger tydligt nej. De vill inte ha dessa ändringar. Samtidigt går de till val på att de vill bilda regering tillsammans med Socialdemokraterna, som i dag säger att ändringarna är nödvändiga. Det vore intressant att höra dels om Miljöpartiet i eventuella regeringsförhandlingar kommer att driva att man ska dra tillbaka de regelförenklingar som vi i dag beslutar om, dels om det finns någon ambition att fortsätta regelförenklingsarbetet ifall olyckan är framme och det blir maktskifte till hösten.

Anf. 30 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik:

Herr talman! Regelförenklingar är alltid jättebra, men det är inte säkert att undantag alltid leder till regelförenklingar. Det tror jag att man behöver inse. Att hålla på och urgröpa en lagstiftning kan vara att krångla till det hela. I det här fallet har vi haft en lång process för att få ett tillgänglighetstänkande att genomsyra hela samhället.

Börjar man nu igen att urholka och ta tillbaka bryter man den långa processen för en ökad tillgänglighet i samhället. Det vore oerhört synd att lägga fram detta samma vecka som man lägger fram sin proposition här och ska diskutera tillgängligheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 10 april.)

## **8 § Viss kreditgivning till konsumenter**

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU14

Viss kreditgivning till konsumenter (prop. 2013/14:107)  
föredrogs.

Anf. 31 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation. I reservationen understryker vi tydligt frågan om ytterligare stärkt konsumentskydd vid så kallade sms-lån. Det behövs kraftfulla åtgärder när snabblåneföretagen lurar in privatpersoner i skuldfällor som dessa inte kan hantera.

”Den som är satt i skuld är inte fri” är ett uttryck som den legendariske socialdemokratiska finansministern Ernst Wigforss myntade redan 1932 och som den tidigare statsministern Göran Persson fick upprepa under 90-talet, då finanshajarna skrattade åt statsministern och finansministern när de gick på Wall Street i New York. Sverige var vid det tillfället väldigt hårt skuldsatt efter ett borgerligt regeringsstyre, och den



socialdemokratiska regeringen fick ta över och reda upp skuldsituationen.

Herr talman! Det här betänkandet behandlar inte nationell skuldsättning utan okontrollerad privat skuldsättning som riskerar att uppkomma genom snabblånen och så kallade sms-lån. Inte heller för privatpersoner är uttrycket ”Den som är satt i skuld är inte fri” överflödigt, särskilt inte när vi talar om sms-lån. Uttrycket myntades 1932, upprepades på 90-talet och tål att upprepas också 2014.

Vi kan se i betänkandet att det finns en tydlig skillnad mellan allianspartierna och oppositionen när det gäller skuldsättning och de risker som finns med denna. Visserligen föreslår regeringen och allianspartierna en skärpning vad avser tillstånden för bolagen, och vi stöder förslaget om att kreditföretagen ska bli tillståndspliktiga under Finansinspektionens tillsyn. Men, herr talman, det är inte alls tillräckligt. Det behövs mycket mer.

De företag som hanterar sms-lånen bedriver en i många stycken osund verksamhet. Konsumenterna behöver ett betydligt bättre skydd, och regeringens förslag på åtgärder räcker inte. Det är det vi tar upp i vår reservation, som regeringspartierna tyvärr avvisar.

Herr talman! Det yttersta ansvaret för skuldsättning vilar givetvis på individen, men långgivaren har samtidigt ett stort ansvar för utlåningen och hur den går till. När det gäller sms-lånen tar delar av snabblånebranschen inget ordentligt ansvar. Det tar sig uttryck i mycket aggressiv marknadsföring och undermålig kreditprövning. Ibland är prövningen närmast obefintlig. Många som beviljas lån skulle ha fått avslag om prövningen gjorts ordentligt. Det handlar om extrema räntor, effektiva räntor på hundratals procent. En del har till och med erbjudits lån med hela 20 000 procents ränta.

Det är klart att det här inte kan fortgå. Det måste bli ett stopp för ockerrentor. När Konsumentverket granskade tio företags kreditprövning inom den här branschen gick varningar till samtliga företag. Dessutom har många av företagen börjat sälja sms-lånen vidare till inkassobolag. På så sätt kan man göra snabba vinster utan att egentligen behöva bry sig om hur det går för låntagare.

Herr talman! Statistiken bekräftar också att allt inte står rätt till. Antalet ärenden hos kronofogden har ökat. Det steg från 33 000 till 53 000 ärenden mellan år 2011 och 2012. Under 2013 var antalet ärenden drygt 49 000. Ungdomar i åldern 18–25 år svarar för drygt vart femte ärende. Det här är mycket alarmerande siffror. För den som är ung och får en betalningsanmärkning blir det ett handikapp när hon eller han ska etablera sig i vuxenlivet och kanske till och med livet ut. Det blir svårt att få ett hyreskontrakt, ett mobilabonnemang och mycket annat.

Ett annat problem med de här lånen är att spel- och shoppingmissbrukare använder sms-lån som en konstgjord finansieringskälla. Situationen är helt enkelt oacceptabel. I Finland har man kraftigt reglerat denna verksamhet. Men regeringen i Sverige orkar inte ta tag i problemet. Vi vill ta krafttag mot avarterna i branschen, och det krävs definitivt ytterligare insatser.

I själva verket handlar rådande affärsmodell hos flera av aktörerna i snabblånebranschen delvis om att driva in människor i skuldfällor. Företagen tar ut betydande vinster via extremt höga räntor och avgifter, och

låntagarna sitter fast i dessa kostnader i årtal. Affärsmodellen handlar också om att utnyttja kronofogden, då företag skickar stora ärendemängder dit. När människor väl satts i skuld tvingas kronofogden ta hand om indrivningen. Det är en gynnsam affär för de här företagen.

Herr talman! Regeringen och allianspartierna tar inte tag i problemet på allvar. De orkar inte vidta ytterligare åtgärder utöver det förslag som finns. Det visar tydligt vilken allianspartiernas syn är på konsumentråd och risker vid skuldsättning. I och för sig är det inte förvånande. För någon vecka sedan föreslog allianspartierna att man skulle minska studiebidragen och att våra studenter skulle ta mer lån. Lyckligtvis besinnade sig Alliansen och drog tillbaka delar av det förslaget.

Alliansen har även en märklig policy när det gäller att låna till skattesänkningar. Det visar också på högt risktagande och dålig respekt för skuldsättning. Man prioriterar konsumtion i stället för framtidsinvesteringar. Precis på samma sätt är det i detta betänkande, där vi behandlar sms-lånen. Det handlar om att människor sätter sig i skuld på grund av hastigt uppkomna konsumtionsbehov. Alliansen vidtar inte de åtgärder som krävs utan avvaktar och ser. Även detta visar på Alliansens höga risktagande och dåliga respekt för konsumenter och skuldsättning – skuldsättning som ofta drabbar unga människor och ger dem stora framtida problem.

Herr talman! Den som är satt i skuld är inte fri. Alliansen borde fundera mer på detta och vidtaga de åtgärder som krävs för att stävja en i många stycken osund snabblånebransch.

(Applåder)

Anf. 32 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på alla motioner. En snabb kredit kan i vissa fall vara en bra och viktig tjänst. Dock är det en tjänst som måste användas med försiktighet.

Vi vet att många av dem som hamnar hos kronofogden och sedan kanske fastnar i en skuldfälla många gånger har spolierat sin ekonomi på grund av just snabba krediter. Att handla på kredit innebär nästan alltid att man handlar över sin ekonomi och att man får betala dyrt. Vi vet också att det ofta är ungdomar som använder sig av snabba krediter, ungdomar som ofta är utan möjlighet att få annan kredit.

Herr talman! Det finns ett behov av snabbkrediter, men verksamheten behöver kontrolleras för att den inte ska försätta människor i besvärliga ekonomiska situationer i onödan. Därför är jag glad över att alliansregeringen i betänkandet föreslår en ny lag som reglerar näringsverksamheten för de företag som lämnar kredit till konsumenter utanför ordinarie bank- och kreditmarknad. Det är en lag som innebär att de företag som lämnar och förmedlar krediter utanför verksamheten i ordinarie bank- och kreditmarknad kommer att vara tvungna att uppfylla vissa krav. Dessutom kommer företagen att hamna under Finansinspektionens tillsyn.

Att verksamheten kommer att stå under Finansinspektionens tillsyn är viktigt. Det innebär en bättre kontroll av verksamheterna. Dessutom kommer det att ställas krav på sund verksamhet på så vis att marknadsföring och verksamhet ska bedrivas på ett hederligt, rättvist och profession-

ellt sätt. Det handlar om en sund verksamhet som ska ha människors förtroende.

Vi vill inte att det ska bedrivas verksamheter som driver människor i ekonomisk olycka. Därför ska det förstärkta regelverket och tillsynen göra det besvärligt för den oseriösa företagaren.

Snabblåneföretagen har redan sedan den 1 januari 2011 skyldighet att upplysa låntagaren om att samma regelverk gäller som för andra lån. Det handlar alltså om att upplysa kunden om aktuell ränta och om skyldighet att göra en kreditprövning. Dessutom kommer sanktioner att tillgripas om något företag överträder det uppsatta regelverket. Konsumentverket har sedan den 1 april i år möjlighet att ta ut sanktionsavgifter av de företag som bryter mot regelverket.

De skärpta regler vi nu ska besluta om kommer att träda i kraft den 1 juli i år, men företag som är verksamma kommer att kunna söka tillstånd för fortsatt verksamhet under en övergångsperiod på sex månader.

En rad åtgärder har under det senaste året vidtagits på området snabblån. Civilutskottet skärpte regelverket 2011 för bland annat sms-lån genom konsumentkreditlagen, och vi kan se att det har haft effekt.

Precis som föregående talare tog upp har antalet obetalda snabblån varit högt hos kronofogden. Det steg från 33 000 år 2011 till 53 000 år 2012. Men det har därefter sjunkit till 49 000. Det är en hög siffra, men den visar ändå att lagändringen har varit nödvändig och att den har effekt. Den uppåtgående trenden är nu bruten.

Förslaget i betänkandet skärper tydligt kraven på företagen i snabblånbranschen. Det är ännu en skärpning av lagstiftningen kring snabblånen. Det är en skärpning som vi tror och hoppas ska ha god effekt och begränsa överskuldssättningen orsakad av snabblån. Det är en skärpning som kan leda till ett sunt företagande men också till en sundare privatekonomi för alla dem som riskerar att hamna i en skuldfälla. Det är en lagstiftning som ytterligare skyddar kunden.

Dock har finansmarknadsministern varit tydlig med att ytterligare åtgärder kan komma att vidtas om inte önskad effekt uppnås. Därför yrkar vi avslag på de motioner där det föreslås ytterligare åtgärder för att i stället avvakta effekten av denna nya regelskärpning.  
(Applåder)

I detta anförande instämde Olof Lavesson (M).

Anf. 33 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Herr talman! Det är 49 000 ärenden hos kronofogden. I vart femte ärende handlar det om en ung människa mellan 18 och 25 år. Regeringen och Alliansen talar om konkreta åtgärder och sundhet. Berätta, Lotta Olsson, om de konkreta åtgärderna! Och vad är sundhet när det gäller de här frågorna?

Anf. 34 LOTTA OLSSON (M) replik:

Herr talman! Det handlar om att vi har skärpt reglerna för sms-lån sedan tidigare. Det handlar om att man inte en lördagskväll ska kunna ta ett sms-lån på vägen hem och sedan fastna i en hög ränta som man inte ens vet vad den är och dessutom inte ha någon ångerrätt. Man skärpte regler-

na redan 2011. Nu har man åtta dagars ångerrätt, precis som för alla andra lån. Det är viktigt.

Snabblån är naturligtvis en riskbransch, men vi ska också veta att snabblånen kan fylla en viktig funktion. Och om det inte finns reglerade seriösa snabblån finns det snabblån på en annan och mycket otäckare marknad.

Men vi ser ändå att det behövs en ytterligare skärpning här, och vi vet att det finns oseriösa företag som inte vill göra bra och hederliga affärer utan som faktiskt tvingar in människor i skuldfällor. Ni har helt rätt i att det finns en problematik här. Men detta är en skärpning, och räcker inte den här tillskrivningen får man självklart skruva hårdare.

Men att slå igen den här marknaden helt och lämna det till en annan ännu osundare och svart marknad tror jag vore en mycket farligare väg.

Anf. 35 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Herr talman! Den skärpning som Lotta Olsson hänvisar till gjordes 2011. År 2011 hade vi 33 000 ärenden. År 2012 var det 53 000 ärenden. Och 2013 var det 49 000 ärenden. Var det någon effekt? Behövs det inte lite mer? Varför orkade den finska regeringen och den finska riksdagen skärpa det här? Berätta varför inte den här regeringen och allianspartier-na orkar ta tag i det här på allvar?

Det här är väldigt allvarligt. Den som är satt i skuld är icke fri. Det här drabbar många unga människor.

Anf. 36 LOTTA OLSSON (M) replik:

Herr talman! Ingen behöver tala om för mig att den som är satt i skuld inte är fri. Jag är lika rädd för skuldfällor som vilken socialdemokrat som helst. Det är därför vi måste ha sunda, bra och hederliga regler för snabblån som ändå finns och inte lån på svarta marknaden som människor i stället tar i förtvivlan för att de behöver ett snabblån.

Det här är enormt viktigt. Och finansmarknadsministern har varit i riksdagen och påtalat att man kommer att gå vidare om detta inte räcker. Men vi ser ändå att trenden är bruten. Det är inte en ökande trend vad gäller skuldsättning hos kronofogden.

Dessutom har marknaden och kronofogden börjat samarbeta. Hur sätter man bra etiska regler inom sin marknad, så att man får bort dem som bedriver en verksamhet som varken är seriös eller hederlig?

Anf. 37 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! När det gäller insatser för att stärka konsumentskyddet görs det en hel del bra saker. Till exempel görs verksamhet som handlar om konsumentkrediter nu tillståndspliktig, och den ställs under Finansinspektionens tillsyn. Det är positivt. Det är också mycket positivt att Konsumentverket får utvidgade möjligheter att ingripa när de upptäcker brister i kreditprövningar. Bland annat ska verket kunna ta ut en sanktionsavgift av en näringsidkare som inte gör ordentliga kreditprövningar.

Men Vänsterpartiet anser inte att det är tillräckligt. Vi har ett särskilt yttrande i betänkandet. Vi skulle i första hand vilja se att dessa snabblån försvinner för gott. Vi hade önskat att regeringen mycket tidigare hade kommit med ett lagförslag som inneburit att man förbjuder sms-lån och andra snabblån. Men detta har vi inte fått gehör för. Därför anser vi att

regeringen under tiden, till ett förbud är på plats, bör vidta åtgärder för att komma till rätta med de höga räntorna.

Från Socialdemokraterna och andra partier finns en reservation som går i rätt riktning och som bland annat tar upp stopp för ockerräntorna. Det tycker jag är bra. Jag anser, herr talman, att det är ett steg i rätt riktning. Vänsterpartiet tycker att reservationen i sig är mycket intressant.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut skulle fattas den 10 april.)

## 9 § Vuxenutbildning

Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU15  
Vuxenutbildning  
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.  
(Beslut skulle fattas den 10 april.)

## 10 § Nationella patent på engelska

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU15  
Nationella patent på engelska (prop. 2013/14:53)  
föredrogs.

Anf. 38 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Nu ska vi behandla betänkandet om nationella patent på engelska, som är den stora frågan i betänkandet, men också några andra frågor från den allmänna motionstiden som rör patenträtten.

Låt mig inledningsvis säga att vi delar regeringens bedömning när det gäller de flesta frågorna i betänkandet men att vi har en reservation gemensam med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som jag här och nu yrkar bifall till. Jag ska strax återkomma till den.

Förslaget att göra det möjligt att nationella patentansökningar kan inlämnas och beviljas på engelska är en förenkling som är välkommen från stora delar av näringslivet och som också har efterlysts av till exempel Patent- och registreringsverket. Förslaget innebär att de sökandes kostnader för att ansöka om ett svenskt patent blir lägre genom att översättningskostnaderna begränsas. Det är en kostnad som inte alls är obetydlig för framför allt forskningsintensiva företag som har engelska som arbets-språk och för företag som tänker söka patent i flera länder. Detta förslag har alltså vårt fulla stöd.

Herr talman! Vi står också bakom utskottsmajoritetens förslag till beslut kring frågorna i punkterna 3, 4, 5 och 6 i betänkandet. Det handlar om övriga patenträttsliga och upphovsrättsliga frågor, om litterära och konstnärliga verk och om vissa immaterialrättsliga frågor.

Däremot, herr talman, delar vi inte utskottsmajoritetens uppfattning när det handlar om patentskyddet, som behandlas i punkt 2 i betänkandet,

Prot. 2013/14:98  
9 april

*Viss kreditgivning till  
konsumenter*

*Nationella patent på  
engelska*

och det är på denna punkt vi har en gemensam reservation med Vänsterpartiet och Miljöpartiet som jag alltså yrkade bifall till inledningsvis.

Vår uppfattning är att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag för att stärka uppfinnares, innovatörers och företags möjligheter att skydda sina patent. Det är särskilt viktigt för de små och medelstora företagen och för de enskilda forskare och forskargrupper som jämfört med stora globala företag har begränsade möjligheter att skydda sig mot patentintrång och försvara sina rättigheter. En konsekvens av detta är tyvärr att alltför många avstår från att skydda sig, vilket jag tror att vi alla tycker är mycket olyckligt.

Herr talman! Vi är väl medvetna om komplexiteten i frågan om hur ett bättre patentskydd kan skapas. Hittills har dock alltför stort fokus legat på möjligheten att skapa en statlig försäkringslösning, en lösning som skulle bli mycket kostsam för staten. Däremot borde det rimligen finnas möjligheter att se över om det går att utveckla stödet inom det juridiska området, liksom att ytterligare analysera behovet av kompetensutveckling, finansieringslösningar och rådgivning.

Regeringen har faktiskt här lämnat ett uppdrag till Vinnova och PRV. Det är bra, men jag tror ändå att ett tillkännagivande till regeringen på den här punkten är angeläget. Bakgrunden till det är att vi fullt och fast delar regeringens uppfattning att ”immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden får en allt större betydelse som strategiska verktyg för värdeskapande och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap”.

Av det skälet tycker vi att det är viktigt att göra detta tillkännagivande.

Anf. 39 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Det vi ska debattera i dag är patent på engelska – propositionen och det betänkande som utskottet har presterat. Jag ska börja med att läsa ett stycke ur vårpropositionen. Det står så här på s. 66:

”Små och medelstora företags affärsstrategiska hantering av immaterialiella tillgångar bör stärkas. Utredningen Ett enhetligt patentskydd i EU och en ny patentlag ska senast den 3 juni 2014 lämna förslag till en ny patentlag (dir. 2012:99). För att ytterligare förenkla för företagen föreslår regeringen i propositionen Nationella patent på engelska (prop. 2013/14:53) att nationella patentansökningar ska kunna behandlas och beviljas på engelska. Därmed blir översättningskostnaderna i samband med patentansökningar lägre, vilket främjar forskningsintensiva svenska företag med engelska som arbetspråk.”

Vänsterpartiet delar den uppfattningen och tycker att det är bra att detta kommer. Men i betänkandet tas även andra delar upp, bland annat punkt 2, Patentskydd, som Ingela Nylund Watz nyligen gick igenom på ett bra sätt, så jag kan därför vara kortfattad.

Det är av avgörande betydelse att forskare, företagare och uppfinnare kan skydda sina rättigheter mot intrång från andra. Den möjligheten ser väldigt olika ut beroende på bland annat storlek på företag. Framför allt har små och medelstora företag och enskilda uppfinnare svårigheter att värna sina rättigheter mot patentintrång. För många är det en fråga om tid, alltså utdragna rättsprocesser, och kostnader för dessa. Därmed söker man i många fall inte patent.

Det är mot bakgrund av det och vad regeringen skriver i vårpropositionen som regeringen bör ges i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag på hur uppfinnare och små och medelstora företag kan ges bättre patentskydd än i dag.

Det finns beskrivet i reservation 1 under punkt 2 som jag står bakom. Jag står bakom övriga reservationer från Vänsterpartiet men yrkar alltså bifall bara till reservation 1.

Anf. 40 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag tänkte inleda med att konstatera att mina kolleger har haft vänligheten att sätta upp mig för ett anförande på tolv minuter i den här debatten. Jag kan lugna herr talmannen och närvarande ledamöter med att jag inte kommer att ta alla dessa minuter i anspråk.

Vi debatterar i dag regeringens proposition *Nationella patent på engelska*. För enkelhetens skull för vi dock debatten på svenska. När det gäller själva propositionen har inga motioner väckts, men i betänkandet behandlas även 34 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden inom området för immaterialrätt.

Jag vill, herr talman, inleda med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

En välfungerande patentprocess lägger grunden för ett innovativt Sverige. Patentansökningarna till Patent- och registreringsverket, PRV, minskade förvisso under senare halvan av 2000-talet i absoluta tal. I mitt eget hemlän, Skåne, har dock ansökningarna ökat de senaste åren, och enligt en OECD-rapport som visar vilka städer i världen som har störst antal patent per capita placerar sig min hemstad Malmö som nummer fyra.

Häromåret antog regeringen en nationell innovationsstrategi för att skapa bästa möjliga innovationsklimat med sikte på 2020. Patenträtten utgör en mycket viktig del i detta. Ett starkt och konkurrenskraftigt patentsystem är en avgörande förutsättning för många olika sektorer och branscher. Från politiskt håll måste vi därför skapa förutsättningar för att patentprocessen blir smidigare, snabbare och billigare.

Vi har vidtagit flera viktiga åtgärder för att göra det enklare att försvara sina patent. Det handlar framför allt om moderna och tydliga regler, men också om en rättssäker och effektiv domstolsprövning. Nyligen föreslog regeringen därför att en ny patent- och marknadsdomstol inrättas där prövningen av immaterialrättsliga, konkurrensrättsliga och marknadsföringsrättsliga mål kan koncentreras och bli mer enhetlig. Den nya domstolsordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

Att ansöka om och försvara sina patent är ofta förenat med stora kostnader. I morgon fattar riksdagen beslut om dagens betänkande att nationella patentansökningar även ska kunna behandlas och beviljas på engelska. I dag måste en patentansökan skickas in på svenska, vilket ofta kräver ett omfattande översättningsarbete. Detta gäller inte minst för forskningsintensiva företag som har engelska som arbetspråk och för företag som vill söka patent i flera länder på ett och samma språk.

Herr talman! Dagens proposition är också fråga om likställighet. Ett nationellt patent som har beviljats av PRV måste, som nämnts, i dag meddelas i sin helhet på svenska. Den som redan har ett europeiskt patent, meddelat på något av de officiella språken engelska, tyska eller

franska, kan dock få detta validerat i Sverige och därmed få det gällande här på samma sätt som ett svenskt patent.

För att underlätta detta utarbetades den så kallade Londonöverenskommelsen som trädde i kraft 2008. Den innebär att anslutna länder avstår från tunga översättningskrav vid valideringen av ett europeiskt patent. För att få ett europeiskt patent validerat i Sverige räcker det med att den del som omfattar själva skyddsomfånget, det vill säga patentkraven, översätts till svenska. Patentbeskrivningen kan däremot lämnas in på engelska.

Det betyder att svenska patent, utarbetade på engelska för en internationell marknad, drabbas av stora översättningskostnader eftersom de måste lämnas in på svenska, medan den som har ett europeiskt patent slipper detta, eftersom det då räcker med att översätta själva patentkraven. Detta är givetvis inte rimligt, och därför likställer vi nu regelverken.

Beräkningar pekar på att kostnaden för att översätta en patentansökan kan uppgå till ca 40 000 kronor. Att ansöka om ett svenskt patent kan därför ses som omotiverat kostsamt. Förslaget innebär att vi förbättrar villkoren för svenskt företagande, vilket främjar forskning och innovation. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Jag nämnde tidigare att det har väckts ett antal motioner. Jag tänker inte kommentera dessa närmare, eftersom vi tidigare har debatterat dem ett antal gånger. När det gäller den socialdemokratiska motionen konstaterade Ingela Nylund Watz att regeringen redan har vidtagit åtgärder. Det är väldigt bra, och jag instämmer med Ingela Nylund Watz, så jag säger inget mer om detta.

Herr talman! Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Idéer, kreativitet och kunskaper är det viktigaste kapitalet i en modern ekonomi. En välfungerande patentprocess leder till fler arbetstillfällen, tillväxt och ökade skatteintäkter, och det gynnar alla. Det ska vara lätt för svenska företag att ta steget ut i Europa, vilket kräver harmoniserade regler och mindre krångel.

Dagens betänkande och det kommande EU-patentet är därmed konkreta exempel på hur vi arbetar för att riva handelshinder på EU:s inre marknad, göra det lättare för våra företag att växa och därmed lägga grunden för ökad tillväxt och fler jobb både i Sverige och i Europa. Den politik vi fattar beslut om i EU-parlamentet gör skillnad, och den politik vi fattar beslut om här i riksdagen gör skillnad. Det är något att komma ihåg när vi går till såväl EU-val den 25 maj som till riksdagsval den 14 september.

(Applåder)

Anf. 41 ANNA STEELE (FP):

Herr talman! I dag inbegrips nationella patentansökningar i ganska omfattande översättningsarbeten, vilket ofta blir kostsamt för företagen.

Detta förslag syftar till att begränsa översättningskostnaderna, vilket ska främja forskning och innovation och öka tillväxten. Forskningsintensiva svenska företag och företag som avser att söka patent i flera länder kan söka patent på samma språk och får en förenklad hantering.



Samtidigt gäller samma förutsättningar när man söker patent i andra länder som också avstår från krav på översättningar. Utredningen i denna fråga har remissbehandlats utan större invändningar.

Det finns ett antal olika myndigheter som företag kan behöva lämna in en patentansökan till, nämligen Patent- och registreringsverket (PRV), det europeiska patentverket European Patent Office (EPO) eller World Intellectual Property Organization (Wipo).

Ett patent handlar om att definiera ensamrätt på en uppfinning. Här kan nämnas att definitionen patent inte gäller för exempelvis ett datorprogram eller en mjukvara, då det inte anses vara en uppfinning.

Däremot är tekniska lösningar som är innovativa inom databranschen det. Denna gränsdragning ligger på PRV att definiera.

PRV, som ska stödja små och medelstora företag gällande immateriellt rättsliga frågor, har numera interaktiva e-tjänster och en söktjänst i arkivet Svensk patentdatabas med uppgifter och dokument från 1885 fram till dags dato.

När det gäller upphovsrättslagen, som syftar till skydd av konstnärer och skribenter, finns det olika internationella konventioner, avtal, direktiv och fördrag. Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten, Wipo, lade till ett fördrag 1996 för att uppdatera skyddet, speciellt gällande digitala nyttjanden, och Sverige tillträdde fördragen i slutet av 2009.

En upphovsrättsutredning har sett över vissa frågor i upphovsrättslagen, och just nu bereds de på Regeringskansliet. Här ingår frågan om huruvida upphovsmakarens ställning som avtalspart bör stärkas och i så fall på vilket sätt. Även på EU-nivå görs en översyn för modernisering av upphovsrätten.

Här finns motioner som berör många viktiga och komplexa frågor som handlar om kultur och skapande, och innovationer i den sfären, och den komplicerade problematik som existerar med internet. Även digital handel med varor och tjänster, nedladdningar och piratkopieringar berörs. Att skydda och hitta ersättningssystem för upphovsmakarna på ett sådant sätt att det fortsätter att finnas ett flöde av nya verk av alla sorter så att kulturen inte utarmas är av största vikt.

Mycket arbete pågår både i Sverige och internationellt.

Jag som har tre skapande döttrar inom design, konst och musik hoppas att det fantastiska med nätet, där en hel värld ligger för våra fötter i form av information av alla de slag, ska kunna kombineras med ett upphovsrättsligt skydd som är övergripande och sunt nog för att de och alla andra kreatörer ska kunna och vilja fortsätta med sitt skapande.

Jag yrkar avslag på motionerna och bifall till utskottets förslag.

Anf. 42 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag kommer ihåg en kvinna som jag läste om i tidningen för ganska många år sedan nu. Hon hade uppfunnit en ersättning till snus i form av örtsnus. På den tiden jobbade jag extra på en bensinmack hemma i Västerbotten, och jag kommer ihåg att hennes produkter låg i ett enkelt ställ bakom kassan. Hon kom då och då in på bensinmacken för att fylla på stället med sina produkter. Men det dröjde inte speciellt länge innan den stora tobaksjätten i Sverige tog fram en liknande produkt, men med ett annat namn och med tjusigare förpackning. På macken installe-

rade man kylar, och jag kunde märka att deras örtnus började säljas ännu mer. Vad jag vet hade kvinnan med ursprungsidén inte en chans att ta striden mot det stora företaget. Hon hade helt enkelt inte de ekonomiska musklerna.

När vi skyddar våra uppfinningar och våra produkter med patent tror vi att vi ska ha ett bra skydd mot intrång och kopiering. Men tyvärr är inte så alltid fallet. Många företag får sina patent kapade, och många företag har svårt att göra något åt det, då man – som i exemplet med kvinnan som jag nämnde tidigare – inte har tillräckligt med ekonomiska muskler för en tvist eller en rättegång.

Jag kan till viss del sympatisera med att det skulle vara bra med en statlig försäkring för alla små företagare som inte har egna pengar för att klara av en strid vid patentintrång, men det blir alldeles för dyrt för staten. Därför är det så viktigt att företagen söker sig till den privata marknaden och försäkringsbolag. Dessutom ser regeringen över detta hela tiden, och nu har PRV och Vinnova ett uppdrag från staten att jobba med att hjälpa företag med finansiering och råd och hur man till exempel hanterar sina immateriella tillgångar på ett affärsstrategiskt sätt.

Herr talman! Många svenska företag har i dag världen som sin marknad och en internationell verksamhet där språket är engelska. Därför känns det väldigt bra att stå här i dag och yrka bifall till regeringens proposition, som innefattar att de företag som söker patent i Sverige inom kort också kommer att kunna göra det på engelska.

Det är praktiskt ur flera synvinklar. En fördel är att företaget kanske så småningom ska utvidga sin patentansökan i Europa, eller utanför Europa, och då sparar företaget pengar på översättningskostnader som ofta är väldigt höga. Är det dessutom så att man söker flera patent blir det en stor kostnadsbörda med just översättningen för många företag.

Om företagen kan spara pengar på översättningskostnader kan de i stället använda dessa till sin huvudverksamhet, det vill säga att jobba med innovationer och forskning.

I dag är det så att åtal för patentintrång endast får väckas av allmän åklagare ”om åtal av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt”. Vad betyder det? I min mening är det alldeles för vagt. Patentintrång är ett brott och borde behandlas därefter.

För att markera att patentintrång är just ett brott som polis och åklagare bör ta sig an i större omfattning måste lagen förtydligas. Det är viktigt att reglerna är tydliga och visar när en åklagare kan väcka åtal mot patentintrång. Många företagare känner sig i dag hjälplösa, då det är oklart vad lagen egentligen avser.

Därför känns det positivt att regeringen nu kommer att tillsätta en utredare som ska analysera reglerna om åtal och åtalsprövning när det gäller patentintrång.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut skulle fattas den 10 april.)

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU16  
Elnätsföretagens intäktsramar (prop. 2013/14:85)  
föredrogs.

*Elnätsföretagens  
intäktsramar*

Anf. 43 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Vi ska nu debattera näringsutskottets betänkande 2013/14:NU16, där regeringens proposition *Elnätsföretagens intäktsramar* behandlas.

Låt mig inledningsvis börja med att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i betänkandet.

Sverige är på många sätt och i många avseenden ett elberoende land. Vårt geografiska läge och därav följande klimat, det svenska näringslivets struktur och ett i övrigt relativt sett högteknologiskt samhälle är några av de omständigheter som medverkar till detta.

Förutsättningen för jobben såväl i det svenska näringslivet som inom offentlig verksamhet är beroendet av el, och en säker leverans av el är avgörande.

Av den svenska industrin är en stor och avgörande del det som i dagligt tal kallas elintensiv industri. En lång rad viktiga och avgörande samhällsfunktioner inom exempelvis vård och omsorg är i dag helt beroende av en trygg och säker elförsörjning. I ett sådant samhälle är ett robust och välfungerande elnät avgörande. Elens infrastruktur, som ju elnäten är, avgör om tjänsten kan levereras.

Herr talman! Just därför blir frågan om de ekonomiska spelreglerna och förutsättningarna för investeringar i landets elnät viktig. Det blir också viktigt för alla oss konsumenter men naturligtvis också för dem som äger elnäten.

Elnäten kan lite slarvigt delas upp i tre nivåer: stamnätet, regionnäten och distributionsnäten eller, som man ibland också säger, lokalnäten.

Stamnätet, som ägs av det statliga affärsverket Svenska kraftnät, berörs inte i denna proposition. Det gör däremot de som äger regionnäten – i huvudsak, åtminstone hittills, tre stora aktörer. När det gäller distributionsnäten finns det en mängd ägarbolag, i det närmaste 170, många av dem kommunala bolag.

Elnäten är, som nämnts, ett naturligt monopol. För att konsumenterna ska ges rimliga förutsättningar och för att ägarna av ett naturligt monopol inte ska kunna utnyttja sitt ägande på ett orimligt sätt krävs att prissättningen regleras på ett rimligt sätt. Sedan 2012 görs detta när det gäller elnäten genom en på förhand bestämd så kallad intäktsram. Intäktsramen bestämmer vad som ska vara skäligena kostnader för nätet och vad som bedöms vara en rimlig avkastning på gjorda investeringar.

Herr talman! Tillämpningen av den nu gällande modellen för detta har lett till en lång rad processer i domstol för tolkning av regelverket, det vill säga av den nuvarande lagstiftningen. Det är bland annat mot den bakgrunden som regeringen lägger fram denna proposition om nya regler för den kommande tillsynsperioden, 2016–2019.

Låt mig än en gång slå fast att vi socialdemokrater i detta fall verkligen står på konsumenternas sida. Ett naturligt monopol, och dess prissättning, måste vara öppet och transparent och ge kunden, konsumenten, det skydd som krävs för att undvika orimliga, godtyckliga prissättningar.

Samtidigt är det oerhört viktigt att elnäten och deras ägare ges rimliga förutsättningar att klara såväl underhåll som nyinvesteringar. Ryckighet och snabba, oförutsedda byten av beräkningsmodeller gynnar inte investeringar.

Behovet av såväl underhåll som nyinvesteringar visar sig på en rad områden. Ett sådant område är ökad vädersäkring, som en direkt följd av de stormar vi har upplevt under de senaste åren. Ett alltmer elberoende samhälle kräver allt färre och kortare elavbrott. Mer vädersäkring för högre leveranssäkerhet kräver ökade investeringar.

Herr talman! Ökad produktion av el, såväl förnybar el som el från befintliga produktionsanläggningar, kräver också ökade investeringar. På samma sätt är det med teknisk utveckling, bland annat av det som vi brukar benämna smarta elnät – det kräver ökade investeringar. Därför är det för alla parter angeläget att de ekonomiska spelreglerna blir rimliga, tydliga och långsiktiga.

Det vi socialdemokrater reagerar mot i regeringens proposition är inte ambitionen att skapa tydliga och långsiktiga regler. Det vi vänder oss mot är fördelningen av ansvar och uppgifter mellan regeringen och dess myndigheter, i detta fall Energimarknadsinspektionen.

Regeringen föreslår i propositionen ett långtgående bemyndigande för myndigheten, alltså Energimarknadsinspektionen, att meddela föreskrifter om beräkning av skäligen kostnader och rimlig avkastning. Samtidigt är det samma myndighet som ska utöva tillsynen. Det innebär ett utvidgat normgivningsbemyndigande, inklusive det som kallas subdelegation. Vi anser att detta inte står i överensstämmelse med svensk förvaltningsstradition.

Vår motion handlar om att vi anser att det är regeringen som ska ha den fulla föreskriftsrätten och att den så kallade subdelegationen ska inskränkas till detaljbestämmelser. Det är en synpunkt som också delas av Lagrådet i dess yttrande till regeringen.

Elnäten är en samhällsviktig funktion, och de är ett naturligt monopol. Därför anser vi att regeringen måste ta sitt ansvar för utformningen av reglerna för denna verksamhet och inte överlåta detta till en myndighet. Vi anser också, i likhet med Lagrådet, att regeringens förslag innebär att riksdagen inte ges tillräcklig insyn i detta.

Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservationen.

Anf. 44 JOHAN JOHANSSON (M):

Herr talman! Som föregående talare var inne på handlar detta om elnätsföretagens intäktsramar och behovet av att säkra skäligen elnätsavgifter. I propositionen föreslås att regeringen och Energimarknadsinspektionen ska få utökade möjligheter att meddela föreskrifter i frågor som rör regleringen av de elnätsavgifter som elnätsföretagen kan ta ut.

Redan sedan tidigare har Energimarknadsinspektionen i uppgift att på förhand bestämma inom vilka ramar elnätsföretagen kan ta ut avgifter av sina kunder. Syftet med förslaget är att skydda konsumenterna mot oskäliga elnätsavgifter. På grund av att många beslut har överklagats av elnätsföretagen råder det i dag osäkerhet om hur intäktsramarna ska beräknas, eftersom det nu är förvaltningsdomstolarna som efter långa domstolsprocesser avgör vilka avgifter elnätsföretagen kan ta ut.

För att undvika utdragna rättsprocesser och ge Energimarknadsinspektionen ännu bättre möjligheter att säkerställa att de elnätsavgifter som tas ut är skäliga föreslås nu i propositionen att regeringen och Energimarknadsinspektionen i större omfattning ska få besluta om vad som ska bedömas som skäliga kostnader och på vilken nivå elnätsföretagens avkastning ska anses rimlig.

Syftet med förändringen är att ge Energimarknadsinspektionen ännu bättre möjligheter att skydda elnätskunderna mot orimliga elnätsavgifter, samtidigt som ett regelverk skapas som minskar osäkerheten för både kunder och företag.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.  
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut skulle fattas den 10 april.)

## **12 § En tydligare naturgasreglering**

Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU17  
En tydligare naturgasreglering (prop. 2013/14:74)  
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.  
(Beslut skulle fattas den 10 april.)

## **Ajournering**

Kammaren beslutade kl. 11.19 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00, då debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum.

## **Återupptagna förhandlingar**

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

### 13 § Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

#### Proposition

2013/14:100 2014 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2014 års ekonomiska vårproposition 2013/14:100.

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är åter dags att överlämna en ekonomisk vårproposition, *Kunskap för stärkt arbetskraft*, till Sveriges riksdag. Vi gör det i ett läge där den internationella konjunkturen åter stärks men i ett trögt och långsamt tempo. Vi ser att USA och Storbritannien får upp lite bättre fart. Omfattande reformer och en starkare tillväxtförmåga gör att ekonomierna börjar växa.

I Europa är tillväxten långsam. Vi har en tillväxt som har varit negativ i två år och som också under de närmaste åren går i maklig takt. Det är framför allt de stora ekonomierna Frankrike och Italien som växer mycket långsamt. Det är påtagligt att regeringarna har tvingats lägga om sin ekonomiska politik, och man har gjort för lite och för sent när det gäller jobben. Det har varit för lite och för sent när det gäller konkurrenskraften, och det har varit för lite och för sent när det gäller offentliga finanser. Vi får räkna med att eurozonen växer med någonstans runt 1 och 1 ½ procent de kommande åren.

I denna internationella miljö blir det också tydligt att riskerna ligger på nedåtsidan. Det europeiska banksystemet har betydande svagheter. De stresstester som nu ska genomföras kan mycket väl föranleda att man tvingas stärka kapitalet i bankerna. Det kan då leda till att balansräkningarna krymper, utlåningen begränsas och man landar i en situation där den ekonomiska tillväxten dämpas.

Vi har också en mycket oroande geopolitisk utveckling i Ukraina som ger risker, på kort sikt av politisk natur, som förmodligen kommer att sänka tillväxten i Ryssland. Hur omfattande den inbromsningen blir är det svårt att bedöma, och det beror naturligtvis ytterst på den politiska utvecklingen. För svensk del kommer detta med stor sannolikhet också att dämpa tillväxten i vårt grannland Finland som är av avgörande betydelse för Sverige. Riskerna i världsekonomin är alltså alltså på nedåtsidan.

I den här situationen står Sverige starkt. Vi är bland de bästa länderna när det gäller tillväxt för de kommande åren. Den kommer att vara högre i Sverige än i de flesta jämförbara europeiska länder. Vi har en starkare reallöneökning, vi har en sysselsättning och en sysselsättningsgrad som är bland de starkaste, arbetslösheten minskar åter och långtidsarbetslösheten tillhör de lägsta i Europa. Vi får rapporter om att svensk sjukvård och svensk äldreomsorg står sig väl i jämförelse med nästan alla andra länder. Vi klarar jämlikheten och har en mindre andel som lever med tuffa förhållanden än nästan alla andra jämförbara länder.

Utgångspunkten för Sverige är att vi har utmaningar och behov, men vi har en möjlighet att möta dem utifrån en styrkeposition. Våra offentliga finanser är bland de starkaste i industrivärlden. När vi jämför oss med övriga Europa ser vi att vi har mindre underskott, lägre skuldsättning och bättre långsiktig uthållighet. Under de kommande åren räknar vi

med att offentliga finanser förstärks med 45 miljarder 2015, med 20 miljarder 2016 och med 25 miljarder 2017 respektive 2018. Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket räknar med att offentliga finanser under de kommande åren förstärks med mer än 100 miljarder kronor.

När vi tittar på den ekonomiska politiken är det två utgångspunkter som är centrala. Den ena är att politiken ska vara väl avvägd i förhållande till konjunkturen. Den andra är att vi ska följa vårt ramverk och uppfylla vårt överskottsmål. Skälet till detta är naturligtvis att vi ska stabilisera konjunkturen och säkra att vi klarar långsiktig uthållighet. Här är det tydligt att regeringen har levt upp till ramverken. När vi tog över var tillväxten stark. Åren 2007–2008 förstärkte vi offentliga finanser med överskott på 124 respektive 75 miljarder. På två år hade vi alltså överskott på 200 miljarder kronor i dagens penningvärde.

Vi tog under de goda åren tuffa strukturreformer. Vi skalade ned arbetsmarknadspolitiska åtgärder, vi reformerade Ams, vi förändrade sjukförsäkringen och vi lättade på skattebördan. Vi finansierade de här reformerna krona för krona under 2007 och 2008 därför att det var viktigt och centralt att i goda tider bygga buffertar för framtiden.

Sedan kom den stora recessionen. Som en kvarnsten har Europa hängt om halsen på Sverige de senaste åren. Då har regeringen, för att föra en väl avvägd, balanserad politik inom de ramverk som vi har, stöttat konjunkturen. Det gjorde vi 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014. På ett klokt sätt har vi kunnat luta oss mot vinden och fylla i där den internationella konjunkturen grävt hål. Inför år 2014 genomförde vi ett jobbskatteavdrag, förbättrade pensionärernas situation med sänkta skatter, genomförde en sänkning av a-kasseavgiften, vi satsade på utbildning med fler karriärtjänster för lärare, mer matteundervisning och vi förstärkte och introducerade en yrkesintroduktion. Det här var en klok politik. Det är åtgärder som ger både pensionärer och löntagare mer pengar i plånboken, fyller i där efterfrågan saknas och förstärker Sveriges långsiktiga produktionsförmåga. Genom att det lönar sig bättre att arbeta och genom att vi får ett starkare utbildningssystem står vi bättre rustade att möta tider framöver.

Nu ser vi att vi har en förskjutning av fokus i den ekonomiska politiken. Vi ser en återhämtning, vi ser en tillväxt i omvärlden, och då handlar det återigen om att säkra skyddsvallarna. Vi ser att KI, ESV och Finansdepartementet är överens om att det nu kommer en förstärkning av de offentliga finanserna på över 100 miljarder kronor. Då är det också tid att återuppbygga skyddsvallarna. Vi vet varför detta är så viktigt. Världen är en tuff plats för åldrande välfärdsstater. Våra grannländer är skuldsatta. De har en så hög skuldsättningsgrad att nästa ekonomiska kris kommer att präglas av diskussioner om man behöver skriva ned statskulderna i fler länder. Få länder utöver Sverige har kraft att stötta, stimulera och skjuta till energi i nästa lågkonjunktur.

Vi vet också att Sverige är ett land som drabbas av konjunkturcykler. Vi är en liten och öppen ekonomi. Vi är beroende av råvaror. Vi är beroende av vår högteknologiska industri, och vi tillverkar mycket investeringsvaror. Sverige kommer att påverkas av kommande konjunktursvängningar. Då är det viktigt att vi nu använder goda tider för att skapa

de marginaler, den säkerhet och de buffertar som vi så väl kommer att behöva.

Sverige har också en hög skuldsättning och ett stort finansiellt system. Har man en stor banksektor och en hushållssektor som har höga skulder är man utsatt. Läger man ihop vår konjunkturkänslighet och den dåliga situationen i vår omvärld med vår egen höga skuldsättning är det uppenbart att skyddsvallarna aldrig har varit viktigare än i dag. I dag vore absolut fel tillfälle att börja nedmontera de säkerhetsmekanismer vi har.

Därför ska reformer finansieras krona för krona. Det är en välbalanserad ekonomisk politik. Vi ska låta arbetslösheten minska så snabbt som möjligt och sysselsättningen öka så snabbt som möjligt givet att vi ska upprätthålla balans och prisstabilitet under åren framför oss. Därmed uppfyller vi också ramverket och överskotts målet. I dåliga tider stimulerar vi, och i goda tider skapar vi de buffertar som är nödvändiga.

Så här är det inte för alla länder. Förra året när man i Tyskland planerade budgeten för 2014 kunde man inte tillföra resurser därför att skuldsättningen är för stor. När det gäller Finland kommer man till och med i år och åren framåt att behöva genomföra mycket stora åtstramningar i sin ekonomiska politik, därför att man inte har haft tillräckligt låg skuldsättning och tillräckligt starka buffertar. Det ska vi säkra att Sverige har. Vi ska inte hamna i en sats där vi behöver strama åt ekonomin när vi har låg aktivitet i omvärlden.

Vi kommer alltså inte att överge, ompröva eller se över överskotts målet. Vi kommer inte att avveckla, kringgå eller nedmontera detta mål, utan det kommer också de kommande åren att utgöra en hörnsten, en skyddsvall, en buffert och en marginal för svensk ekonomi. Därför ska vi ge de kärva beskederna under de goda åren. Då är det krona för krona som gäller.

Vi har visat att vi har möjlighet att föra en sådan politik. Vi lägger nu fram en bred satsning på kunskap. Det handlar om att kunskap är viktigt för att stärka arbetskraften. Vi förstärker konkurrenskraften om vi har en mer och bättre utbildad arbetskraft.

Vi minskar riskerna för arbetslöshet, för vi vet att långtidsarbetslöshet är förknippat med att man inte har sin examen och utbildning på plats. Vi vet att vi med utbildning säkrar sammanhållning. Det är genom att ha en trygg bas i kunskaper vi kan klara en bra produktiv utveckling för alla.

Det viktigaste råd vi kan ge till unga människor var vi än möter dem är att de ska sköta sin skola, göra sina läxor och anstränga sig så att de klarar provresultaten. Här gör vi viktiga reformer för att alla ska lära sig mer.

Det handlar om att vi nu aviserar betyg och förstärker matematikundervisningen. Det har vi redan gjort i lågstadiet och mellanstadiet, och nu kommer också högstadiet. Vi gör en lågstadiesatsning som gör att det blir minskade undervisningsgrupper och som förbättrar förutsättningarna för alla barn att få en bra utbildning.

Vi förstärker stödet för läxläsning så att skolan kan präglas av mer undervisningstid, mer läxor, mer prov och mer betyg som gör att vi stöttar, möter upp och ger den grund för bra kunskapsutveckling som är nödvändig.



Skolan handlar om att alla måste lära sig mer så att färre lämnar skolan utan fullgoda kunskaper. Sommarskolan är en viktig del av detta. Den förstärker möjligheten att stötta dem som har halkat efter under terminerna.

Lika viktig är svenskundervisningen. Nu kommer det fler människor till Sverige. Då går vi in med tre timmar extra svenskundervisning under de första fyra åren. Det är ett viktigt stöd för att människor ska kunna komma in i utbildningssystemet och därigenom in på arbetsmarknaden. Det gör också att de kommuner som tar ett större ansvar för vår nationella politik på flyktingområdet får en starkare ekonomisk bas att säkra att alla barn i skolan får en bra början.

Vi vill stärka arbetskraften framåt. Om vi blickar mot de år vi nu har framför oss är det centralt att lägga fast en bred ekonomisk politik som leder till full sysselsättning, bra tillväxt och sammanhållning.

Den första punkten är stabilitet. Den som tappar greppet om de offentliga finanserna och försätter sig i skuld kommer oomkullrunkeligt att drabbas av en hårdare kris i nästa lågkonjunktur.

Det är centralt att vi håller fast vid att hushållens skulder och bankerna måste ställas under hårdare och tydligare regelverk framöver så att vi säkrar att fundamenten i svensk ekonomi är starka.

Stabiliteten är den första punkten i varje ansvarsfull ekonomisk politik. Det är när man förlorar greppet om stabiliteten man får djupa kriser och sår i sin ekonomi.

Vi måste fortsätta att förstärka drivkrafterna. Det är genom att vi har fler människor i Sverige som är på arbetsmarknaden, går in tidigare, jobbar mer och stannar kvar längre som vi bygger välbstånd. Det är arbetskraften som i grund och botten bygger välbstånd för länder. Det är genom att många människor kan och vill arbeta som vi långsiktigt säkrar en god tillväxt.

Vi måste också fortsätta att förstärka vårt kunskapsuppdrag. Inriktningen är mycket tydlig. Med mer undervisningstid, mer kunskaper, särskilt i de svåra ämnena, och lärare som har bättre status och utbildning samt förutsättningar och möjlighet att ge barnen stöd och säkra att alla kommer framåt växer kunskaperna i samhället.

Om vi klarar stabiliteten, drivkrafterna och kunskaperna klarar vi sammanhållningen. Den yttersta grunden för att klara sammanhållningen är att alla människor har möjlighet att vara på arbetsmarknaden. Det är när människor har en stark kunskapsbas och en trygghet i arbetslivet från den kunskapsbasen som vi klarar sammanhållningen. Därför utgör drivkrafter, stabilitet och kunskap hörnstenarna för en politik för sammanhållning för alla.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis välkomna den debatt vi ska ha i dag. Vi kommer att se att skiljelinjerna i svensk politik är betydande. Det finns avgörande och centrala skiljelinjer kring stabilitet, drivkrafter, kunskap och sammanhållning.

Oppositionen står splittrad med omfattande utgiftskrav och ger inte raka besked om överskottsmålen. De budgetgräl, svekregeringar och motsättningar vi upplevde på 1990-talet kan komma tillbaka.

När det gäller drivkrafter är höjda skatter för unga, för tjänstenäringen och för människor inte rätt väg att säkra vare sig stabilitet, kunskap eller sammanhållning.

Det centrala löftet från den här regeringen är att sammanhållning byggs genom arbete, kunskap och stabilitet. Det, herr talman, är den avgörande skiljelinjen i svensk politik. Vi står för sammanhållning, för vi står för drivkrafter, stabilitet och kunskap. Där går skiljelinjen mot oppositionen.  
(Applåder)

Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har fått lyssna till Anders Borgs 16:e budgetpresentation. Det är den sista den här mandatperioden och något av en examensdag. Nu kan vi utvärdera det som har hänt under de här åtta åren.

Jag ska ge tre exempel. Jag börjar med arbetslösheten. Den är i dag 8 procent. 400 000 människor är utan jobb. Det är väsentligt fler än när regeringen tillträdde, men då kallade man det för massarbetslöshet.

Trots detta lägger Anders Borg i dag fram en budget helt utan jobbfokus. Arbetsmarknadsministern har till och med sagt att det är slut med reformer på arbetsmarknaden. Man är färdig. Varför ger ni upp mot arbetslösheten?

Det andra är det underskott Anders Borg använde nio minuter av sin talartid till att förklara bort. Anders Borg har gått från ett överskott på 65 miljarder i de offentliga finanserna till ett underskott på 87 miljarder.

Skatterna har sänkts med 134 miljarder. Det mesta av den finansiering din bolagsskattesänkning skulle ge, Anders Borg, kommer inte in i ESV:s prognoser. Är det inte dags att du erkänner att du har lånat för mycket för att klara budgetmålet och att du bryter mot budgetreglerna?

Det tredje är skolan. Vi har haft sjunkande skolresultat i Sverige sju år i rad. Vi har den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD enligt PISA. Nu har regeringen de senaste veckorna sagt att man kan tänka sig att ställa upp på en del av de förslag vi socialdemokrater har lagt fram. Det är sådant ni konsekvent har röstat ned tidigare och sagt är alldeles fel.

Jag är väldigt glad för att ni har ändrat er, men i den här budgeten får skolan vänta. Ni gör ingenting i år. I stället skjuter ni över allting till nästa regering.

Efter åtta år har du inte lyckats få fram skolsatsningarna, Anders Borg. Varför skulle vi tro på att du klarar det under de kommande fyra åren om du får chansen?

(Applåder)

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt oss vara klara över världsekonomin. Vi går igenom den stora recessionen. Sverige kommer ut med de starkaste tillväxtsiffrorna, bland de starkaste offentliga finanserna och bland de ekonomier som har högst sysselsättningsgrad och lägst långtidsarbetslöshet. Det är det skick vi kan se efter att vi har hanterat Sverige i åtta år.

Vi har en förstärkning av de offentliga finanserna med 100 miljarder de kommande åren. Om Socialdemokraterna inte är nöjda med de 100 miljarderna vill vi gärna veta vilka åtgärder de tänker komma till.

Jag tror nämligen att det är där vi ser logiken i den socialdemokratiska politiken. Man har ett budgethål. Det saknas 20–25 miljarder. Man

har koalitionspartier man ska göra upp med. Man har 35 procent själva. Man ska förhandla sig fram med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi vet vad Vänsterpartiet kräver. Det är arbetstidsförkortning, ytterligare 10 miljarder i bidragshöjningar och rätt till heltid. Vi vet vad Miljöpartiet kräver. De ska höja lärarlönerna, sidsteppa avtalsförhandlingarna och driva upp lönerna vid sidan av det. Det kan vara en bra åtgärd, men det landar ändå i att det ska betalas. Man har undrat lite grann när Socialdemokraterna ska redovisa sin politik. När ska beskeden komma?

Beskeden har då krupit fram, gradvis. Vi har sett Magdalena Andersson, Fredrik Olovsson, Bo Bernhardsson och andra företrädare berätta vad man tänker sig. Man ska se över överskottsålet. Det kanske är dags att skruva ned det när vi har kommit lite längre fram, säger Magdalena Andersson i Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Reuters. Per Bolund säger att det är en naturlig diskussion som han gärna är med i. Och Ulla Andersson går ut och välkomnar den.

Är det inte så svaret ser ut? Socialdemokraterna tänker inte finansiera de löften som de ska betala Vänsterpartiet och Miljöpartiet med. De tänker ta bort överskottsålet och försätta Sverige i en sits där vi går in i nästa lågkonjunktur utan buffertar och säkerhetsmarginaler. Varför kan Socialdemokraterna aldrig ge raka besked?

(Applåder)

Anf. 48 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Finansministern kommer hit med ett budgethål på 87 miljarder kronor. Och så får vi den här föreställningen. Han som bryter mot budgetreglerna ställer andra till svars. Det parti som en gång i tiden har varit med och sanerat ekonomin efter Carl B Hamilton och andra ska misstänkliggöras för att inte klara budgetmålen. Det är oerhört märkligt.

Anders Borg lånar 200 miljoner i timmen. Bara ett anförande här kostar ungefär två och en halv miljon. Under den tiden ska de pengarna lånas upp. Det är alltså den politiken som kommer till kammaren och som har det här utbrottet.

Du svarar inte på min fråga, Anders Borg. Varför klarar ni inte budgetmålen? Kan du inte erkänna att du har sänkt skatterna för mycket? Och varför har du inga jobbförslag? Varför skjuter du hela skolsatsningen någon gång in i framtiden när du inte har makt att påverka svensk politik? Det är ett val emellan. Varför gör du det inte nu när du har möjligheten? Varför har du försuttit den chansen, när vi har den sämsta skolresultatsutvecklingen i hela OECD?

(Applåder)

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! 100 miljarder är vad våra offentliga finanser förstärks med under de kommande åren. Det är ESV, KI, Finansdepartementet, Riksbanken och alla andra bedömare överens om – 100 miljarder i förstärkning under de kommande åren.

Vi kommer att klara överskottsålet, vi kommer att upprätthålla en väl balanserad politik och vi kommer att stötta konjunkturen så länge det behövs.

Jag återkommer dock till splittringsalternativet. Det går att lista 10, 20, 30, 40, 50, 60 frågor där ni inte är överens. Och det är inga små

puckar. Vänsterpartiet ska genomföra arbetstidsförkortning, och de ska införa rätt till heltid. Miljöpartiet ska göra breda satsningar på lärarlöner, järnvägssatsningar och klimatåtgärder och allt vad det är. Till det ska Socialdemokraternas 26 miljarder i utgifter läggas.

Jag tror nog att jag förstår vad det är ni säger. Ni säger att ni ska se över överskotts målet, och ingenstans får vi besked från Socialdemokraterna. Ingenstans får vi besked från Vänsterpartiet och Miljöpartiet om överskotts målet. Tänker ni upprätthålla överskotts målet, eller är den hemliga planen att sänka överskotts målet under nästa mandatperiod för att betala för löftespolitiken?

(Applåder)

Anf. 50 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag har noterat att Anders Borg gärna talar om sysselsättning i hela landet. Nu har Alliansens och Anders Borgs politik prövats i snart åtta år, och det är tid för utvärdering av resultatet.

De verkliga effekterna av Alliansens politik visar sig nu vara långt ifrån de fina formuleringarna, och kampen för att minska utanförskapet i Sverige är ett slag som Alliansen faktiskt har förlorat. Siffror från Statistiska centralbyrån visar att de två senaste mandatperioderna har varit förlorade år för jobben utanför Stockholm. Under perioden 2007–2013 har arbetslösheten ökat i samtliga län utom ett – Stockholm. I 20 av 21 län har arbetstillfällena försvunnit, och fler människor har fastnat i utanförskap.

Alliansens politik har aktivt medverkat till den utvecklingen. Sedan 2006 har myndigheter centraliserats. I flera landsbygdskommuner har polis, post och arbetsförmedling lagts ned. Och när samhällsservicen försvinner blir det svårare för företag att överleva och växa. Regeringen har skurit bort 14 000 statliga jobb från Sverige utanför storstäderna sedan 2006.

Det vore intressant att höra, finansministern, vilka politiska förslag regeringen har för att vända den ökande arbetslösheten i Sverige. Vad är egentligen Alliansens jobbpolitik för att öka sysselsättningen i de 20 av 21 län där den nu sjunker?

Regeringen har byggt sin jobbpolitik på skattesänkningar och på att försämra trygghetssystemen. Nu när det är valtider vill regeringen inte göra vare sig det ena eller det andra. Då blir det också alltmer uppenbart hur naken regeringen står i jobbfrågan. Var är egentligen Alliansens jobbpolitik nu, Anders Borg?

Anf. 51 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt oss konstatera att i den senaste månadsstatistiken har Sverige den snabbaste sysselsättningstillväxten av de jämförbara länderna i EU. Vi har, enligt kommissionen, högre tillväxt under de här åren, vi har den högsta sysselsättningsgraden – bland den lägsta långtidsarbetslösheten, trots att vi har gått igenom den stora recessionen och vi har offentliga finanser som nu stärks med 100 miljarder.

Jag vill dock ändå hålla fast vid frågan om överskotts målen. Vi får alltså inga besked från Socialdemokraterna, och nu skulle jag vilja se hur Miljöpartiet resonerar. Låt mig förklara hur jag tror att det ser ut.

I går fick vi på nyheterna veta att regeringen planerar en östlig förbindelse. Socialdemokraterna säger omedelbart ja till den och säger att den naturligtvis ska byggas. Dessförinnan har vi fått höra att Förbifarten ska byggas. Vi vet att vi behöver göra en bred försvarsuppgörelse för att stärka försvaret. Där faller Miljöpartiets försvarsbesparingar. Och vi vet att skolpolitiken även med en socialdemokratisk regering ska behålla betyg, matematik och ökad undervisningstid och prov. Det är naturligtvis en bitter kalk för Miljöpartiet.

Det kommer att krävas rejäl betalning, miljardbetalning, för såväl östlig förbindelse, förbifart som försvarsuppgörelse. Och vi vet att Miljöpartiet är hårda förhandlare. Vi vet hur det var när Jarl Alfredius stod utanför Finansdepartementet och rapporterade som om ett krig pågick där inne. Vi vet att ni var tuffa. Därför vet vi också att det kommer att kosta Socialdemokraterna miljarder. Och då förstår vi vad som kommer att ge vika. Det är överskotten.

Jag förstår att du och Socialdemokraterna redan har talat om det här eftersom du, när Magdalena Andersson sade att hon skulle göra en översyn, sade att du välkomnar en sådan diskussion och att det inte var någon naturlag med överskottsmål. Är det inte så att förhandlingen ska sluta i ni lägger pannan i djupa veck och säljer ut säkerhetsmarginalerna? Sedan står vi med rumpen bar när krisen kommer. Är det inte dags – fem månader före valet – att ni börjar tala om någonting som ni står för gemensamt? Eller är det bara splittring som är ert alternativ?

(Applåder)

Anf. 52 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Eftersom Anders Borg är orolig ska jag ge ett klart besked. Vi har inga planer på att ändra överskottsmålet eller de finanspolitiska ramverken. Vi har i budget efter budget, när vi samarbetade, visat att vi kan nå dem, till skillnad från Anders Borg som enligt alla sina expertmyndigheter faktiskt inte kommer att nå överskottsmålet med den politik som förs nu. Om det är någon som har förklaringsansvaret och som har skäl att svara på de frågorna är det Anders Borg.

Det var dock talande hur snabbt Anders Borg vek från frågan om vilken jobbpolitik han har. Det är uppenbart att han inte har någon jobbpolitik kvar över huvud taget. I vårbudgeten är det lika tydligt. Det kommer inga nya förslag för att hjälpa de som står långt från arbetsmarknaden och för att minska långtidsarbetslösheten.

Nu börjar det också komma skäl till det. I tv står Anders Borg och varnar för att jobben kan komma för snabbt och för att det skulle kunna spä på inflationen. Det är intressant att höra, Anders Borg. Är oron för regeringen nu att jobben kommer att komma för snabbt? Är det ytterligare ett av regeringens berömda omslag? Är det så att du inte bara har tagit en skattesänkarpaus utan också en jobbpolitisk paus, Anders Borg?

(Applåder)

Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sysselsättningen ska öka så snabbt som möjligt och arbetslösheten minska så snabbt som möjligt utan att vi drabbas av inflation, obalanser och underskott. Det är en ansvarsfull ekonomisk politik. Det är den politik vi står för. Men ni kommer inte undan, Per Bolund. Ni

är splittrade i 10, 20, 30, 40, 50 frågor. Vi har fem månader kvar till valet.

Låt oss börja med att förstå hur logiken i er politik ser ut. Ni ska få kompensation för Förbifarten och östlig förbindelse. Vänsterpartiet ska ha igenom sin rätt till heltid och arbetstidsförkortning. Till slut ska någon betala för detta. Och Socialdemokraterna har tappat sin finansiering. De vågar inte föreslå sänkt jobbskatteavdrag. Då förstår vi hur logiken ser ut.

Ni ska kalla in tre fyra ekonomer, kanske någon gammal expert, och sedan ska ni enas om att det här med skuldsättning och underskott är lite gammalmodigt – är det inte vad Borg sade? Det ska vi inte hålla på med. Släng ut överskottsmålet och låt pengarna spruta!

Det är väl så ni ska göra upp det här vartefter.

(Applåder)

Anf. 54 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Vi hörde på din presskonferens tidigare i dag, Anders Borg, att ni behöver öka statens intäkter med 100 miljarder för att nå överskottsmålet fram till 2018. Då är det rätt intressant att få veta hur ni ska nå detta.

Konjunkturinstitutet gör bedömningen att skatterna behöver höjas med 100 miljarder fram till 2018 för att nå det. Nu vill jag ha svar: Ska ni höja skatterna eller ska ni försämra välfärden med 100 miljarder? Det vore intressant att få svar på den frågan.

Sedan säger du krona för krona, men det stämmer inte, Anders Borg. Kommer du ihåg utgifterna som du redovisade för finansutskottet för drygt en månad sedan? Om vi bara tar utgifterna för integration, migration och ökad EU-avgift, alltså utgifter som har dykt upp efter att höstbudgeten lades fram, ser vi att det handlar om 22,9 miljarder. Är de finansierade krona för krona? Nej, det är de inte, men det har du inte berättat.

De 22,9 miljarder som tillkommit efter årsskiftet och som läggs på migration, integration och EU-avgift är 1 miljard mer än ni satsar på skolan – 1 miljard mer. Det har tillkommit, varför då? Jo, därför att ni återigen har misslyckats i förhandlingar med EU men också på grund av det huvudlösa beslutet från i höstas att ge alla från Syrien som söker asyl permanent uppehållstillstånd. Det medför dessa ökade kostnader under en fyraårsperiod. Det är 19,2 miljarder för migration och integration.

EU, migration och integration innebär alltså en större utgiftsökning än era satsningar på skolan. Det är inte finansierat krona för krona. Utan det huvudlösa beslutet i höstas – utan det huvudlösa beslutet – hade ni inte behövt försämra för pensionsspararna, ni hade inte behövt höja skatten och försämra för dem som vill ta sig till jobbet på landsbygden, och ni hade inte behövt stimulera den kriminella organiserade brottslighetens ekonomi genom att underlätta deras cigarett- och spritsmuggling.

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sven-Olof Sällström talar om ett huvudlöst beslut. Han upprepar flera gånger att det är ett huvudlöst beslut. Det är alltså en myndighet i Sverige som gör en bedömning av situationen i Syrien. De har att utgå från vad som händer där. Där är det inbördeskrig, där pågår våldsamheter, där slåss olika fraktioner mot varandra och människor flyr.

Myndigheten fattar då beslut om att människor ska kunna komma till Sverige och få skydd. Det följer av det regelverk vi har.

Jag tycker att det är ett självklart beslut. Det är ett beslut jag stöder. Om människor befinner sig i kris och vi är ett av världens mest välskötta och rikaste länder ska vi naturligtvis ställa upp. Jag tycker att det är självklart att ett Sverige med fler människor, med en öppenhet för människor, är ett bättre Sverige.

Vi kommer att finansiera varje reform krona för krona, men den underliggande utgiftsutvecklingen ligger naturligtvis i olika prognoser. En del går upp och en del går ned. Det kan man inte ta till intäkt för förändringar. Det vi säger är att med de prognoser som nu föreligger förstärks de offentliga finanserna med i storleksordningen 100 miljarder kronor. Det betyder att om vi finansierar alla tillkommande beslut krona för krona när vi vill satsa på utbildning eller när vi vill stimulera jobben, ja då kommer vi att nå 1 procents överskott och kan upprätthålla överskottsmålet.

Skiljelinjen mellan mig och Sven-Olof Sällström går i grund och botten inte vid om det är finansierat eller inte, utan det handlar om att Sven-Olof Sällström inte anser att det är rätt beslut att låta Sverige bli en fristad och ge skydd till människor på flykt undan krig. Där har vi olika uppfattningar.

(Applåder)

Anf. 56 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Anders Borg! Att vara politiker innebär att ställa olika gruppers behov mot varandra. Har ni hört något så skrämmande? Det är så det är. Det handlar om prioriteringar, och det gäller att ta ansvar för prioriteringarna. Ni har prioriterat – lyssna noga nu – att ta ansvar för det som du precis redovisade, Anders Borg, vilket inga andra EU-länder gjort. Inga andra EU-länder ger permanent uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien, inga andra.

Enligt Dublinförordningen som vi och alla våra grannländer omfattas av ska huvuddelen av dessa flyktingar söka asyl i andra EU-länder. Vi har nämligen frågat Migrationsverket. De som söker asyl i Sverige, hur kommer de hit? 70 procent av dem kommer landvägen via annat EU-land som omfattas av Dublinförordningen. De bedömer att övriga 30 procent kommer med flyg via annat EU-land, som även det omfattas av Dublinförordningen. De ska söka asyl i annat EU-land, men ni lägger det själv-påtagat på svenska skattebetalare när inte andra EU-länder ställer upp.

När ni säger att ni höjer skatterna för att förbättra skolan stämmer det inte, Anders Borg. Det stämmer inte.

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag kan inte alls dela Sven-Olof Sällströms utgångspunkt att politik handlar om att ställa olika grupper mot varandra. Så ser inte jag på samhället. Jag ser Sverige som ett rikare, starkare och bättre samhälle om människor har möjlighet att komma hit, arbeta hårt, driva företag, utbilda sig, göra rätt för sig. Det innebär att vi släpper in människor som flyr från en kris.

Den grundläggande skillnaden mellan oss är att Sven-Olof Sällström vill ställa grupper mot varandra medan jag vill hålla samman människor.

Att hålla människor samman är enligt min uppfattning den mest naturliga utgångspunkten för politiken i Sverige.  
(Applåder)

Anf. 58 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Anders Borg har följt välfärdsdebatten på senare tid eller om han har fullt upp med att söka nytt jobb till efter valet. Vi andra har i alla fall fått höra berättelser om hur välfärden urholkas i jakten på snabba vinster. Vi får höra om barn som på Hälsans Förskolor får knäckebröd och vatten till frukost bara för att ägarna vill ha ett fint bokslut och kunna starta fler förskolor runt om i landet. Det är till men för barnen som får gå hungriga, och föräldrarna känner stor oro.

Vi har kunnat läsa hur en dement man låstes in i en skrub, om kissblöjor som vägs för att de inte ska behöva bytas så ofta, om anhöriga som blir tvungna att gå in och jobba på underbemannade äldreboenden som drivs av Attendo, om elever som får se sina skolor gå i konkurs. Vi får höra hur anställda som larmar kickas från jobbet, hur två anställda får ta hand om 63 äldre på nätterna och hur Attendo föreslår att man ska installera sprinklersystem i stället för att anställa fler. Attendo förresten – en av ägarna använder Reinfeldt som sin välfärdsrådgivare.

Vi vet att det handlar om riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteplanering, skatteflykt, räntesnurror, ränteavdrag, vinster, uppköp, försäkringar mot skolnedläggningar, konkurser samt företag som inte betalar avtalsenliga löner eller gör pensionsinbetalningar och inte heller betalar moms och skatt. Det är fiffel och bedrägerier. Så ser svensk välfärd ut 2014. Det är styrelser befolkade av män med erfarenhet från oljeindustri, pappersservetter och elektronik men utan erfarenhet från arbete i välfärden. Det är knappast intresset för välfärden som driver dem. Nej, det är välfärden i sig, och skattebetalarna finansierar hela deras verksamhet, också deras vinster och uppköp.

Jag vill därför fråga Anders Borg: Var gör pengarna störst nytta, i välfärden eller i riskkapitalisternas privata fickor? Är det girigt att sko sig på bekostnad av någon annans välfärd?

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag delar helt enkelt inte Ulla Anderssons samhällssyn och utgångspunkter. Jag tycker att man ska ta sin utgångspunkt i fakta när man diskuterar ekonomisk politik. Vi fick i går en rapport från ett EU-institut som landar i att Sverige har den bästa sjukvården i Europa bland ett antal jämförbara länder. Vi har kunnat se att vi på diagnos efter diagnos presterar bättre än amerikanerna. Vi vet att OECD, när de jämför äldreomsorgen, landar i att vi har högre personaltäthet än andra länder.

Det är inte så att den svenska välfärdsstaten är satt på undantag. Vi räknar med att kommunernas skatteintäkter de kommande åren ökar med 100 miljarder. Det finns alltså en grund för en bra välfärd i Sverige.

Nu tillför vi pengar som går till viktiga satsningar på kunskap. Det ska vara betyg tidigare så att man på papper kan se vad man har uppnått för kunskaper. Det ska vara mer matematikundervisning, för matematiken är central och avgörande. Vi vill skapa karriärlärlöner så att de duktiga lärarna kan få lite bättre betalt. Vi vill fortsätta med fler prov och mer uppföljning, sommarskolor och stöd med läxläsning så att alla barn



får en bra kunskapsgrund. Det är vår politik. Det är vår utbyggnad av välfärden.

Låt mig sedan landa i överskottsmålet. Ulla Andersson står inför ett intressant val. Antingen ska hon ge upp rätten till heltid, ge upp sin arbetstidsförkortning, ge upp sina 10 miljarder extra och lägga 20 miljarder totalt på att bygga ut bidragssystemen, eller så måste hon sätta sig i en koalition med Fredrik Olovsson och Per Bolund och ge upp överskottsmålet.

Om du måste välja, Ulla Andersson, mellan arbetstidsförkortning och rätt till heltid och överskottsmålet, kommer du då att välja rätt till heltid och arbetstidsförkortning framför överskotten? Är det så Vänsterpartiets val ser ut? Och kommer ni att sätta er i en koalitionsregering där en av utgångspunkterna kommer att vara att man tar bort skyddsvallarna, tar bort buffertarna, nedmonterar överskottsmålet och kör in i nästa kris utan att ha några reserver? Är det ditt val, Ulla Andersson?

(Applåder)

Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag märker att Anders Borg är väldigt obekvämt med mina frågor. Han berör dem över huvud taget inte. Jag frågade om det är mer rimligt att pengarna gör nytta i välfärden än hamnar i riskkapitalisternas fickor. Han svarade inte. Jag frågade om det är girigt att sko sig på bekostnad av någon annans välfärd. Han svarade inte. Jag förstår det.

I dag kunde vi läsa om en ny forskningsrapport där forskare från andra länder slår larm om experimentet på den extrema skolmarknaden i Sverige. Vi vet att ungefär 9 miljarder går till privata vinster. Det motsvarar lönerna för 24 000 undersköterskor. Borg brukar skälla på bankerna ganska mycket, men det är tre gånger högre avkastning i äldreomsorgen än i bankerna. Det är något som har gått väldigt fel i svensk välfärd, med holdingbolag och riskkapitalbolag. Det går att bygga en annan modell. Det går att bygga en välfärd att lita på. Men då måste vi få bort vinstintresset ur välfärden, för det leder så fel. Knäckebröd till förskolebarn, äldre som lämnas ensamma utan tillsyn – när vinstintresset får styra får det konsekvenser.

(Applåder)

Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! En skiljelinje mellan den här regeringen och den förra har att göra med att vi har skärpt skattereglerna för ränteavdrag. Vi har vid upprepade tillfällen fått kompensera för det som uppstod när Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet öppnade för de koncerninterna transaktionerna i början av 2000-talet och räntesnurrorna snurrade upp till en stor ballong. Vi har skärpt reglerna, och vi är beredda att göra det igen för att alla ska betala sin skatt.

Men vi måste ändå diskutera välfärden utifrån hur läget ser ut. Rapporterna visar att vår äldreomsorg och sjukvård hör till de bästa i Europa och världen. I skolan vill vi ha betyg, obligatorisk sommarskola, mer av ordning och reda, mer av matematikundervisning, bättre löner för de bästa lärarna och mer av kunskapsorientering. Det är vägen framåt. Det är viktiga välfärdsreformer.

Och hur blir det nu? Rätt till heltid och arbetstidsförkortning eller överskottsmålet – vilket blir valet? När får vi ett enda besked från detta splittringsalternativ? I 10, 20, 30, 40, 50, 60 frågor är ni splittrade och vägrar lämna besked.  
(Applåder)

Anf. 62 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Det är förstås jobben som är det mest centrala problemet för Sverige. Det är arbete som är nyckeln till frihet. Jobben är vägen till välstånd och förutsättningen för framtidstro. Ingenting är så nedbrytande för människor som att inte få plats, inte vara behövd, inte få en inkomst och inte tro på sin framtid. Ingenting är heller så kostsamt för samhället som att ställa tiotusentals och åter tiotusentals människor vid sidan av.

Tillsammans med de ofinansierade skattesänkningarna bidrar arbetslösheten i hög grad till att regeringen driver upp underskottet i de offentliga finanserna. Enligt Ekonomistyrningsverket blir underskottet i år 87 miljarder. Regeringen har helt enkelt lånat för mycket till sina skattesänkningar, som inte har fungerat för att trycka tillbaka arbetslösheten. Det är därför Anders Borg får ägna nio minuter åt ett försvarstal för att han inte klarar överskottsmålet. Det är alltså kombinationen av Moderaternas omfattande vilja att låna till sänkta skatter och deras oförmåga att pressa tillbaka arbetslösheten som lett fram till att budgetmålen bryts och att underskotten växt till sig.

Vi har flera gånger upprepat att regeringen bryter mot budgetmålet. Vi har lagt stramare budgetar än Anders Borg och naturligtvis fått väldigt mycket kritik för det. Men alla expertinstanser säger samma sak. Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet – alla konstaterar att regeringen bryter mot budgetreglerna. Trots det slogs regeringen i den här kammaren med allt de hade för bara några månader sedan för att få låna ytterligare några miljarder till att sänka skatten för dem med de högsta inkomsterna.

Herr talman! Det är heller inget litet jobbmisslyckande som regeringen står för. Arbetslösheten är kring 8 procent, väsentligt högre än när regeringen tillträdde. 400 000 människor är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har nära nog tredubblats. 70 000 människor har varit utan jobb i två år eller mer. 35 000 människor har man låst in i fas 3, den ändstation på arbetsmarknaden som Anders Borg konstruerat. I fas 3 placeras nu också i allt större utsträckning unga människor. Det senaste året har ökningen av antalet unga i fas 3 varit 50 procent. Ungdomsarbetslösheten är så hög att vi till och med får krisstöd från EU för att motverka den.

Även jämfört med andra länder klarar sig den svenska jobbpolitiken ganska dåligt. När arbetslösheten stigit här har den tvärtom sjunkit i många jämförbara länder. Sverige har också en längre resa fram till att bli landet med den lägsta arbetslösheten i EU nu än när Anders Borg och Fredrik Reinfeldt tillträdde för snart åtta år sedan. Framför oss ligger jämförbara länder som Tyskland, Österrike, Holland, Danmark och Storbritannien.

Herr talman! Det andra stora misslyckandet är skolan. Där är listan över länder som lyckas bättre än vi mycket längre. Vi får lägga till länder som Italien, Portugal, Spanien och många fler. Det råder inget som helst tvivel om att vi har ett väldigt allvarligt läge i svensk skola, med fallande

kunskapsresultat och ökade klyftor. För att vända utvecklingen behöver skolan stärkas i grunden. Vi har konsekvent föreslagit mer resurser till skolan: till mindre klasser, till fler speciallärare för tidiga insatser och till att stärka lärarna och höja attraktiviteten i läraryrket. Vi vill skapa en jämlik skola utan vinstjakt. Regeringen har i åtta budgetar framför allt prioriterat skattesänkningar.

Samtidigt som resultaten sjunkit snabbare i Sverige än i något annat OECD-land har 12 000 lärare försvunnit från den svenska skolan jämfört med 2006. Ojämligheten i skolan ökar. Föräldrarnas bakgrund spelar allt större roll. Regeringens svar har framför allt varit ett skatteavdrag för privatundervisning. Dessutom har regeringens politik gjort skolan till en favoritbransch för riskkapitalbolagens vinstjakt. Regeringen tar alltså inte heller den här gången chansen att satsa på skolan. Som vanligt får skolan vänta. När de borgerliga har makten att genomföra förändringar från höstterminen gör de absolut ingenting. I stället skjuter man över alla insatser för skolan till nästa regering. Det är i sig anmärkningsvärt.

Dessutom har regeringen förändrat gymnasieskolan på så sätt att utbildningar för branscher med tydlig arbetskraftsbrist tappar i attraktivitet bland eleverna. Allt färre av landets ungdomar får plats på en högskola, trots högt söktryck. Andelen unga med högskoleexamen kommer att minska i Sverige framöver med den här regeringens politik. Resultatet av åtta år med borgerlig regering är allt fler med allt mindre kunskap.

Herr talman! Arbetslösheten, budgetunderskottet och skolmisslyckandet – allt detta beror på att hela den grund som politiken vilar på inte har levererat eller fungerat. Det är den moderata idén om att vårt land utvecklas bäst genom att man sänker skatterna, ökar otryggheten, ökar klyftorna och privatiserar det gemensamma som inte levererar och som leder fel. Det är inte så det blir fler jobb, det är inte så skolan förbättras, det är inte så vården blir bättre och utvecklas och det är inte så vi värnar omställningsförmågan och utvecklar kreativitet och framåtanda. För en sådan utveckling krävs en helt annan grund och en annan inriktning på politiken. Den kommer vi att presentera under de kommande veckorna i vår egen skuggbudget och sedan under månaderna fram till valet.

Men det står redan klart att den politik som röstades ned här i kammaren av de borgerliga ledamöterna för några månader sedan hade varit bättre än den som verkar nu. Så tog det också regeringen mindre än ett par månader att komma till retorisk reträtt. Den panikomkastningen illustreras av att Anders Borg slogs för de sänkta skatterna bara någon månad dessförinnan. Nu gör han allt för att människor ska glömma vad som är kärnan i Moderaternas politik, nämligen skattesänkningar. Han pratar hellre, precis som 2010, om sina i sammanhanget ganska små skattehöjningar i stället för sina mycket stora skattesänkningar.

Men Sverige hade redan från årsskiftet behövt våra investeringar i mindre klasser i skolan och fler platser på högskolan, våra förslag om slopad andra sjuklönevecka, exportstöd och nyföretagargaranti och våra investeringar i infrastruktur, bättre miljöpolitik och ökat bostadsbyggande. Nu säger regeringen att de gärna vill ha en del av allt det där, men det är då slående att de inte gör någonting nu när de har makten att förändra. Allting skjuts till efter valet, när de inte längre vet om de har möjlighet att genomföra det de säger sig vilja göra.

Herr talman! Vi menar att Sverige har goda möjligheter att utvecklas väl. Det ekonomiska klimatet förbättras i vår omvärld, i Europa och resten av världen. Med rätt politik kan vi ha bra år framför oss. Sverige har potential. Sverige har kapacitet. Och Sverige kan mycket bättre än så här.

Vi står i en konjunkturuppgång. Och vi behöver anpassa politiken för att få maximal utväxling på den här uppgången så att så många som möjligt av de 400 000 människor som i dag är arbetslösa får en möjlighet att komma i arbete, inte minst de 70 000 som har varit arbetslösa i mer än två år. Men vi behöver en näringspolitik som gör att fler vill anställa. Vi behöver ett kunskapslyft på arbetsmarknaden som gör att de arbetslösa har den kompetens som krävs för att de ska kunna få de jobb som växer fram. Vi behöver öka investeringarna i infrastruktur och bostadsbyggnad, så att människor kan pendla eller flytta dit jobben finns och så att svenska företag kan flytta sina varor och produkter.

Nu när ytterligare en ungdomskull om ett par månader går från gymnasieskolan till en arbetsmarknad som präglas av alldeles för hög arbetslöshet behöver vi stötta våra ungdomar när det gäller jobb, praktik eller fortsatt vidareutbildning, men sådana insatser är väldigt svåra att hitta i vår budgeten.

Herr talman! Vi socialdemokrater vill att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU. Vi vill att samhället ska hålla ihop med mindre klyftor och ökad trygghet. Vi vill ha en skola där kunskapsresultaten ökar.

Även om vi som är här på många sätt lever i ett väldigt bra land är Sverige längre bort från att vara ett sådant samhälle i dag än när den borgerliga regeringen tillträdde. Men att utvecklingen har gått åt fel håll är ingen ursäkt för att inte sätta målet högre. Det är snarare en uppmaning om att byta inriktning.

(Applåder)

Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag har egentligen bara en enda fråga till Fredrik Olovsson, till Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. När kommer beskeden om den gemensamma politiken? När kommer beskeden om överskottsålet, och när kommer beskeden om alla de frågor där ni är splittrade?

Vi vet hur det ser ut i dag. Sverige har starka offentliga finanser, starkare än andra länder. När vi kan redovisa den högsta sysselsättningsgraden och att vi bäst har klarat skyddet för dem med dåliga villkor under krisen är det för att vi har haft starka offentliga finanser. Vi stärkte dem när vi tog över 2006 och hade 200 miljarder i överskott.

Det är de skyddsvallarna som gör att Sverige inte har den situation som övriga Europa i dag upplever. Då väcker det här frågor.

Hur ska förhandlingarna gå? Rätt till heltid – det ska ni säga nej till. Arbetstidsförkortning kostar hur mycket som helst. Det ska ni tydligen säga nej till. Hur blir det med alla bidragshöjningar från Vänsterpartiet? Det ska ni också säga nej till. Hur blir det med de förstärkningar av lärarlönerna som Miljöpartiet vill ha? Även det ska ni säga nej till. Hur blir det med avvecklingen av kärnkraften, som det ska kompenseras för? Ska ni stoppa den? Och hur blir det med de utbyggnader av biståndet som Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill ha?

Är inte sanningen den att det här är åtgärder som många socialdemokrater vill genomföra? Och är det inte så att det, när ni nu låst er och inte vågar gå till svenska folket och höja inkomstskatterna, bara finns ett sätt att räta ut det här frågetecknet? Det är att man nedmonterar skyddsvallarna. Det är att man gör en översyn, att man tittar lite på överskottsmålet och landar i: De här 100 miljarderna behöver vi för att betala för vår koalition.

Det är startpengarna för att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ska kunna komma överens. Det är det som är er tanke. Varför inte berätta det för väljarna?

Anf. 64 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Anders Borg kommer alltså hit med ett hål på 87 miljarder, och så försöker han läxa upp andra som lägger fram stramare budgetar. Det är mycket märkligt att du vill sätta lyse på denna stora försämring av statsfinanserna, som du står för, Anders Borg.

Vi socialdemokrater uppfann överskottsmålet. Moderaterna var emot det. Du behöver inte tvivla en sekund på att vi står fast vid stabila offentliga finanser och överskott över en konjunkturcykel.

(Applåder)

Vad är det för lek du håller på med?

Vi är ett samarbetsparti i svensk politik. Det har vi varit sedan vi bildades. Vi går till val på vår egen politik med förutsättningen att vi ska få bilda regering med dem som vi kan bilda en regering med. Det krävs ju att man får ihop tillräckligt många röster för att få göra det.

Detta borde Anders Borg själv fundera på. När man tittar på opinionsmätningarna i dag ser det nämligen ut som att Socialdemokraterna ensamma har fler mandat i den här kammaren efter valet än vad alla de borgerliga partierna har tillsammans. Hur ska du få igenom den vårbudget som du har lagt fram här? Du har inga svar på den frågan.

(Applåder)

Sedan tycker jag att det är relevant att fundera på hur det har blivit under de här åtta åren. Kan du inte avsluta med att läsa in till kammarens protokoll hur det har gått? Hur blev det med arbetslösheten? Hur blev det med sysselsättningsgraden? Hur blev det med långtidsarbetslösheten? Hur blev det med budgetöverskottet, som du fick ärva? Hur blev det med studiemöjligheterna för landets ungdomar? Hur blev det med kunskapsresultaten i den svenska skolan? Hur blev egentligen dina åtta år?

(Applåder)

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Socialdemokraterna har under 35 procent i väljarstöd. Socialdemokraterna säger att de ska bilda en majoritetsregering. Då ska man alltså få ihop 15 procent till. Det är alldeles uppenbart att det är Vänsterpartiet och Miljöpartiet man tänker regera med. Det är inga andra som vill vara med i den regeringen.

Det är fem månader kvar till valet. Vi kan lista fråga efter fråga där ni inte lämnar gemensamma besked. Det är inga små poster. Arbetstidförkortning, rätt till heltid, lärarsatsningar, biståndsutbyggnader och alla de andra frågorna är kostsamma. När ska beskeden komma? Vilka vallöften är det som ska strykas med en röd penna? När ska det sägas att Social-

demokraterna säger nej till rätt till heltid, nej till arbetstidsförkortning, nej till högre lärarlöner och nej till bistånd?

Om ni inte ska vara framme med rödpennan och stryka de här förslagen måste ni redovisa gemensamma besked. Det finns ingen anledning till att Socialdemokraterna ger så många och tvetydiga svar om överskottsmålet om det inte är för att man tänker ta bort det. Det är därför ni talar om översyn i var och varannan tidningsartikel. Det är för att det är det som är lösningen på era budgetförhandlingar med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

(Applåder)

Anf. 66 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att det är längre till att nå överskottsmålet i dag än när Anders Borg tog över. På det sättet har han helt rätt. Det är svårare nu än vad det var för Anders Borg som fick ärva stora överskott. Det är en utmaning, naturligtvis, men den utmaningen tar vi väldigt gärna.

(Applåder)

Anders Borg valde att helt strunta i att svara på mina frågor, så jag får väl läsa in till kammarens protokoll själv hur det gick med allt det viktiga som jag läste upp förut. Jo, arbetslösheten gick upp. Sysselsättningsgraden gick ned. Budgetunderskottet gick upp. Andelen unga som får en högskoleplats gick ned. Långtidsarbetslösheten gick upp. Och skolresultaten gick ned.

Jag blir inte förvånad om väljarna tycker att det är dags för den politiken att gå ut.

(Applåder)

Anf. 67 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är slående, när man lyssnar på Fredrik Olovsson, att han startar med budgeten och budgetmålen. Han säger att regeringen har lånat för mycket. Det finns ett budgethål. Och vi är i en situation där budgetunderskottet är mycket större än vad det borde vara.

Det indikerar att Socialdemokraterna hade velat driva en mer åtstramande politik. I den här krisen och i den här lågkonjunkturen hade ni, Fredrik Olovsson, alltså velat driva en mer åtstramande politik.

Jag har tidigare sagt det, och jag säger det igen: Detta är ett fadermord, inte bara på Keynes utan också på Ernst Wigforss, Gunnar Myrdal och Gunnar Sträng. De visste att när det är dåliga tider ska man stimulera efterfrågan för att hålla uppe sysselsättningen och hålla nere arbetslösheten. Men den politiken har ni övergett. Eller rättare sagt: Ni fokuserar på budgeten och budgetbalans, inte på samhällsekonomisk balans, som inkluderar situationen på arbetsmarknaden.

Det är helt fel som Löfven säger och som Fredrik Olovsson sade i sin andra del här, att jobben är det viktigaste. Nej, jobben är inte det viktigaste, utan det är den här fixeringen vid budgeten.

Kärnan i politiken är inte jobben. Sverige har bland de gamla EU-länderna den absolut lägsta skulden. Vi har råd att låna. Det är rätt att låna i dåliga tider för att minska arbetslösheten och hålla uppe sysselsättningen. Men ni vill gå motsatt väg – ni vill strama åt.

Då uppkommer naturligtvis frågan: Hur tänker ni anpassa er? Om ni nu ska göra en så här drakonisk åtstramning – som kommer att kosta mellan 20 000 och 50 000 jobb, om man skulle ha balans i år, och kanske mellan 16 000 och 44 000 jobb nästa år, om man ska ha balans – hur tänker ni gå tillbaka till överskottsmålet?

Anf. 68 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är alltså det här som är den borgerliga samsynen: Först talar finansministern i 15 + 2 + 1 minut om överskottsmålet, hur viktigt det är och hur hemskt det är med underskott. Sedan kommer Carl B Hamilton upp och berättar hur man ska låna ännu mer!

(Applåder)

Jag tror nog att Carl B Hamilton känner till Keynes och en massa andra ekonomer väl. Det är bra, och mycket av vad de har sagt och skrivit är klokt. Men det känns som om Carl B Hamilton lyssnar mer på den ena sidan än på den andra. När det går bra ska man ju strama åt ordentligt, och man får inte släppa i väg underskottet för långt, för då blir det också fel. De insatser som man gör måste också svara, så att säga, så att de ger resultat.

I Carl B Hamiltons karriär har snarast underskott och att låna mer stått i centrum, inte så mycket det andra med att hålla igen och spara. Det är min slutsats beträffande Carl B Hamiltons syn på Keynes.

Hur ska vi komma tillbaka till överskott? Ja, det blir naturligtvis som vanligt en mödosam väg, där reformer ska prövas mot utrymme och där man får se till att vässa de insatser som görs. Då har man inte råd med stora, ineffektiva skattenedsättningar för vissa branscher, till exempel. Man har inte råd att göra sådant utan måste vara mer effektiv i sina åtgärder.

Som jag sade i mitt anförande: Problemet med Moderaternas politik – som du har röstat för, varje gång här i kammaren – är att den inte har lyckats sänka arbetslösheten utan bara har byggt upp underskottet.

(Applåder)

Anf. 69 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Med den inriktning som Fredrik Olovsson här säger sig vilja stå för kommer arbetslösheten att öka med mellan 20 000 och 50 000 i år, om han skulle styra, och med mellan 16 000 och 44 000 jobb nästa år. Det är så mycket det kostar i termer av sysselsättning om man ska gå till balans, som Fredrik Olovsson säger. Det är inga märkvärdigheter. Det går att räkna på detta.

Fredrik Olovsson hävdar å ena sidan att man ska ha balans i budgeten och å andra sidan att regeringen driver en politik som leder till alltför hög arbetslöshet. Men hans egen politik skulle, om den omsattes i praktiken, leda till tiotusentals jobb som gick förlorade. Det är det som är min poäng.

Utanförskapet har – för att ta ett exempel, tiden är kort – minskat i varje län sedan regeringen tillträdde 2006.

Anf. 70 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Också för Carl B Hamilton gäller att resultatet av den politik som han har röstat igenom här – och som han kanske också har

fått vara med och diskutera med finansministern – är att arbetslösheten har gått upp, att sysselsättningsgraden har gått ned, att skolresultaten har försämrats, att mindre andel får möjlighet att gå i högre utbildning och att svenskar kan mindre nu än tidigare, eftersom skolan inte har fungerat och man inte har fått plugga vidare i den utsträckning som man vill.

Det är resultatet av Carl B Hamiltons politik i verkligheten – det är så det har blivit.

Jag förstår att det inte är en så kul situation att gå i pension från riksdagen med, men det är det ok som Carl B Hamilton får bära.

(Applåder)

Anf. 71 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! I grund och botten har vi, Fredrik Olovsson, samma uppfattning, att det behövs resurser till välfärden och att det är via företagen och fler jobb som vi skapar de resurserna. Men där upphör också likheterna.

För mig är därför den nödvändiga frågan hur resurserna i välfärden ska öka och var jobben ska skapas. På den punkten talar Socialdemokraterna desto tystare. Politiken och vad som sägs i talarstolarna hänger inte ihop.

Lägst arbetslöshet i EU förpliktar, men det förpliktar också till att politiken levererar förslag på hur det skulle kunna förverkligas. Faktum är att det bortom valet hotar en kostnads- och regelchock för näringslivet.

På skatteområdet vet vi att ni på den socialdemokratiska agendan har höjda arbetsgivaravgifter och höjd restaurangmoms, och kilometerskatt finns också med där. På regelsidan kommer månadsrapportering, krav på kollektivavtal för småföretag om man ska vara med i offentlig upphandling och nya regler för välfärdsföretag, och då gäller det inte regler för att garantera kvalitet, utan det är i stället regler som ska förhindra positiva resultat i företagen. Det är väldigt paradoxalt att ni vill försvåra för företag på det sättet.

Kort sagt kan man bara konstatera att det är en lång rad olika förslag som försvårar och fördyrar för de småföretag som skapar fyra av fem nya jobb.

Jag vill därför fråga dig, Fredrik Olovsson, varför Socialdemokraterna – som numera talar väl om företagare – i praktiken vill göra det ännu svårare för företag att skapa nya jobb.

Anf. 72 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vid halvårsskiftet vidtar regeringen och Per Åsling en åtgärd som han tangerade nu. Han kommer att höja arbetsgivaravgiften för 25-åringar. Då kan man undra vilket elände som väntar landets 25-åringar. Det kan man svara på, om man läser regeringens egna utredningar: Det försvinner inga jobb av den åtgärden. Den får inga effekter alls. Det är väl de företag som har en 25-åring anställd som får lite lägre vinst. Det är väl så man ska se det.

På precis samma sätt säger alla experter, alla de myndigheter som ni lägger uppåt ½ miljard på för att de ska ta fram smarta, kloka råd. Men dem väljer ni att inte lyssna på. I stället har Maud Olofsson fått diktera politiken på det här området, med de här ineffektiva nedsättningarna.



Jag tänkte också passa på att ge Per Åsling lite beröm. Jag tycker att det är jättebra att ni nu fyller ut landsbygdsprogrammet. Det som regeringen förhandlade bort i EU fyller man nu på med egna pengar. Det är jättebra, och jag ser det som en framgång för Centerpartiet.

Däremot undrar jag varför ni i princip väljer att ta lika mycket pengar från landets oberoende sparbanker och det nätverk av företag som driver bank- och försäkringsrörelse i alla svenska län. Det är ju därifrån ni tar pengarna i stället.

Jag håller med om att finanssektorn är underbeskattad. Men Anders Borg låter ju direktörerna i de vinstrika, bonusutdelande storbankerna få komma undan på de små bankernas bekostnad runt om i landet. Jag kan förstå att den fördelningspolitiken faller en moderat på läppen. Men hur kan Per Åsling och Centerpartiet gå med på detta? Det undrar jag.  
(Applåder)

Anf. 73 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson svarar som förväntat med nya angrepp snarare än med tydliga svar. Jag återkommer senare i mitt anförande till hur vi vill gå vidare för att underlätta för småföretagen, Sveriges jobbskapare.

Men jag måste ändå upprepa min poäng: Det är inget fel på Socialdemokraternas vilja att underlätta för företagen. Problemet är att viljan saknar motsvarighet i de konkreta förslag som Socialdemokraterna lägger fram.

När småföretagen själva får prioritera kommer kostnaden för att anställa ofta högt upp, och sedan kommer tillgången till kompetens. Att det är jobbigt med administrativa pålagor är annat som nämns.

Det är viktigt att Socialdemokraterna på dessa punkter klargör hur man ställer sig. Lämna ett svar till Sveriges småföretagare! Lämna ett svar till den här kammaren!

Anf. 74 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vårt alternativ till budgeten kommer om ett par veckor – det är så det ser ut. Ni lägger ert förslag i dag, Per Åsling, och om ett par veckor presenterar oppositionspartierna sina alternativ.

Men det är klart att jag till alla de företag som inte hittar kompetent arbetskraft kan säga: Med en socialdemokratisk regering kommer det att vara väsentligt större insatser just för att rekryteringsgapet ska kunna minska.

Vi satsar verkligen på detta. Det gjorde vi i vår budget i höstas. Jag misstänker att det kommer att vara en hel del av den varan också i vår motion till vårbudgeten och senare i vårt valprogram för nästa mandatperiod. Det är en väldigt viktig fråga att se till att det finns kompetens så att de jobb som redan har skapats också kan tillsättas och finnas på riktigt och inte bara som en önskan från företagen.

Sedan får väl Per Åsling förklara i sitt anförande varför det just är småbankerna som ska betala och inte de stora, vinstrika, bonusutdelande, miljardvinstdrivande bankerna.

(Applåder)

Anf. 75 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! År 2008 genomförde regeringen en försämring för de deltidsarbetslösa. A-kassan minskades från 300 dagar till 75 dagar. Tanken var då att de deltidsarbetslösa skulle tvingas att i stället jobba heltid. Och hur gick det? Precis som vi och även Socialdemokraterna under lång tid varnade för riskerade man att heltidsarbetande som blev arbetslösa inte ville ta ett deltidsarbete, därför att de då skulle få försämrade a-kassa.

Det var precis det som hände. Nu har Riksrevisionen utvärderat reformen. Det visar sig att de två effekterna tar ut varandra. Man kan inte se några tydliga positiva effekter av regeringens reform. Man har försämrat för människor i det här landet. De har fått betydligt sämre villkor. Men det har inte gett några positiva effekter som är mätbara.

Anledningen till att jag tar upp detta med Fredrik Olovsson är att vi från oppositionspartierna hade ett gemensamt tillkännagivande i frågan till regeringen, och där har det inte hänt någonting, vilket i sig är märkligt, men så är det.

Varje enskilt år har vi i Sverigedemokraterna budgeterat för att återställa 300-dagarsregeln för de deltidsarbetslösa, och det har vi gjort i varje enskild budget. När kan vi förvänta oss att få se det här i Socialdemokraternas budget? Jag förmodar att ni fortfarande håller med om att reformen ska återställas. Men när ska ni budgetera för det?

Anf. 76 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt tidigare replikskifte återkommer vi med våra förslag om ett par veckor. Men det råder ju ingen tvekan om att många förändringar som regeringen har genomfört på a-kasseområdet har varit väldigt olyckliga. Det råder inte heller någon tvekan om att vi tycker att det är viktigt med rejäla omställningsförsäkringar som man kan lita på. Det kan man inte göra i dag. Dem har Anders Borg i grunden förstört. Att han har fått med sig partier som Folkpartiet på detta är ett mysterium.

Däremot undrar jag varför Sverigedemokraterna väljer att begära replik på mig i just det här ärendet. Jag skulle naturligtvis kunna rikta mig till er i många frågor som egentligen inte har med detta att göra. Varför lät ni regeringen ge 1 miljard kronor till de allra rikaste kommunerna i stället för att fördela pengarna till alla landets kommuner så att till exempel äldreomsorgen kunde förbättras över hela landet? Varför röstade ni med regeringen i frågan om avdrag för privatundervisning, men inte för att få göra avdrag för fackavgifter?

Det finns massor av frågor som man kan ta upp, men jag tycker inte riktigt att de hör till det här ärendet.

Anf. 77 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jo, men det är rätt naturligt, Fredrik Olovsson. Ni pratar sött och lovar väldigt mycket, men i praktisk politik finns det ingenting att ta på. Ni har inte budgeterat för det här. Ni säger en sak i tillkännagivandet till regeringen, men sedan händer det ingenting i praktiken. Man måste ta ansvar för sin politik och budgetera för sina förslag.

Jag förväntar mig att detta finns med i er motion till vårpropositionen. Vi hade ett replikskifte om det här i höstas, när vi gick ut med vår stora satsning att lova alla offentliganställda att få jobba heltid, om de ville det

– det rör sig om 100 000 anställda. Det har vi avsatt pengar för i vår budget, och vi kommer även att göra det framdeles.

Då lovade du i den här talarstolen att ni vid årsskiftet skulle redovisa hur ni skulle lösa frågan. Jag har fortfarande inte sett att ni löst detta, men då förväntar jag mig att det finns med i er budgetmotion i slutet av april. Är det ett löfte, eller har ni frångått det?

Anf. 78 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi kommer att lägga fram lika detaljerade förslag som alla andra partier på det här området och på alla andra områden. Det är en inriktning för den proposition som ska komma i höst. I vårt fall kommer den först och främst att vara ett valprogram. Där måste man göra tuffa avvägningar. När man har ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor och lånar 240 miljoner om dagen – 10 miljoner i timmen – då har man inte råd att göra allt som man skulle vilja. Det blir som vanligt väldigt tufft att få in allt det som man vill åstadkomma. Så är det i politiken. Men vi återkommer naturligtvis i den här frågan, precis som i alla andra frågor.

För oss är det – och det har vi också avsatt pengar till i vår skuggbudget – väldigt viktigt med trygga omställningsförsäkringar. Det ska vi ha i ett land som Sverige.

Anf. 79 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vi är överens med Socialdemokraterna i väldigt många frågor. Vi tycker att arbetslösheten är det stora samhällsproblemet. Vi ser problem med sjunkande sysselsättningsgrad och en långtidsarbetslöshet som har eskalerat. Vi är oroliga för den ekonomiska ojämlikheten som har växt fram och som under den här regeringen har vuxit åtta gånger så mycket som under åren innan regeringen tillträdde. Vi ser hur kvinnors ekonomi urholkas i förhållande till mäns. Vi ser hur välfärden krackele- rar. Och vi är överens om att det behövs trygga, starka försäkringssystem och att otrygghet föder otrygghet.

Men i fråga om vinster i välfärden har vi hamnat i lite olika slutsatser. Jag vet ju att Socialdemokraterna är mer oroliga för det som händer än vad till exempel Anders Borg uttryckte, och det är kanske inte att undra på eftersom många av hans kompisar ingår i dessa bolag.

Det är ändå rätt oroväckande. Katrine Kielos uttryckte det i Aftonbladet som att vi har fått välfärdssoligarker i svensk välfärd. Det finns ju riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteflykt, skatteplanering, konkurser och uppköp och allt vad det är. Det medför helt enkelt enorma vinster. Vinsterna 2011 motsvarade ungefär 9 miljarder. Det är lika mycket som kostnaderna för 24 000 undersköterskor.

Det är inte att undra på att man vill vara med. Det finns ju ingen annan verksamhet där skattebetalarna står för fiolerna. Vi betalar konsumtion, produktion, vinster, uppköp, reklam, lokaler och allting.

Vi i Vänsterpartiet har presenterat en modell där de bolag som vill vara kvar i välfärden och som verkar där för välfärdens egen skull ska kunna ombildas till en särskild bolagsform med icke vinstdrivande verksamhet där allt återinvesteras i företaget, där inga pengar kan överföras mellan olika bolag, där inga höga styrelsearvoden kan tas ut och så vidare. Man ska inte heller kunna sälja till något annat bolag än ett icke

vinstdrivande. De aktörer som vill vara kvar i välfärden och har ett genuint intresse för den kan fortsätta.

Detta är en modell som LO till vår stora glädje nästan i dess helhet har tagit efter. Vore det inte något för Socialdemokraterna att också hänga på?

Anf. 80 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det lät som en inbjudan.

Vi delar uppfattningen att vinstintresset inte ska vara styrande i välfärden. Det som vi nu ser på många håll är djupt otillständigt. Vi socialdemokrater har också en modell för hur vi tycker att man ska ta sig bort från denna rovdrift för att man inte ska kunna göra stora vinster på välfärdens bekostnad, och då krävs det stopp för planerna på tvångsprivatiseringar som nu finns hos många av de borgerliga partierna, stopp för den fria dragningsrätten på skattepengar som följer av etableringsfrihet, stopp för ett system där det är möjligt att välja elever snarare än att elever får välja skola genom att man organiserar kön på ett oberoende sätt.

Framför allt är vår modell att komma åt företag som sänker kvaliteten för att tjäna mer pengar. Den innebär höjda kvalitetskrav så att exempelvis personaltäthet och andra kvalitetsfaktorer inte ska vara lägre i privat driven verksamhet än i den kommunala. Det är vår modell för att komma till rätta med det problem som vi uppenbarligen ser båda två.

Anf. 81 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jo, vi vet att det finns hot om lagstiftning om vi inte skulle vinna valet. Man vill privatisera även äldreomsorgen genom lag. Sjukvården är ju redan privatiserad genom lag.

Ni säger att ni vill ha kriterier för att säkra kvaliteten, Fredrik Olovsson. Jag undrar då hur många kriterier ni vill ha. I Kanada hade man 450 kriterier för äldreomsorgen, men man hade glömt att tandborstarna inte fick blandas ihop för de äldre på äldreboendet, och sedan fick man en epidemi.

Det är helt enkelt väldigt svårt att utforma kriterier som täcker allas enskilda behov. Vi har ju olika behov utifrån att vi är olika som människor. Så jag undrar: Hur många kriterier ska ni ha? Hur stor kontrollapparat ska det vara? Hur hög avkastning på eget insatt kapital är rimligt – i dag är det nästan 40 procent i äldreomsorgen? Vad tycker ni är rimligt? Hur stora vinster ska man få ta ut?

Det är några frågor som dyker upp i mitt huvud när jag hör dig.

Anf. 82 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Den relevanta frågan är väl hur mycket kvalitet man vill ha. Och vi vill ha mycket kvalitet. Då ska man naturligtvis definiera vad kvalitet är, och det är någonting som man får komma överens om. Det finns redan i dag – det handlar om Socialstyrelsens råd och riktlinjer – en hel del indikatorer på vad som är kvalitet.

All reglering för med sig problem. Det gör också det sätt som Vänsterpartiet säger att man vill gå fram med. Det är inte alldeles enkelt att få till vinstförbud som är effektiva.

Vi socialdemokrater har en lång tradition av att gärna sätta resultatet före retoriken. Vill man verkligen få en förändring till stånd på detta

område, med stopp för rovdriften i svensk välfärd, tror vi att vår modell är den allra bästa. Men skulle den inte vara det måste man ta nya tag och göra någonting annat. Det är det som skiljer den som är pragmatisk från den som är dogmatisk.

Anf. 83 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! De retoriska piruetterna, som är copyrightade av Sveavägen 68, kan vara lite trevliga att lyssna på. Men det förändrar inte världsekonomens påverkan på Sverige. Det är lätt att stå och jämföra högkonjunkturen 2006 med den långa lågkonjunktur vi har befunnit oss i.

När jag hör dig tala, Fredrik Olovsson, får jag känslan att du vill gå ifrån att staten ska vara det konjunkturgummiband som den är ämnad att vara och att smällarna för konjunktursvängningarna ska hamna på kommuner och landsting i stället. Det verkar vara en helt ny ordning som du vill föra in i vårt land: Staten ska inte vara den som stimulerar i lågkonjunktur och håller tillbaka i högkonjunktur. En sådan politik får vilken nationalekonom som helst att vända och vrida på sig med stort besvär.

Men låt oss gå lite på djupet och se hur socialdemokratisk politik fungerar i verkligheten. Skolan är ett bra exempel – det är den vi diskuterar ganska mycket.

Vi vet att Lärarförbundet gör vissa undersökningar, och de skriver så här: ”Det som oroar mig är att två av tre S-kommuner ger lärarlöner under Sverigesnittet.” Det är Eva-Lis Sirén, ordförande i Lärarförbundet, som säger det. Två av tre S-kommuner ger lärarlöner under snittet.

Det är kommunerna som är huvudmän. Det är kommunerna som styr också över lärarlönerna i huvudsak.

I Dagens Samhälle kan vi läsa följande: 76 procent av de 50 sämsta kommunerna som bedriver skolverksamhet i Sverige – alltså där utfallet är sämst – styrs av socialdemokrater tillsammans med vänsterpartister. Det gäller alltså 76 procent av de 50 sämsta skolkommunerna i vårt land. 80 procent av de 50 bästa skolkommunerna i vårt land styrs av Alliansen.

När vi tittar på socialdemokratisk skolpolitik i verkligheten kommer vi fram till förskräckliga resultat, Fredrik Olovsson. Vad är ditt svar på det?

(Applåder)

Anf. 84 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Mitt svar är att det speglar den ojämlikhet som vi har i Sverige och de skillnader som finns mellan våra kommuner just i det hänseendet. Den starkaste drivkraften för skillnader i skolan i dag är sociala och ekonomiska klyftor. Det ställer stora krav på hur vi gemensamt väljer att stötta kommunerna och kommunsektorn.

Vi tycker till exempel att den miljard som de tio tolv rikaste kommunerna i Sverige fick av Sellström och hans kolleger borde ha gått till alla kommuner i stället. Det är så här man gör när man skapar klyftor. Man ser till att de kommuner som redan har de bästa förutsättningarna, den största skattekraften, kan få lite mer och att de andra blir utan.

På det sättet driver man effektivt fram stora klyftor och försämringar i de kommuner som kanske har de sämsta förutsättningarna att klara sitt välfärdsuppdrag.

Anf. 85 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Skattereformen som trädde i kraft den 1 januari 2014 har ju inte påverkat detta som jag nu läser. De 50 sämsta kommunerna, Fredrik Olovsson, när man tittar på skolresultatet är till 76 procent effektiva av socialdemokratiskt styrda kommuner. Det är när vi tittar på verkligheten som vi ser hur det fungerar när Socialdemokraterna ska styra och ställa.

Det är i kommunerna vi bygger vår välfärd. Det är i landstingen vi bygger vår välfärd. Vi i staten ska stödja, uppmuntra, hjälpa till och se till att vara det konjunkturella gummibandet.

I ditt anförande kom det tillbaka: Du vill flytta det från staten och trycka ned det på Kommunsverige och på Landstingssverige. Du höjer inte lärarlönerna när du sitter och styr i kommuner och landsting. Landstingen har inte lärare – folkhögskolor i och för sig. Du höjer inte lönerna. Nej, då håller du tillbaka, då begränsar du och då försämrar du.

Jag skulle inte vilja se dig som skolpolitiker i en regering, för med sådana här resultat får vi skämmas.

Anf. 86 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det sägs alltså av en politiker som är ansvarig för den skolutveckling vi har haft de senaste sju åren, när Sverige har haft den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD-området. Det är lätt att skylla ifrån sig på kommunpolitiker, men det verkar vara mycket svårare att ta ansvaret från talarstolen här i riksdagen.

Jag tycker nämligen att vi har en nationell skolpolitik. Det pratas mycket om att skolan skulle förstärkas, men väldigt mycket av ansvaret – det allra mesta faktiskt – styrs ju av regleringar och från den statliga nivån redan i dag. Jag tycker att det är ett billigt sätt att försöka komma undan det ansvar som Sellström, Björklund och alla de andra politikerna som har styrt skolpolitiken de senaste snart åtta åren har. Ni har inget bra record att gå till val på. Det är naturligtvis därför som panikutryckningen kommer i sista sekund och ni försöker stjåla våra skolförslag.  
(Applåder)

Anf. 87 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Åtta år med Alliansen går mot sitt slut, och det är dags att sammanfatta vad regeringen har åstadkommit under sin tid vid makten.

Jag har grävt lite i de historiska dokumenten och hittat Alliansens valmanifest från år 2006. Det inleds så här: ”Allians för Sverige vill skapa ett nytt hopp för Sverige.” Det var detta de gick till val på – ett nytt hopp.

Jag tycker inte riktigt att jag ser hoppet lysa i ögonen på regeringens företrädare längre. Projekt Alliansen har genomfört sina idéer. Nu undrar man: Vad vill Alliansen med Sverige? Vi har en regering som vacklar fram och tillbaka, sänker studiemedlet för studenter för att sedan ångra sig och ta tillbaka. Frågan till Anders Borg blir nu: Hur länge kommer snusskattehöjningen att hålla? Den verkar inte heller vara helt populär.

Ändå vill regeringen stanna kvar vid makten. I brist på egna idéer lånar man friskt av andra. Nu senast var det en lässatsning som man lånade från Miljöpartiet – och det får man gärna göra. Men det får räcka nu! Det

är dags för en regering som vill något, som har kraft och vilja att förändra.

Herr talman! Bland löftena i Alliansens valmanifest från 2006 fanns löftet att bekämpa massarbetslösheten. Det var faktiskt så man uttryckte sig, bland annat i just den här talarstolen för åtta år sedan. Numera vill regeringens företrädare inte ens ta ordet arbetslöshet i sin mun. Det är inte så konstigt kanske. Det har ju gått sisådär med själva bekämpandet. Arbetslösheten har inte minskat utan ökat under regeringens åtta år vid makten.

Arbetslöshet är förödande för människor, i synnerhet om den blir långvarig, och ännu mer om den drabbar unga människor som ska börja sin väg in i arbetslivet.

Alliansregeringen åtog sig att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Det har inte heller gått så bra. Arbetslösheten bland unga har ökat, och nästan 40 000 fler unga är arbetslösa i dag än när regeringen tillträdde.

Långtidsarbetslöshet bland unga är dubbelt dåligt. Det är illa nog att vara arbetslös, men att fastna i långtidsarbetslöshet redan som ung ökar risken att permanent hamna utanför arbetskraften och utanför samhället. Men faktum är att långtidsarbetslösheten bland unga har fördubblats under alliansregeringen. I slutet av 2013 fanns det 23 000 unga som hade varit utan jobb i sex månader eller mer. Det är den verkliga dubbelstöten mot Sveriges unga.

Trots denna situation har vårpropositionen inga nya initiativ på arbetsområdet. Inga nya åtgärder kommer för att ge stöd till dem som står långt från ett arbete. Regeringen står skrämmande passiv.

Ett annat löfte i Alliansens valmanifest var att ta ansvar för de offentliga finanserna. Nu vet vi hur det har gått med den saken. Underskottet i statsfinanserna har slagit nya rekord. Statens egna myndigheter tror inte längre att överskottsmålet kommer att nås med Anders Borgs politik. Jag måste säga att jag är djupt oroad över den här utvecklingen.

Miljöpartiet var med och styrde över den ekonomiska politiken under de första sex åren med överskottsmål. Vi kämpade budget för budget med att hålla ordning på statens finanser, och vi lyckades. Överskottsmålet nåddes.

Men nu är överskottet borta. Sverige har det största underskottet sedan överskottsmålet infördes och det trots att vi enligt regeringens egna prognoser kommer att ha en tillväxt på ungefär 2,7 procent.

Det blir alltmer uppenbart att Anders Borgs prognoser och politik är anpassade efter valcyklerna, inte efter konjunkturcyklerna. När det är ungefär ett år kvar till valet är det läge att köra statsfinanserna med underskott.

Här måste det till en förändring. Miljöpartiet anser att Sverige måste tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. För att klara det kommer det att vara nödvändigt att göra vissa skattehöjningar. En smart regering väljer i det läget att höja miljö- och klimatskatterna, för genom att göra det når vi klimatmålen samtidigt som de offentliga finanserna kan stärkas.

Herr talman! Ett tredje löfte i Alliansens valmanifest handlade om mer kunskap i skolan. Behöver jag säga mer än ett enda ord: PISA?

Oavsett om det gäller läsförståelse, matematik eller problemlösning sjunker Sveriges kunskapsresultat, och Sverige sjunker i jämförelse med

andra länder när det gäller ungas kunskap. Det är resultatet av åtta års alliansstyre.

För Miljöpartiet är det självklart att barnens framtid är viktigare än vidlyftiga skattesänkningar. Medan Anders Borg har sänkt skatterna med 134 miljarder har skolresultaten i Sverige sjunkit. Det visar vilka prioriteringar Alliansen gör.

För Sveriges långsiktiga utveckling finns det få frågor som är så viktiga som skolan. Men skolan har i stället rustats ned. Över 12 000 pedagogtjänster har försvunnit. Administrationen för lärarna har ökat. Lärarna i Sverige gör alltmer annat än att vara just lärare.

Miljöpartiet anser att skolan måste få kosta. Vi vill höja lärarlönerna och satsa pengar på fler vuxna i skolan. Lärarnas arbetssituation måste bli bättre så att barnens kunskaper och framtid förbättras.

Herr talman! Människlighetens största utmaning är klimatförändringen. Det var faktiskt Alliansen som skrev så i sitt valmanifest inför valet 2006. Men det följdes av ganska många tomma fraser, och så har det fortsatt i åtta års tid. Under tiden som regeringen har kommit med tomma fraser har klimatutsläppen fortsatt att öka globalt, och klimatförändringen blir allt värre.

FN:s klimatpanel IPCC varnar i sin senaste rapport för dramatiska klimatförändringar som ger försämrade livsvillkor för miljarder människor. Nyligen presenterade Nasa en rapport som visar att en tredjedel av allt land på jorden kan ödeläggas av torra inom en livstid. En tredjedel inom en livstid. De barn som föds i år kommer att leva med den förödel-sen som följeslagare genom livet.

Vad kan vara viktigare än detta, viktigare än barnens framtid? Frågar man Anders Borg och regeringen är det i princip allting annat. På i stort sett alla andra områden har man satsat mer än man har gjort när det gäller att minska klimatutsläppen.

Miljöpartiet har en politik för att investera i och modernisera ett Sverige bortom de fossila bränslena och bortom klimatpåverkan. Vi gör stora satsningar på en fungerande järnväg. Vi gör investeringar för att rusta upp våra bostäder och minska energislöseriet. Vi gör investeringar i ett modernt energisystem. Vi gör investeringar för att producera smarta biodrivmedel i Sverige i stället för att importera olja från bland annat Ryssland. Det är investeringar som löser miljö- och klimatutmaningen. Det ger också jobb i Sverige om man vågar göra de satsningarna.

Kontrasten mot regeringen är stor. I vårpropositionen finns som vanligt inte ett enda förslag om hur vi ska möta klimathotet. Regeringen har under sina snart två mandatperioder begravt klimatfrågan i utredningar. Men de skarpa förslagen, de förslag som utredningarna kommer fram till, kommer inte längre än till Finansdepartementet. Där hamnar de allihop i Anders Borgs papperskorg. Det är det sorgliga resultatet av åtta års regeringspolitik.

Chansen att göra skillnad har funnits där. Under de senaste åren har EU haft en process för och diskussioner om vad vi ska ha för klimatmål i Europa under åren fram till 2030. Vi hade kunnat få aktiva mål för både förnybar energi och energieffektivisering. Men det fick vi inte, för Sveriges regering förenade sig med bakåtsträvande, koleldande gamla öststater och röstade ned de förslagen. Regeringen hade chansen att göra en insats för klimatet men tog den inte.



Herr talman! Alliansen, Moderaterna och Anders Borg var väldigt tydliga med tre saker när de fortfarande var i opposition. De lovade lägre arbetslöshet och minskat utanförskap. De lovade ordning och reda i de offentliga finanserna och att inte sänka skatterna på ett oansvarigt sätt. De lovade bättre resultat i skolan.

På en fjärde punkt var åtminstone Fredrik Reinfeldt tydlig. Han darade inte på manschetten när han i valrörelsen 2006 tydligt deklarerade att miljö inte var en prioriterad fråga för Alliansen. Så här två mandatperioder senare kan vi konstatera att det i alla fall är ett löfte som regeringen har hållit.

Herr talman! Den här regeringen, Alliansen, har misslyckats med att skapa nytt hopp för Sverige. Men vi i Miljöpartiet är beredda att ta vid. Vi har de politiska visionerna, vi har kraften och vi har förslagen som behövs för barnens framtid, för jobben, för skolan och för klimatet.  
(Applåder)

Anf. 88 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag följde Per Bolunds anförande med stort intresse.

Lärlöner ska brett höjas; det var den viktigaste prioriteringen. Det har vi inte fått några gemensamma besked om från de rödgröna. Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har inte tillsammans med Miljöpartiet lagt fram ett sådant förslag.

Vi fick höra att det viktigaste är att man tar hand om klimatskatterna. Men, herr talman, samma sak gäller för bensinskatten, lastbilsskatten, flyttskatten, flygskatten och elskatten. Där har vi inte fått några gemensamma besked, för det finns inga sådana.

Jag hade en fråga till Fredrik Olovsson, som han vägrade svara på, och den var: När kommer beskedet? Jag har samma fråga till Per Bolund.

När kommer beskedet om arbetskraftsinvandringen? Ni ska sälja ut den uppgörelse vi har och göra upp med Socialdemokraterna om att stänga landet. Hur ska det se ut?

När kommer beskedet om rätten till heltid, arbetstidsförkortningen, förbifarten, den östliga förbindelsen, fastighetsskatten, biståndet, vapenexporten, försvarsanslagen, EU-samarbetet, betygen, RUT-avdragen, akassan, sjukförsäkringen, förtidspensionen, vinsterna i välfärden, inkomstskatten, Gripenutbyggnaden, proven, sommarskolan, friår, arvs-skatten, förmögenhetsskatten, bolagsskatten? Jag kan fortsätta en bra stund till.

(Applåder)

Det finns nämligen 10, 20, 30, 40, 50 frågor där ni inte har lämnat besked.

Det är fem månader kvar till valet. Vi förstår hur det här kommer att sluta. Ni säljer ut överskottsmålet som du så gärna diskuterar med Magdalena Andersson om vi får tro vad du säger i tidningarna. Ni ska göra kompromisserna på offentliga finansers bekostnad. Det är så upplägget ser ut. Ni lovar saker på område efter område, allt från rätt till heltid och arbetstidsförkortning till utbyggda offentliga anställningar, höjda lärlöner, klimatsatsningar, järnvägar och alla möjliga saker. Men ni ger inga gemensamma besked. När kommer beskedet, Per Bolund?

(Applåder)

Anf. 89 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det skulle kunna vara en minister från en regering som har en majoritet i ryggen som talar. Det låter som om ni har ett regeringsalternativ, Anders Borg, som ni bara kan erbjuda väljarna och som skulle få en majoritet i ryggen.

Så ser det inte ut, Anders Borg. Jag tycker att Anders Borg ska studera sin egen sida, hur det ser ut i opinionsmätningarna och hur populär den politik som regeringen för är. Senast jag tittade låg de samlade fyra allianspartierna under 40 procent i opinionsmätningarna. Glappet är större än det någonsin har varit under ett valår, enligt opinionsmätningarna. Två partier av de fyra som ingår i Alliansen ligger och skvalpar på 4-procentsstrecket – ibland över men oftast under.

Att då försöka måla upp en bild av att det finns stabilitet på regeringssidan är att våga väldigt mycket. Jag tror att väljarna lätt kan gnomskåda det, Anders Borg. Ska ni skapa majoritet bakom era alternativ blir det till att försöka hitta samarbeten även på den sidan.

Hur ska du, Anders Borg, ersätta Centerpartiet eller Kristdemokraterna om de åker ut? Vem ska då förstärka din politik?

När det gäller de politiska förslagen är det uppenbart att det spretar betänkligt på regeringssidan också. Det finns många olika områden där politiken går åt både höger och vänster, fram och tillbaka.

När det gäller a-kassan har flera regeringspartier gått ut och sagt att man behöver stora höjningar för att den ska bli en trygghetsförsäkring, samtidigt som det finns andra partier som inte är intresserade av en sådan utveckling. Vissa vill gå med i EMU, och vissa vill det inte. Vissa vill gå med i Nato, andra vill det inte. Det spretar betänkligt inom regeringen. Trots att man bara har knappt 40 procent har man inte lyckats skapa enighet på regeringssidan heller.

Vi har tydligt sagt att vi kommer att gå till val som ett grönt parti. Vi kommer att erbjuda väljarna ett politiskt grönt alternativ som visar på att vi kan modernisera och bygga om Sverige till ett hållbart samhälle och att det samtidigt ger jobb. Väljarna får lägga sin röst. Sedan kommer vi att se hur valresultatet blir och därefter vilka regeringsmöjligheter som finns.

(Applåder)

Anf. 90 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag kan ge väldigt raka besked. Vi kommer att söka regeringsmakten som Allians för Sverige. Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna vill regera tillsammans. Vi vill ha en gemensam politik. Vi kommer på varje område – krona för krona, öre för öre – i ett valmanifest att redovisa hur den politiken ska utformas. Det kommer vi att göra före valdagen.

Men när det gäller alla nyckelfrågor för Miljöpartiet – arbetskraftsinvandringen, förbifarten och den östliga förbindelsen, som Socialdemokraterna ger besked om, vapenexporten, kärnkraften, betygen, bensinskatten, lastbilsskatten, EU-samarbetet – som väljarna har rätt att få ett svar på, mörkar ni. Ni kommer inte med ett enda svar, och den enda rimliga tolkningen av detta att ni inte kan svara ja eller nej om över-skottsmålet är att planen är att lösa alla dessa konflikter genom att dra i väg med utgifterna. Det är så ni tänker kompromissa, och det är det be-

skedet ni borde lämna till väljarna. Då kan man få en rak och tydlig diskussion i valrörelsen.

(Applåder)

Anf. 91 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Anders Borg använder sig av ett känt grepp: När man inte har några egna visioner eller någon politik som kan locka väljarna försöker man i stället skrämmas med motståndarsidan. Det är det enda sättet Anders Borg kan identifiera för att lyckas klamra sig kvar vid makten en gång till. Jag är helt övertygad om att Anders Borg inte kommer att lyckas med det.

Jag har vid flera tillfällen bara under den här debatten varit tydlig med att vi värnar det finanspolitiska ramverket och att vi tycker att överskottsmålet ska vara kvar. Sedan kan Anders Borg försöka skrämmas så mycket han vill.

Jag är övertygad om att väljarna uppskattar att ha tydliga alternativ att rösta på. Man vill kunna markera att man vill se en grön framtid i Sverige och kunna lägga en röst på ett starkt grönt miljöparti och därmed kunna få genomslag i nästa regering och den politik som kommer att styra i den regeringsbildningen.

Å andra sidan kan vi se att det är uppenbart att väljarna inte uppskattar att man får moderatpolitik även om man lägger sin röst på Centerpartiet. Det är det enda man får ut av en centerröst. Läger man sin röst på Kristdemokraterna får man samma moderatpolitik. På den sidan gör det alltså ingen skillnad vilket parti man röstar på. Det har också uppenbart straffat regeringspartierna.

(Applåder)

Anf. 92 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Per Bolund hade inte mycket till övers för regeringens sysselsättningspolitik. Ändock har Miljöpartiet – tack för det! – faktiskt accepterat jobbskatteavdraget inte bara en och två gånger utan fem gånger. Det är ju lite svårt att vara negativ till en politik som man i huvudsak har stött själv.

Jag har en fråga som gäller detta med kärnkraft. Socialdemokraternas ledare Löfven har sagt att han inte kan tänka sig att stänga några reaktorer under nästa mandatperiod och att det planeringsarbete som pågår på Vattenfall för att ersätta gamla reaktorer med nya ska fortsätta. Samtidigt vill Miljöpartiet stänga två reaktorer nästa mandatperiod. Här är man fullständigt på kontrakurs med varandra. Energifrågan har sprängt regeringsalternativ tidigare, och det förefaller mig som om den kommer att göra det denna gång också.

Sedan har vi splittringen när det gäller invandringen. Ni vill, tack och lov, ha en generösare invandrings- och asylpolitik än Socialdemokraterna, som vill lämna över vetorätten på detta område till LO-facken.

Ni är emot höjda försvarsanslag. Ni vill tvärtom sänka försvarsanslagen. Gäller det även med Vladimir Putins Ukrainapolitik? Tänker ni fortsätta kräva sänkta försvarsanslag? Det verkar konstigt. Samtidigt förefaller Socialdemokraterna och Alliansen att gå mot en uppgörelse i frågan.

Förbifart Stockholm är en konkret fråga där ni och Socialdemokraterna har helt motsatta ståndpunkter. Hur ska ni kunna regera tillsammans?

Anf. 93 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Precis som på regeringssidan finns det frågor där vi tycker olika. Det är därför det finns olika partier. Man går till val på ett program som man tror övertygar väljarna och som man tror är det som bygger Sverige starkast. På samma sätt sticker Folkpartiet ut i ganska många frågor i regeringen, till exempel när det gäller EMU-anslutning och Natomedlemskap. Frågan kan alltså studsa tillbaka till Carl B Hamilton: Hur ska ni lyckas komma överens?

När det gäller kärnkraften har i dag Oskarshamn redan signalerat att man håller på att stänga en reaktor. Den avvecklingen är redan på gång, och det är för att man inte ser de ekonomiska förutsättningarna att fortsätta köra den dyra och ineffektiva kärnkraften.

Vi har redan tidigare haft gemensam politik med Socialdemokraterna när det gäller energi, och vi har visat att det faktiskt går, i takt med att man fasar in förnybar energi och effektiviserar energianvändningen, att fasa ut kärnkraften kontrollerat.

Det finns nu prognoser som visar på att vi kommer att ha ett rejält elöverskott i Sverige. Att det skulle vara omöjligt att fasa ut kärnkraften får nog Carl B Hamilton visa en egen utredning om i så fall.

När det gäller arbetskraftsinvandring har vi varit mycket tydliga med att vi ser det som en fördel för Sverige om vi kan rekrytera kompetens utifrån och ha mer öppna gränser. Inte heller på det området är jag det minsta orolig för att det inte ska gå att komma överens om en bra politik inför framtiden. Vi har ju regerat tillsammans med Socialdemokraterna under många år och utformat budgetar tidigare, och vi har en vana vid att kunna hitta överenskommelser.

Sedan oroar sig Carl B Hamilton för försvaret. Vår utgångspunkt i försvarspolitik är att vi ska utgå från den kunskap som tas fram gemensamt, inte minst genom till exempel Försvarsberedningen. I de rapporter som har kommit har Försvarsberedningen gång på gång visat på en breddad hotbild och att vi måste ta hänsyn till mer än bara militära hot. Det har Miljöpartiet lyssnat på. Vi har avsatt en del av försvarsbudgeten just för att möta till exempel klimathotet. Vi vet att konsekvenserna av ett förändrat klimat kommer att bli dramatiska, och vi måste rusta vårt land för att möta det hotet, vilket Folkpartiet tyvärr inte inser.

Anf. 94 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är riktigt att vi har en annan åsikt än flera av de andra allianspartierna beträffande Nato och EMU. Men det är en annan karaktär på de motsättningar ni har med Socialdemokraterna. Kärnkraften går inte att undvika. De gamla reaktorerna måste tas ur drift inom åtta tio år.

När det gäller försvaret är det Vladimir Putin som sätter tidtabellen och inte de klimatöverväganden som du, Per Bolund, tar upp. Man kan inte bromsa Putins och Rysslands expansionism genom att satsa mer pengar på klimatåtgärder. Det biter inte.

Förbifart Stockholm är en mycket konkret fråga. Ska man få köra bil på Förbifart Stockholm eller inte? Där har ni helt konträra ståndpunkter.

Det är alltså en annan karaktär på era motsättningar. De går inte att förena genom att man glider på det över tid eller på något annat sätt.

Anf. 95 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Detta med den andra karaktären får Carl B Hamilton gärna förklara för mig efteråt. Antingen är man med i EMU eller inte. Hur det skulle kunna vara förenligt att både vilja vara med och inte vilja vara med får gärna Carl B Hamilton förklara. När det gäller Nato är man antingen med eller inte, och hur går de två ståndpunkterna att förena – om det nu är möjligt att förena de ståndpunkterna? Det vore intressant att höra hur Carl B Hamilton kommer fram till sin slutsats.

Jag tror att väljarna tydligt uppfattar vad vi ser som framtiden. Det är ett 100 procent förnybart energisystem, vilket också är vad både Danmark och Tyskland har beslutat sig för att gå mot. Jag kan bara beklaga att Carl B Hamilton och Folkpartiet fortfarande sitter kvar i kärnkraftstänkandet, som ju är ett tänkande från 50-talet och inget som vinner mark globalt i dag.

Även när det gäller klimatanpassning och att rusta våra samhällen för ett förändrat klimat måste vi inse att det som ledande forskare och FN varnar för kommer att hända. Vi måste rusta våra samhällen. Att sedan Carl B Hamilton och Folkpartiet inte har vaknat och insett det kan vi bara beklaga.

Anf. 96 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Det är lätt att instämma i en del av vad du säger när det gäller företagets betydelse, Per Bolund. Likväl måste frågan ställas om vad som inte lyfts fram här. Det finns en stor oro bland landets företagare, Per Bolund. Vad kommer en rödgrön politik att innebära när det gäller skattechöjningar som drabbar just jobbskaparna?

Ni har på er agenda höjda arbetsgivaravgifter, energiskatter, skatt på avstånd och lastbilsskatt. Socialdemokraterna adderar till ytterligare, däribland återställare av restaurangmomsen. Vänsterpartiet vill göra skattechocker med fastighetsskatt, bolagsskatt, höjda arbetsgivaravgifter, restaurangmoms och höjd inkomstskatt.

Det tarvar ändå att vi får ett besked. Hur ser du på den kommande näringspolitiken? Hur kommer en rödgrön näringspolitik att vara utformad på skatteområdet? Hur kommer en rödgrön näringspolitik att vara utformad när det gäller regelverket? Kommer vi att få en regelchock?

Kommer vi att se en tillbakagång från den historiska situation som vi nu befinner oss i, där vi för första gången har sett att det blir enklare, billigare och mindre krångel att driva företag? Du är skyldig att lämna ett besked, Per Bolund.

Anf. 97 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är regeringen som har en klar minoritet i Sveriges riksdag om man tror på de opinionsundersökningar som gäller just nu. Regeringspartierna har också en skyldighet att förklara. Hur tror de att de ska kunna få en majoritet bakom någon form av politik som de driver? Det har vi inte sett några besked om över huvud taget. De låtsas fortfarande som att de skulle kunna nå en majoritet i riksdagen, och så ser det långt ifrån ut i dagsläget. Det svaret ligger lika mycket på regeringssidan som på oppositionen.

När det gäller företagen har vi gett tydliga besked. Det stämmer inte som Per Åsling säger, att vi vill höja arbetsgivaravgiften, utan vi vill göra

en omfördelning. Vi vill sänka arbetsgivaravgiften för småföretag och ta bort regeringens ineffektiva sänkning för unga. När vi jämför våra förslag och ber riksdagens utredningstjänst att titta på dem får åtta av tio företag sänkta kostnader med vårt förslag jämfört med det som regeringen driver. Från företagens sida tror jag att de skulle välkomna en sådan övergång.

Per Åsling frågar också om regelbördan och reglerna. Miljöpartiet har en historia av att göra upp över blockgränsen. Vi gjorde upp med de borgerliga partierna för mer än tio år sedan just om mindre regler. Det vi var överens om då var 25 procent minskad regelbörda. Sedan har det varit åtta år av alliansstyre, och tyvärr är det målet långt ifrån att nås. Det har inte varit i närheten av det som vi var överens om. Här behövs det en ökad takt snarare än en minskad takt. Där ser vi tyvärr alldeles för lite av aktivitet från regeringens sida.

Som vanligt försöker Per Åsling skrämja med lastbilsskatt. I dag ser vi en utveckling där allt fler åkare i Sverige slås ut. Jobben tas till exempel över av utländska åkare som kommer hit för att man har förmånligare regler. I Tyskland, där man har infört en lastbilsskatt, får man inte den utvecklingen. Där har man lika konkurrensvillkor mellan svenska och utländska åkare. Att Centerpartiet är så mycket emot en sådan utveckling har jag tyvärr väldigt svårt att förstå.

Anf. 98 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Svaret var väl ungefär som jag kunde vänta mig. De facto kvarstår att vi som bildar allians lägger fast en politik före valet. Vi går till val på en gemensam politik. Ni på den rödgröna sidan är väldigt spretiga. Det är därför jag väljer att lyfta upp de här frågorna här och nu.

Jag kan upprepa min poäng. Jag tror inte att det är något fel på ambitionen hos vissa. Men problemet är att viljan saknar motsvarighet i konkreta förslag hos samarbetspartnerna som Miljöpartiet har i form av, vad jag förmodar, S och V.

Det är bara att konstatera att när småföretagen själva får välja har de en konkret agenda. Den försöker vi fullfölja och genomföra. Hur ser en rödgrön näringspolitik ut, Per Bolund?

Anf. 99 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet går till val som enskilt parti. Vi tycker att väljarna förtjänar att få ett alternativ i riksdagen som har en stark grön profil där vi moderniserar och bygger om Sverige bort från energislöseri och fossila bränslen. Vi har också en väldigt hög ambitionsnivå när det gäller att förbättra för företag.

Vi tycker att väljarna förtjänar att få möjligheten att lägga en röst på ett grönt parti. Får vi sedan många väljare som står bakom vår politik får vi en stark ställning när vi sedan går in och diskuterar möjliga regeringsöverenskommelser i framtiden.

Företagarna som Per Åsling hänvisar till vill ha sänkta kostnader för att anställa och mindre risker när det gäller att anställa. Båda de aspekterna har vi lyssnat på. Vi vill sänka arbetsgivaravgifterna riktat just mot mindre företag. Vi föreslår att man helt tar bort sjuklöneansvaret för de små företagen med upp till tio anställda. Det skulle avlasta dem både administration och stora kostnader och framför allt stora risker.

Här har tyvärr Centerpartiet inte lyckats svara på de önskemål som företagen har.

Prot. 2013/14:98  
9 april

Anf. 100 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det var intressant. Jag såg ett replikskifte med Carl B Hamilton här förut. Han ville diskutera försvarspolitik med Per Bolund. Det tänkte också jag göra.

Jag tänker också diskutera försvarspolitik med Carl B Hamilton efter hans anförande. Han kan ta tid att förbereda sig. Jag tror att han kan behöva den förberedelseiden. Regeringen har under innevarande mandatperiod knappt täckt upp inflationen i sina försvarsanslag. Tittar vi i höstbudgeten ser det likadant ut. Det blir en intressant diskussion, Carl B Hamilton.

Nu vänder jag mig till Per Bolund. Fram till Krimkrisen fanns det på er hemsida en skrivning om ett icke-våldsförsvaret. Nu är det helt plötsligt borta. Jag vet inte om ni fick kalla fötter. Du kan säkert förklara det för mig. När jag ser skrivningar om ett icke-våldsförsvaret får jag lite mentala bilder. Då ser jag framför mig att man på alla hjärtans dag skickar rosor till Putin och tror att det räcker.

Detta är viktigt. Enligt vad alla spelbolag tror, och spelbolagen visar sig vara mycket bättre än opinionsundersökningar, kommer ni att ingå i ett regeringsunderlag. Ni ska påverka svensk försvarspolitik under kanske lång tid framöver, om olyckan är framme. Jag vill veta: Hur ser er försvarspolitik ut? Det måste Socialdemokraterna förhålla sig till.

Hur ser ert icke-våldsförsvaret ut, om det nu existerar? Eller har ni ändrat er i skuggan av Putins härjningar i öst och förändrat er försvarspolitik? Ni har ändå för innevarande mandatperiod fram till 2018 föreslagit sänkta försvarsanslag gentemot regeringen med 8 miljarder. Förklara det gärna.

Anf. 101 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna över huvud taget gillar att gå tillbaka till gamla partiprogram och titta var partierna skriver där. Det kan man ju göra. Om man skulle gå tillbaka i Sverigedemokraternas partiprogram skulle man hitta väldigt mycket skrämmande läsning.

Det är faktiskt så att vi har bytt partiprogram och har ett nytt partiprogram där det inte står med. Sven-Olof Sällström får gärna läsa det partiprogrammet i stället; det är det som vi går till val på. Det är kanske mer intressant för väljarna att diskutera.

Tittar man på vår praktiska politik föreslår vi också stora anslag till försvaret. Vi är i närheten av 40 miljarder i våra budgetar. Vi tycker att det är vettigt att lyssna på Försvarsberedningen, där alla partier som satt i riksdagen tidigare har varit representerade.

Den säger väldigt tydligt till oss: Vi måste se en bred hotbild. Det är många hot som står mot Sverige. Det militära hotet är ett av dem. Där har vi också mer pengar i vår budget. Men det finns andra hot som vi måste ta hänsyn till.

Ett sådant hot som det gäller att rusta Sverige för är till exempel ett förändrat klimat. Det har vi också fört över pengar till. Vi vill se till att

*Debatt med anledning  
av vårpropositionens  
avlämnande*

rusta Sverige och skydda oss mot översvämningar och extrema väderhändelser som alla klimatforskare säger är på väg att komma.

Att Sverigedemokraterna, som framför allt är ett parti för klimatförnekare och vindkraftsmotståndare, inte kan se det och inte kan uppskatta det är inte alls överraskande för min del. Men jag tror att många andra människor ser att vi kommer att få ett mycket mer förändrat klimat och mycket svåra väderhändelser som vi behöver kunna möta i framtiden.

Vi ser hur Skånes kust med en stigande havsnivå, som också kommer med ett förändrat klimat, kommer att påverkas och urholkas och rinna ut i Östersjön.

Vi behöver hela tiden avsätta pengar för att möta detta hot. Det är ett akut hot, minst lika akut som det militära hotet. Därför måste vi kunna hålla flera bollar i luften. Det är tråkigt att Sverigedemokraterna inte klarar av den uppgiften.

Anf. 102 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! När Krimkrisen startade, Per Bolund, fanns skrivningen kvar när vi kontrollerade. Om ni har antagit andra program och inte uppdaterat er hemsida borde ni satsa lite pengar på att förbättra er kommunikation ut till väljarna. Den skrivningen fanns kvar ända fram tills Krimkrisen startade, det vill säga ett icke-våldsförsvaret.

Det är ett faktum att ni har skurit ned 8 miljarder på det militära försvaret i ert budgetförslag för nästkommande mandatperiod. Enligt er finns inget militärt hot i vår omedelbara närhet. Då måste ni förmodligen vara de enda som gör den bedömningen i dagsläget. Det skrämmer mig. Och det skrämmer mig därför att Socialdemokraterna måste ta hänsyn till era åsikter när de formar svensk försvarspolitik – kanske för lång tid framöver. Det skrämmer mig, Per Bolund.

Anf. 103 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Trots att Sven-Olof Sällström försöker pådyvla oss något annat har vi också lagt fram stora försvarsanslag. Vi gör också satsningar på det militära försvaret. Däremot måste vi, precis som Försvarsberedningen upprepade gånger har sagt, ta ansvar för många hot mot Sverige. Det handlar om ett militärt hot som finns och som kanske kommer att växa framöver. Det vet vi inte.

Det handlar också om mer akuta hot som finns här och nu. Till exempel är terrorism ett akut hot som Sverige behöver anpassa sig till. Även klimatförändringarna kommer att sätta ett hårt tryck mot Sverige och innebära stora kostnader.

Klimat- och sårbarhetsutredningen lade fram sina förslag 2007. Där talas det om kostnader för Sverige på i storleksordningen 1 000 miljarder under de kommande åren. Det är något som vi måste, om vi är ansvarsfulla, rusta Sverige för. Om vi gör investeringar nu för att rusta oss för ett förändrat klimat kommer de pengarna att betalas tillbaka många gånger om jämfört med att bara sitta, som Sverigedemokraterna gör, och vänta på att klimatförändringarna ska slå in och ta kostnaderna då när det händer. Det är inte en ansvarsfull politik, Sven-Olof Sällström.



Anf. 104 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det gläder mig, Per Bolund, att du tog upp FN:s klimatpanel och den rapport som nyligen släpptes. Om vi blev oroliga av den förra rapporten kan vi säga att det är ännu värre nu. I den förra rapporten nämndes ordet kris 40 gånger. I den här rapporten tror jag att det är ungefär 230 gånger.

Det här visar att läget är allvarligt och att vi måste ställa om inom sex år om vi ska vända situationen. Bägge partier menar att Sverige har ett stort ansvar för att ta tag i problemen, både för att visa att vi kan gå före och för att vi lever över våra tillgångar. Det påverkar många människor i andra länder som får betala ett högt pris. Det pågår folkförflyttningar på grund av vattenbrist, uttorkning, översvämningar, skördar som slår fel, och så vidare. Man klarar inte hungern.

Samtidigt har Folkpartiet, som du nyligen debatterade med, fått igenom ett förslag om att ta bort lagen om kärnkraftsavveckling, ersätta gamla reaktorer med nya och bygga nya kärnkraftverk. Det är en uråldrig och kostsam energipolitik. 14 av de 16 miljömålen kan inte nås i Sverige. Nyss lades en infrastrukturproposition fram som inte heller kopplas ihop till miljö- och klimatmålen i den utsträckning som skulle behövas. Miljöministern säljer de utsläppsrätter som Sverige har arbetat ihop. Nu får någon annan i stället släppa ut dem – eftersom rätterna såldes till en amerikansk storbank.

Ni och vi föreslår ungefär lika mycket till klimatinvesteringar. Vi är glada över att även ni har kommit upp i de nivåerna. Ni flörtar återkommande lite hej vilt åt höger, åt Centern och Folkpartiet. Hur har ni tänkt att få ihop detta med två partier som så tydligt visar att de inte är så intresserade av miljö- och klimatpolitiken i stället för oss två som tycker lika i de frågorna?

Anf. 105 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag får väl passa på att välkomna Ulla Andersson och Vänsterpartiet till att tala klimatpolitik. Det var trevligt att få en kommentar om klimatpolitiken.

Investeringar är en viktig del av klimatpolitiken. Där håller jag med Ulla Andersson. Där har vi gjort, som Ulla Andersson också påpekar, stora satsningar. Det handlar om att både rusta upp järnvägen, bygga ett hållbart energisystem och framför allt använda den energi som produceras effektivt, inte minst i våra bostäder.

Vi för fram en del politiska förslag, som jag än så länge inte har sett Vänsterpartiet föra fram, till exempel stimulanser för att stödja produktion av biodrivmedel i Sverige. Det tror jag skulle vara viktigt eftersom transportsektorn är den sektor där det största fossilberoendet finns kvar. Mer än 90 procent av våra transporter är beroende av fossila bränslen i dagsläget. Där behövs stora pengar för omställning.

Det här är bara ena halvan av klimatpolitiken. Man måste också se till att ställa om ekonomin så att man tar ut skatt på de utsläpp som sker medan man ser till att sänka skatten på till exempel arbetsgivaravgifter – som vi sänker för småföretagen. Man måste se till att ekonomin hela tiden styr i en grön riktning. Genom att använda styrmedel kan man få den effekten.

När det gäller koldioxidskatten saknar vi fortfarande förslag på tillräckliga åtgärder från Vänsterpartiet. Där skulle vi gärna välkomna att Vänsterpartiet kommer i kapp Miljöpartiet och använder de effektivaste styrmedlen som finns och som forskningen lyfter fram som de som gör mest skillnad för klimatet. Den här regeringen har tvärtom sänkt koldioxidskatten, vilket har lett till att koleldningen i Sverige har ökat med 40 procent. Det är såklart en utveckling som vi inte tycker går i rätt riktning.

Miljöpartiet går till val på att vara en stark grön kraft i svensk politik. Vi vill erbjuda ett alternativ för de väljare som ser klimathotet som en av Sveriges och världens stora utmaningar framöver. Om man lägger en röst på Miljöpartiet kan man vara säker på att få ett stort grönt genomslag i en kommande regering. Hur det regeringsunderlaget ser ut får vi vänta till efter valdagen med att analysera.

Anf. 106 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Biodrivmedel har vi haft med länge i vår budget, Per Bolund. Du kan vara lugn där. Dessutom har vi med förslag om ett försök med avgiftsfri kollektivtrafik. Vi vill bygga ut kollektivtrafiken både i storstad och på landsbygd. Vi har pengar till miljöteknikutveckling. Vi har forsknings- och utvecklingsavdrag för småföretag, och vi satsar mycket på att skapa möjligheter på landsbygden så att människor där fortfarande kan – eftersom de tvingas till det – använda bil men med miljövänliga alternativ.

Om man ska ställa om behövs ökade offentliga investeringar. Privat konsumtion påverkar utsläppen mycket. Ni stimulerar den i stor utsträckning i er budget. Jag tror att Miljöpartiet måste tänka om eftersom det är tydligt att offentlig konsumtion minskar utsläppen eftersom pengarna går till mer som är samhällsnyttigt, det vill säga utbildning, vård, omsorg, kollektivtrafik, järnväg, energiomställning, energieffektivisering och bostäder som är energieffektiva.

Jag har fortfarande inte förstått hur ni ska få ihop det med Folkpartiet och Centern.

Anf. 107 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Vi är också ett parti som ser att det finns stora behov av offentliga investeringar. Det går inte att lösa transportproblemen på egen hand. Man kan inte bygga spår själv i sin trädgård utan det måste göras kollektivt tillsammans. Därför har vi också med investeringar på i storleksordningen 50 miljarder i vår budget för de kommande åren. Det handlar om att göra stora satsningar på en järnväg som faktiskt fungerar, där tågen kommer i tid och industrin får fram sina transporter. Det handlar om att bygga ut ett modernt energisystem som baserar sig på förnybara energikällor i stället för fossila källor och kärnkraft som det är i dag.

Det finns mycket som behöver göras. Där håller jag verkligen med Ulla Andersson. Sedan måste man våga använda sig av de effektivaste styrmedlen som finns i dag. Där vågar Miljöpartiet gå betydligt längre än Vänsterpartiet. Jag hoppas på att Vänsterpartiet i kommande budgetar sparar lite grann och vågar använda de styrmedel som forskningen säger är mest effektiva för att minska utsläppen.

Anf. 108 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Per Bolund, Miljöpartiet, Fredrik Olovsson, Socialdemokraterna, och Ulla Andersson, Vänsterpartiet, kör med samma trick. Ni försöker få Sverige att framstå som att landet står helt utanför vad som händer i vår omvärld.

Varför har Svenska riksbanken en styrränta på 0,75 procent? Varför har Europeiska centralbanken en styrränta på 0,25 procent? Det är historiskt låga nivåer. Jo, det är för att vi fortfarande inte har fått fart i ekonomin. En svensk ekonomi som är så beroende av sin omvärld påverkas av hur det går utanför landets gränser mer än kanske något annat land.

Att staten i det läget inte går in för att stimulera ekonomin är komplett vansinne.

Per Bolund försöker igen isolera Sverige och köra det tricket för att vi ska tro att vi står utanför vår omvärld.

Om man gör som Per Bolund vill kommer kommuner och landsting att få ta smällarna, våra välfärdsproducenter, de som ser till att välfärden fungerar. Det är tack vare det alliansregeringen har gjort under denna långa lågkonjunktur som vi har kunnat hålla uppe välfärden och förstärka den under de år som har gått. Det är en politik där man möter verkligheten.

Jag vill dock fråga Per Bolund om någonting helt annat, gåvoavdraget. Vi kristdemokrater vill stärka civilsamhället. Det gåvoavdrag som vi har infört har inneburit att vi i dag har 761 000 gåvogivare. Gåvorna är uppe på nivån 1,3 miljarder kronor, en ökning med 35 procent sedan 2012. Avdraget är för att ett myller av solidaritet ska skapas bland hushåll och människor. Ni vill ta bort gåvoavdraget. Ni vill ta undan möjligheten för civilsamhället att agera på sina egna villkor. Varför det, Per Bolund?

Anf. 109 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Till att börja med vill jag kommentera Anders Sellströms påstående. Det stämmer inte att vi inte föreslår att man ska stimulera ekonomin. Snarare skiljer vi oss åt när det gäller *hur* man stimulerar ekonomin. Alliansregeringen har trott att det enda sättet är att sänka skatten med 134 miljarder. Vi har sagt att det effektiva sättet att stimulera ekonomin är att göra offentliga investeringar. I regeringens proposition om åtgärder efter finanskrisen var det precis det regeringen skrev.

Det är mer effektivt att göra offentliga investeringar för att skapa fler jobb per krona än att göra skattesänkningar på det sätt som regeringen har gjort. Sedan har Alliansen av ideologiska skäl valt att i stället göra skattesänkningar. Man skulle stimulera ekonomin mer effektivt om man gjorde stora offentliga investeringar i till exempel fungerande transportsystem.

När det gäller kommuner och landsting är Anders Sellström svaret skyldig. Vi har varit på styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting. Där var de djupt oroad över den utveckling som nu sker med alliansregeringen. Statsanslagen till kommuner och landsting urholkas år för år. Det har tvingat många kommuner och landsting att höja landstingsskatten och kommunalskatten. Bara i årets budget handlar det om över hundra som har höjt kommunalskatten.

Det regeringen har lyckats med är ett slags skatteväxling. Man har sänkt den statliga skatten och tvingat kommunerna att höja den kommunala skatten. Hur det skulle kunna vara en bättre utveckling för skattebetalarna får Anders Sellström gärna svara på.

Anders Sellström frågar om gåvoavdragen. Vi har sett den kritik som kommit mot reformen. Anders Sellström och Kristdemokraterna stöder gärna de organisationer som står nära deras hjärtan. Däremot är det många andra organisationer som inte får ta del av nedsättningen. Det gör att det blir en väldig skevhet. Man styr människors engagemang till vissa organisationer och föreningar men inte till andra. Det tycker jag att man ska ifrågasätta. Vi tror att människors engagemang spirar bättre om det får ske ostört utan att regeringen lägger sig i.

Anf. 110 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Varför vill Per Bolund inte vara med oss och bygga ut det här systemet så att det omfattar ännu fler organisationer? Det är det vi försöker driva på. I dag är det ungefär 70 organisationer som omfattas. Varför vill ni inte vara med och bygga på det, Per Bolund? Det skulle stärka civilsamhället. Du vill backa och ta tillbaka och minska myllret av solidaritet som vi vill skapa i civilsamhället. Du vill att politiken i stället ska gå in och bestämma hur bidragsfördelningen ska se ut. Det tycker jag är synd, Per Bolund.

Tack vare att vi har sänkt skatter och stimulerat den inhemska ekonomin har vi hållit uppe antalet arbetade timmar, det som kommuner och landsting lever av – skatteintäkter. Kommuners och landstings överskott har aldrig någonsin varit så stora som under de senaste åren. Det är tack vare regeringens skattepolitik vi har kunnat upprätthålla den välfärd vi har. Kom inte och påstå något annat.

Anf. 111 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag kommer faktiskt att påstå någonting annat, Anders Sellström. Jag har bett riksdagens utredningstjänst titta om skatteintäkterna skulle vara större än någonsin trots regeringens skattesänkningar. De kommer fram till helt andra slutsatser, att det faktiskt har blivit mindre skatteintäkter för det offentliga på grund av regeringens politik. Det är någonting som jag är bekymrad över.

Framför allt är jag bekymrad när jag lyssnar på Sveriges Kommuner och Landsting som oroar sig över hur de neddragningar som kommer på grund av att man inte hänger med i statsanslagen kommer att slå mot välfärden. Det är ju i kommuner och landsting som välfärden skapas. Därför är det värt att göra större satsningar och sätta av en del av statens budget för att se till att de kan ha en bra verksamhet. Det skulle göra att behoven av skattehöjningar, som nu uppenbart är stora i kommuner och landsting, skulle minska. Den politiken för inte alliansregeringen.

70 organisationer omfattas, säger Anders Sellström, av alla de tusentals som finns ute i landet. Det enda regeringens politik har fått för effekt är att man styr över stöd till de organisationerna snarare än till de andra tusentals som finns i landet.

Anf. 112 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Detta är en skol- och kunskapsbudget. I fokus står våra barn och barnbarn, ansvar för framtida generationer, att de ska gå ut i livet med en lätt ryggsäck av mycken kunskap.

Vi måste komma till rätta med nedgången i svensk skola sedan 1970-talet. Så länge problemen i skolan finns måste åtgärder vidtas och genomförandet kontrolleras. De som föredrar passivitet inför skolans problem får vända sig till andra partier än Folkpartiet och Alliansen.

Fokus i denna budget ligger på förskola och lågstadiet samt på fler och bättre lärare. Mer undervisningstid i skolan, tidigare betyg för att i god tid fånga upp barn med kunskapsproblem, lågstadielyft, förlängd skola till tio år, sommarskola för att komma i fatt, läshjälp och läxhjälp är några viktiga åtgärder. För lärare gäller en förstärkning av deras kompetens, fler speciallärare, fler förskollärare, fler lärare i matematik och naturvetenskap och högre lön för skickliga lärare.

Våra barn och barnbarn ska ha haft likartade förutsättningar, varhelst i landet de bott, när de går ut i vuxenlivet. De har de inte i dag. Olikheterna talar bland annat för en starkare statlig styrning av skolan mot mer kunskap och ordning och reda i klassrummen.

I varje budget, herr talman, finns det mängder av siffror om framtida bnp, sysselsättning, räntor, budgetsaldo, skatteintäkter och så vidare. Men man bör ta dessa tal med en näve salt. Glöm decimalerna i prognoser för mer än ett år framåt; de speglar mer en överdriven matematisk exakthet än en sannolikhet.

Den fokusering på prognoser som man en dag som denna hör får en att undra om man tror att den som är bäst på prognoser också är bäst på ekonomisk politik. En sådan villfarelse härskar naturligtvis inte i denna kammare.

Det enda vi med säkerhet vet om framtiden är att det inte blir som i prognoserna. Det blir bättre eller sämre. Om prognoser brukade slå in till punkt och pricka kunde vi ersätta finansministrar, riksbankschefer och andra med autopiloter. Men det gör vi inte.

Det viktiga är nämligen att vara flexibel, vara beredd på nya svårigheter i en framtid med ny teknik, nya konkurrenter och nya och återkommande ekonomiska och politiska kriser. Till exempel har världen det senaste decenniet fått ett jätteproblem, nämligen finansiell instabilitet. Bankkriser och statsskulder har återkommit som ett inslag i världsekonomin. Å andra sidan minskar fattigdomen snabbt i länder i Asien och Afrika.

De ekonomiska beslutsfattarna ställs numera inför mer komplicerade krav och snabbt insatta åtgärder för att parera kriser, och de ska dessutom demokratiskt kunna förankra politiken. Behovet av ett fungerande internationellt samarbete blir allt större.

Just därför är jag mer pessimistisk än finansministern om det kommande decenniet. Vi lever i en fundamentalt mer osäker och instabil värld än tidigare. Vi kan inte alls vara säkra på att historiska samband är lika trovärdiga i dag som de varit tidigare. Det är en svårare värld för riksbankschefer, finansministrar men även för ekonomiansvariga parlamentariker.

Jag står förvisso helt bakom finansministerns betoning av över-skottsmålet. Jag vill dock citera en central mening i budgeten: ”Takten i

Prot. 2013/14:98

9 april

*Debatt med anledning  
av vårpropositionens  
avlämnande*

förstärkningen av de offentliga finanserna bör anpassas efter läget på arbetsmarknaden och utvecklingen av resursutnyttjandet.” Prognosen är att detta kan ske 2018, men det är bara en prognos. Vi vet inte om de historiska samband man använder för att göra prognoser håller numera.

För väljarna i höstens val innebär detta, enligt min mening, att man ska fästa mindre avseende vid prognoser och decimaler och större vikt vid partier och koalitioner som man bedömer är omdömesgilla och kan fungera väl i kris. Vilka partier och koalitioner kommer att fungera bäst och göra minst misstag? Det bör man fråga sig.

Välj alltså beprövad erfarenhet i stället för oskrivna kort och instabila regeringsalternativ – för våra barns och barnbarns skull!

Anf. 113 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det har varit mycket diskussioner om överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket här i dag. Finansministern har återkommit till det i alla sina repliker, vad jag kan se. Samtidigt kan vi se att den nuvarande regeringen har det största underskottet i de offentliga finanserna sedan överskottsmålet infördes. Det är inte jag som konstaterar detta, utan det gör Ekonomistyrningsverket i sin senaste rapport.

Samtidigt som regeringens politik har lett till stora underskott fortsätter man att göra glädjekalkyler, skulle jag vilja säga, för de offentliga finanserna framöver. Man räknar med överskott på 1,2 procent av bnp år 2018. Ekonomistyrningsverket och andra ansvariga myndigheter för ekonomipolitiken räknar däremot med ett betydligt lägre sparande framöver. År 2018 – om bara fyra år – är skillnaden ungefär 35 miljarder kronor mellan de olika prognoserna.

Den första fråga som jag gärna vill ställa till Carl B Hamilton är: Står Carl B Hamilton bakom överskottsmålet? Och tror han på allvar att det kommer att kunna nås med det som regeringen lägger fram?

Den andra frågan är: Varifrån kommer egentligen den stora skillnaden mellan Ekonomistyrningsverket och regeringen? Räknar regeringen med skatthöjningar på 35 miljarder som Ekonomistyrningsverket inte gör? Är det detta som är skillnaden? Eller är det kanske besparingar i välfärden som ska göra att regeringen ska komma till överskott?

Anf. 114 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Om jag minns rätt är den stora skillnaden ganska instruktiv. Det handlar om den oro som jag gjorde mig till tolk för här, nämligen att det är skillnader i intäkten från bolagsskatten. Bolagsskattebasen är en flyktig skattebas. Den flyttar beroende på företagets vinster men också beroende på olika skatteregler i olika länder. Det är precis en sådan del av den nya verkligheten som jag menar bidrar till att det är mycket svårare att göra till exempel budgetprognoser i dag än det var tidigare. Lättflyktigt kapital rör sig snabbt över gränserna.

Jag ställer upp på överskottsmålet – absolut. Jag tror att man just i en sådan här värld, där det är mer fundamentala och svårhanterliga osäkerheter som vi har att leva med och hantera, måste ha en större buffert. Man måste ha en större beredskap för att det inte går som man har tänkt sig. Det är därför jag varnar för en övertro på prognoser. Man ska ha en stor beredskap för att det inte går som det är tänkt eller som man har räknat med. Då behöver man ett överskottsmål.

I det korta perspektivet vill jag gärna understryka det som jag sade: Jag vet inte om detta går att uppfylla 2018. Det är prognoserna, men det är just prognoser. Man måste ha någonting att styra efter så att man lägger upp det längs den vägen. Om det sker tidigare – det kanske går bättre – eller senare är lite svårt att säga. Men för mig är arbetslöshet och sysselsättning A och O.

Som jag sade bör takten i förstärkningen i de offentliga finanserna anpassa sig till läget på arbetsmarknaden och utvecklingen för resursutnyttjande. Det är en central mening i budgeten för min del.

Anf. 115 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Den meningen kan jag också ställa mig bakom. Jag tycker att det låter som ekonomisk common sense.

Skillnaden mellan Ekonomistyrningsverket och regeringens prognos är lite förvånande. Det är oklart vad skillnaden består i. Vad gäller sysselsättning ligger Ekonomistyrningsverket lite högre. Men regeringen har å andra sidan inte något särskilt bra track record när det gäller att göra prognoser, så man kanske ska lita mer på Ekonomistyrningsverket i det fallet. När det gäller tillväxt är det bara några tiondelars procent av bnp som skiljer. Det är lite svårt att förstå hur Ekonomistyrningsverket kan komma fram till 35 miljarder mindre än regeringen. Om man lyssnar på Ekonomistyrningsverket kommer det att krävas förstärkningar på i storleksordningen 100 miljarder för att överskottsmålen ska nås.

Jag ställer frågan till Carl B Hamilton återigen. Det finns två alternativ när det gäller att förstärka – antingen kan man göra skattehöjningar eller så kan man göra besparingar som drabbar välfärden. Min fråga är egentligen: Ska ni ta till skattehöjningar eller ska ni göra besparingar i välfärden för att nå överskottsmålet?

Anf. 116 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Svaret är att vi ska hålla uppe tillväxten. Det som ger en god och stabil budgetbas är att man har skattebaser och att de växer och inte sjunker ihop. Det krävs att man lyckas med den typ av överbrygningspolitik som vi har fört. Det är helt centralt. Det är därför vi har starka offentliga finanser i en internationell jämförelse; vi har lyckats hålla uppe en inhemsk efterfrågan och fått skattebaserna att växa. Därför har vi kunnat öka alla de offentliga utgifterna och sänka skatterna samtidigt. Det är inte så – som man ibland hör här i kammaren – att vi skulle ha dragit ned på välfärden och utgifterna till vård, skola och omsorg. Dessa har ökat, och vi har samtidigt kunna sänka skatten tack vare att vi har hållit tillväxten uppe.

Jag kan inte precis här och nu förklara varför ESV har en annan prognos än regeringen. ESV:s huvuduppgift är inte att göra bnp-prognoser, utan det är att göra budgetprognoser. Det kan möjligen vara en fingervisning om vari skillnaden ligger.

Anf. 117 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Vi har en sittande regering som har gjort kraftiga nedskärningar på svenskt försvar under snart åtta år. År efter år har man i anslagen knappt gett täckning för inflationen. Man har inte gett nödvändiga anslag för materiel och personalrekryteringar.

Riksrevisionen presenterade nyligen en rapport som var förödande för regeringen, där man slår fast att försvaret lider av omfattande personalbrister vilket inverkar negativt på försvarets förmåga. Man påtalar även omfattande materielbrister som gränssättande för förmågan.

Inte heller finns det planering eller resurser för att kunna ta emot hjälp från andra länder eller andra organisationer för att klara försvarsförmågan – någonting som anses vara nödvändigt för att möta ett väpnat angrepp i det här läget.

Sammantaget bedömer Riksrevisionen att Försvarsmakten varken i dag eller på några års sikt kommer att nå upp till målsättningen att det så kallade enveckasförsvaret, som man har talat om, skulle vara på plats innevarande år, 2014. Enveckasförsvaret innebär att man på ett begränsat område under en vecka ska kunna möta ett militärt hot. Det handlar alltså inte om att försvara Sverige, utan ett begränsat område under en vecka. Det klarar vi inte av. Man säger att vi möjligtvis med ökade försvarsanslag kan nå dit 2023.

Det är så regeringens försvarspolitik ser ut, Carl B Hamilton. Jag tar upp detta just med dig därför att det är din partiledare som har sprungit i medierna i tid och otid under den senaste tiden och på något vis försökt påskina att Folkpartiet är ett försvarsvänligt parti. Så är icke fallet. Ni har varit med och monterat ned svensk försvarsförmåga, och det får du ta ansvar för, Carl B Hamilton.

Anf. 118 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är otivelaktigt så att svensk försvarspolitik i detta nu är i stöpsleven, om man säger så. Den kommer att ändras; det ligger i det arbete som Försvarsberedningen gör. Försvarsministern, och kanske även andra ministrar – jag tror att till och med finansministern har varit ute – har redan aviserat att vi får se till att de ubåtar som är beställda kommer på plats, kommer i vattnet och fungerar. Flygplanen ska bli fler, luftvärnsrobotar ska köpas in och fartyg i marinen ska bestyckas på ett korrekt sätt.

I denna omställningsprocess är naturligtvis Riksrevisionens rapporter och analyser – det är inte bara en, och det som nu kom var en slutrapport – mycket värdefulla och viktiga.

Vi får se vad Försvarsberedningen kommer fram till. Jag vill inte krypa bakom Försvarsberedningen, men från Folkpartiets sida är vi mycket glada över den omsvängning och det ökade intresset för försvarspolitik som har blivit resultatet av den i och för sig mycket dystra utvecklingen i Ukraina och i Ryssland.

Låt mig avsluta med en motfråga till Sven-Olof Sällström. Ni är mycket skeptiska till internationellt samarbete. Ni vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen. Men med det försvarsintresse som ni nu visar, tycker ni då att det vore en klok väg för Sverige att ingå i ett närmare internationellt försvarspolitiskt samarbete inom till exempel Nato? Det kan även finnas andra modeller. Är det detta ni vill? Det skulle för övrigt hålla nere kostnaderna.



Anf. 119 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det tycker vi absolut inte. Med ett sådant samarbete skulle vi i Sverige riskera att dras in i en väpnad konflikt i närtid. Sverige ska ha en egen försvarsförmåga, och det är den som ni har monterat ned.

Sedan vill jag säga till Carl B Hamilton att detta är läpparnas bekännelse. I dag när Anders Borg presenterade vårpropositionen hade ni nämligen chansen att ge försvaret nödvändiga anslag. Men vad har ni gjort? Jo, jag ska berätta vad ni har gjort. Det visar sig att utlandsinsatsen har blivit 1 ½ miljard billigare. Vad gör man med denna 1 ½ miljard? Tänker man omfördela dessa pengar till försvarets övriga delar, till exempel förbandsverksamheten? Nej, det har man inte gjort, utan man tar tillbaka 1 ½ miljard. Detta är alltså ingenting annat än läpparnas bekännelse. Det är en fullständig katastrof, Carl B Hamilton.

Hur kan ni stå här och påstå att ni har gjort en omsvängning i försvarspolitikerna? Vi står här bara några veckor efter Putins aggressioner mot Krim och Ukraina och ni tar tillbaka pengar från försvaret, pengar som de behöver för just de investeringar som ni nyss talade om. Det är en katastrof, Carl B Hamilton.

Anf. 120 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Vladimir Putins politik har otvivelaktigt ändrat Sveriges säkerhetspolitiska situation. Situationen i Östersjön är allvarlig jämfört med tidigare. Vi har också nu en gasledning som lades ned för några år sedan som sannolikt är full med avlyssningsutrustning. Det är därför som regeringen nu – det förefaller som om Socialdemokraterna också mer eller mindre är med på detta och ger sitt eget bidrag – kommer att satsa mer pengar på fler fungerande ubåtar, flygplan, luftvärnsrobotar, beväpning av Gotland och så vidare. Jag tycker att det är bra, och jag är mycket förvånad över att Sven-Olof Sällström blir så aggressiv och upprörd över detta. Det verkar ju vara en åtgärd som går i rätt riktning. Men vi får väl se. Jag tycker naturligtvis att vi dessutom skulle gå med i Nato.

Anf. 121 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Arbetslösheten är förödande för individen men också för svensk ekonomi. Vi måste öka arbetsutbudet. För Vänsterpartiet är full sysselsättning det främsta målet i den ekonomiska politiken. Genom samhällsnyttiga offentliga investeringar ökar vi efterfrågan i ekonomin hos såväl privata som offentliga aktörer. Många av de investeringar som vi föreslår gynnar privata företag, till exempel utbyggnad av infrastruktur, byggande av hyresrätter så att arbetskraften faktiskt kan flytta dit där jobben finns och utbildning så att arbetskraften får rätt kompetens. Vi satsar också på forskning och utveckling i företagen, och vi vill slopa de två första sjuklöneveckorna för små företag. Detta skapar många nya jobb och ökar efterfrågan hos privata företag.

Om skattesänkningar – 140 miljarder – hade varit lösningen på arbetslösheten borde vi ha haft full sysselsättning i dag. En fråga till Carl B Hamilton kan vara: Behövs det 140 miljarder till i skattesänkningar innan vi når full sysselsättning med er ekonomiska politik?

Vi har 77 000 fler arbetslösa i dag än när ni tillträdde, Carl B Hamilton. Samtidigt har utbetalningarna till de arbetslösa sjunkit med 13 miljarder kronor under samma tid. Ni har infört skärpta regelverk för att man

ska kvalificera sig till a-kassan, och i dag får endast fyra av tio arbetslösa ersättning. När ni tillträdde var det åtta av tio. Ni har sänkt ersättningsnivåerna, och de arbetslösa betalar högre skatt. Vid en ersättning på ca 15 000 kronor i månaden, som är taket i a-kassan, betalar en arbetslös 1 200 kronor mer i skatt i månaden än en som har jobb.

Ni kallar detta för drivkrafter till arbete, det vill säga att människan ska ta sig i kragen och ta ett arbete om hon vet att hon kommer att få bättre ekonomi av att göra det. Om hon inte gör det ska hon straffas. Detta tycker jag visar på en människosyn som är helt förkastlig. Men jag skulle vilja ställa en fråga till Carl B Hamilton: Stämmer det att ni ser dessa människor som är arbetslösa i dag som tärande och att den enda drivkraft som de behöver är att veta att de kommer att tjäna mer pengar om de tar sig i kragen och tar ett arbete?

Anf. 122 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Svaret på den frågan är nej. Men det finns samtidigt en erfarenhet från många länder under lång tid, och detta är belagt i forskning, som handlar om att om man har höga ersättningsnivåer blir intensiteten i sökandet efter ett nytt jobb lägre.

Jobbskatteavdraget går på två sätt en annan väg när det gäller att komma till rätta med arbetslöshet. Det ena är att det blir mer lönsamt att arbeta än att inte arbeta. Då söker sig fler människor ut på arbetsmarknaden, och då ökar sysselsättningen. Det andra är att det ger en stimulans av efterfrågan, och det blir en större inhemsk efterfrågan.

Vi har inte något utbetalningsmål. Det är inte bra om antalet utbetalade kronor i ekonomin ökar. Det kan inte vara ett mål i sig.

Sedan vill jag rätta till en del av beskrivningen av svensk arbetsmarknad som Ulla Andersson ger. Utanförskapet har minskat i varje län i Sverige. 250 000 fler personer, lågt räknat, är sysselsatta i dag än när regeringen tillträdde. Sysselsättningsgraden, det vill säga den andel som är i arbete och som har sysselsättning, har ökat i alla åldersgrupper. Den har ökat även bland pensionärer. Den har ökat bland människor i arbetsför ålder, bland dem som är unga och bland dem som är utlandsfödda. Sverige har EU:s högsta sysselsättningsgrad, och Sverige har EU:s lägsta långtidsarbetslöshet. Dessutom jobbar fler som är utrikesfödda, vilket särskilt gläder mig, och vi har kanske början på en bättre situation för de utlandsfödda i Sverige än vad vi har haft tidigare. Det är faktiskt 750 000 utlandsfödda som arbetar i Sverige i dag.

Anf. 123 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När vi hade en högre ersättningsnivå i a-kassan och det var lättare att kvalificera sig hade vi lägre arbetslöshet, Carl B Hamilton. Du säger här att utanförskapet har minskat. Ja, men er modell är ju självuppfyllande eftersom det är mycket svårare att kvalificera sig till arbetslöshetsförsäkringen, och de arbetslösa får inte ersättning. Då försvinner de ut från utanförskapet. De sjuka utförsäkras, och då försvinner de ut utifrån er utförsäkringsmodell.

Vi har en sysselsättningsgrad enligt arbetskraftsundersökningen som innebär att 51 000 färre i befolkningen är sysselsatta nu jämfört med när ni tillträdde. Långtidsarbetslösheten har ökat med 107 procent.

Samtidigt har ni sänkt ersättningsnivåerna och gjort det mycket svårare att kvalificera sig till a-kassan. Ni bekämpar de arbetslösa i stället för att bekämpa arbetslösheten, Carl B Hamilton. Det är det som hela er politik bygger på. De arbetslösa ska vara utan ersättning så att ni kan sänka skatten för dem som har turen att vara friska och ha ett jobb, eller hur?

Anf. 124 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är fel. Jag tycker att Ulla Andersson gör något som är lite olyckligt nu när hon närmast imiterar Thomas Östros som på sin tid var krisförnekare. Vi har faktiskt sedan 2006 dels haft en akut svår kris 2008–2009, dels haft en utdragen kris som har gjort att det har varit mycket svårt för de europeiska ekonomierna att komma tillbaka.

Sverige har i dag EU:s lägsta långtidsarbetslöshet. Sverige har EU:s högsta sysselsättningsgrad. Fler utrikes födda jobbar. Antalet sysselsatta utrikes födda har ökat med 190 000 personer sedan 2006, och som jag sade tidigare har sysselsättningsgraden bland de utrikes födda ökat.

Jag hinner inte säga något om det här med arbetslöshet. Det var ju tråkigt, för jag har en viktig poäng där. Vi får ta det en annan gång.

Anf. 125 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Det händer att jag får frågan varför jag pratar så mycket om företagens villkor. Jag svarar alltid detsamma: Jag fokuserar på företagen för att skapa möjligheter för andra att också tala om skolan, om välfärden och om miljön.

Det är nämligen bara genom företagsamma människor som startar företag, anställer och skapar nya skatteintäkter som vi har något att fördela här i kammaren. Det är via företagen våra gemensamma resurser skapas. Den svenska ekonomin mår bra av, och är egentligen beroende av, fler och växande företag. Det känns därför väldigt bra att företräda Centerpartiet i Sveriges riksdag, för när vi i dag kan summera ytterligare fyra års alliansstyre kan vi också summera flera framgångsrika år för jobbskaparna – landets företagare.

Herr talman! Låt mig göra en exposé.

- Sänkt arbetsgivaravgift för unga ger nya jobb.
- Investeraravdraget ger förstärkt kapitaltillgång.
- Sänkt restaurangmoms ger fler nya jobb.
- FoU-avdraget ger mer innovation och utveckling.
- Slopad revisionsplikt ger mindre krångel och kostnader.
- 100 miljoner per år riktas till kvinnors företagande.

Förra veckan presenterades förslag som dramatiskt sänker småföretagens sjuklönekostnader – 80 procent av alla företag med anställda kommer att få de mest fördelaktiga villkoren. Skyddet slår in redan efter cirka två sjukdagar per anställd och år, vilket minskar företagets risk.

Allt detta skapar möjligheter för fler människor att få en anställning.

Herr talman! Landets småföretag skapar fyra av fem nya jobb. Allra tydligast är det i småorter och på landsbygden, där utvecklingen helt och hållet avgörs av småföretagens möjligheter att verka och växa. Dessa generella och viktiga insatser kombineras med en aktiv politik för tillväxt och välfärd i hela landet.

Anförda av Centerpartiet satsar regeringen nu mer än 3,2 miljarder på bredband och 700 miljoner på kommersiell service, vilket riktas till landsbygden. Landsbygdsprogrammet innehåller också rejäla satsningar på såväl livsmedelsproduktion som en grön omställning. På så sätt investeras i ett robustare Sverige där alla regioner får bättre möjligheter för boende, tillväxt och utveckling.

Herr talman! Det betyder inte att vi är färdiga. Tvärtom återstår många åtgärder. Arbetet för att göra det lättare för företag att starta, växa och anställa måste fortgå, och satsningarna på tillväxt i hela landet behöver intensifieras. Ytterst är detta vad höstens val handlar om.

Jag misstror ogärna mina politiska motståndares vilja att förbättra samhället, och i huvudsak råder en bred enighet kring många av de satsningar och investeringar som måste göras. Skiljelinjen finns dock, och den blir tydlig när det kommer till konkret politik. Där Centerpartiet vill underlätta och sänka kostnaderna vill oppositionen lägga nya regler och höja skatterna. En sådan politik hotar också möjligheten att genomföra den politik man i övrigt går till val på.

Herr talman! Oavsett var man bor i landet har man samma rätt till en bra skolgång, en fungerande välfärd och trygghet på äldre dagar. I Skåne likaväl som i Norrbotten och i Uppland likaväl som i Jämtland byggs resurserna till välfärden av invånarna i landets 290 kommuner. Det är bara genom att skapa förutsättningar för fler människor att vara med och bygga framtidens Sverige vi får råd att göra de satsningar som vi i grunden är överens om.

De stora politiska utmaningarna är inte viljan att satsa på välfärden – det är förmågan att generera de resurser som krävs. Det har varit Centerpartiets utgångspunkt i arbetet med denna vårproposition, och det är vårt budskap inför höstens val.

(Applåder)

I detta anförande instämde finansminister Anders Borg (M).

Anf. 126 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Per Åsling och Centerpartiet talar gärna om utveckling i hela landet och åtgärder för det. Man måste dock ändå se det track record som nu finns – det resultat som har blivit av åtta års alliansstyre.

Tittar man på Statistiska centralbyråns siffror över utvecklingen på arbetsmarknaden ser man att arbetslösheten ökar i 20 av 21 län i vårt land. Det är bara i Stockholm den har minskat – marginellt. Tittar man i stället på sysselsättningen är det samma resultat där: I 20 av Sveriges 21 län har sysselsättningen minskat. Det är det resultat som har blivit av regeringens politik. Det kan man inte bara bortse ifrån och hålla tummarna för att det ska bli bättre framöver, utan man måste faktiskt se att den här politiken inte har lett till det resultat Centerpartiet har pratat om.

Jag skulle dock vilja tala om klimatpolitik. Även på det området är det nämligen väldigt tunt; i den här budgeten har jag inte lyckats hitta

några skarpa miljö- och klimatförslag. Trots att IPCC kom med sin rapport för bara några dagar sedan – en rapport som målar upp en mörk bild av de fruktansvärda konsekvenser som kommer att komma av klimatförändringarna – och trots det allvarliga läge allt fler forskare pekar på finns det inga nya klimatförslag i vårbudgetpropositionen.

De förslag som finns går tvärtom åt andra hållet. Det handlar om subventioner till bensinmackar som regeringen driver igenom. Det handlar om många miljarder till nya motorvägar i våra stadsområden, där det finns alternativ – det finns kollektivtrafik man kan använda sig av. Det handlar om nya flygplatser som ska byggas. Hur kan detta på något vis vara ett sätt att möta klimathotet, Per Åsling? Varför finns det inget förslag i den här budgeten för att möta klimatutmaningarna och minska Sveriges klimatpåverkan när det gäller utsläpp?

Anf. 127 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Dina ingångar här stämmer inte, Per Bolund. När det gäller satsningen på miljö och klimat har Sverige varit väldigt pådrivande för att ta både ett europeiskt och ett internationellt ansvar, och det är av stor betydelse att Sverige intar den positionen. Klimatfrågorna måste nämligen lösas mellan länder, och vi måste se till att många är med och bidrar. Det ligger i allas intresse att se till att så är fallet.

När det gäller de satsningar regeringen har gjort har vi ändå satsat historiskt mycket på en energiomställning för att på så sätt möta klimatutmaningarna. Aldrig tidigare har det varit en så stor produktion av förnybar energi i Sverige. Vi har ju lyckats ställa om politiken. Om du går tillbaka, Per Bolund, och tittar på vad du förmådde göra under din tid i Näringsdepartementet – före 2006 – tror jag att du blir ganska missnöjd med det resultatet.

Jag är nöjd med att vi sedan 2006 har ökat vindkraftsproduktionen från 1 terawattimme till över 10 terawattimmar. Jag tycker att det är väldigt tillfredsställande att bioenergin har blivit vårt största energislag och att vi på så sätt har kunnat fasa ut oljan och minska kärnkraftens betydelse. Jag tycker att regeringen har gjort mycket på det här området.

Anf. 128 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag delar inte den bedömningen, och det finns väldigt många andra som också är bekymrade över den väg som Sverige håller på att ta. Regeringen kan inte ens bestämma sig för om det är kärnkraft eller förnybar energi som är framtiden. Om man inte ens kan bestämma sig för en sådan sak och vara tydlig är det inte så konstigt att energimarknaden inte vågar göra de stora investeringar som är nödvändiga för att vi ska få ett hållbart till hundra procent förnybart energisystem.

När vi samarbetade med Socialdemokraterna fick vi igenom aktiva styrmedel som gjorde att vi styrde ekonomin i en grön riktning. Bland annat lyckades vi fasa ut villaoljan, vilket fick upp innovationskraften när det gäller alternativa uppvärmningsformer som pelletseldning eller till exempel bergvärmepumpar som nu exporteras i global skala.

Det är bekymmersamt att trots ett extremt akut läge i klimatsystemen kommer inga åtgärder från regeringens sida i denna regeringens sista budget.

Centerpartiet tycker ju om att tala om att man är miljörosten i regeringen, men med detta track record är snarare Alliansens gråaste röst eller kanske Alliansens tystaste röst ett mer riktigt namn.

Anf. 129 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag hoppas att jag inte får epitetet tystast nu när jag i alla fall talar här.

Du svartmålar, Per Bolund, och det vore ju förvånande om du inte gjorde det för att på så sätt få mer fokus på din egen politik. Sedan kan man tycka att det är mer eller mindre riktigt.

Vi har sett till att vi i den budget som ligger i dag för 2014 gör ordentliga satsningar på solenergi. Vi fortsätter att stimulera miljöbilssatsningarna genom att göra det både billigare och enklare att köpa miljöbilar och att samtidigt byta från fossilt bränsle till miljöriktigt bränsle. Och i den ändringsbudget som ligger på bordet i dag finns det en ordentlig satsning i landsbygdsprogrammet just på en grön omställning.

Anf. 130 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det jag undrar över är varför Centerpartiet aldrig talar om kvinnors livsvillkor och varför Centerpartiet har varit med och försämrat dem så mycket.

Vi kvinnors ständiga dubbelarbete med huvudansvar för hem och barn, lönearbete och en ekonomiskt utsatt situation påverkar hela våra liv. Vi har i genomsnitt 3,6 miljoner lägre inkomst under ett liv än män. Kvinnors hälsa i dag är mycket sämre än mäns, och därför är kvinnor mer sjukskrivna än män. Tack för det från er sida är en sjukförsäkring som inte går att lita på. Man vet över huvud taget inte om man får vara sjukskriven eller om den administrativa tidsgränsen ska slå till och slänga ut en ur sjukförsäkringen.

De förändringar som ni har genomfört med en stupstock ger sänkta ersättningsnivåer och har lett till 75 000 utförsäkrade, varav en majoritet är kvinnor.

Sett över ett liv är en kvinna sjukskriven med sjukpenning ungefär 160 fler dagar än en man, och de senaste tre åren har det skett en fördubbling av antalet långtidssjukskrivna kvinnor. Ni har för oss kvinnor och även män som är sjuka sänkt ersättningsnivåerna och infört administrativa tidsgränser för hur länge man får vara sjuk, och ni låter sjuka människor betala högre skatt. Vid en inkomst på 15 000 kronor betalar en sjuk 1 200 kronor mer i skatt per månad än en som är frisk och har ett jobb. Så ser Centerpartiets politik ut.

Under er regeringstid har inkomstskillnaden mellan kvinnor och män ökat med 40 procent eller 18 000 kronor per år. Samtidigt ser vi hur den relativa fattigdomen bland kvinnor har ökat kraftigt.

Varför för Centerpartiet en direkt kvinnofientlig politik, Per Åsling?

Anf. 131 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Centerpartiet har tillsammans med övriga allianspartier gjort tydliga satsningar på kvinnors villkor. Vi har gjort det inom offentlig sektor och inom privat sektor. Vi satsar väldigt mycket på att underlätta för kvinnor att ta steget att bli egna företagare. Vi gör det i den bud-

get som läggs fram i år, och det har vi gjort på olika sätt hela tiden sedan 2006.

Maud Olofsson är den som i mångt och mycket har varit drivande för att skapa nya möjligheter för kvinnor att förverkliga sig själva och sina drömmar att starta företag. Det är ett arbete som har gett resultat. Allt fler kvinnor har nu möjlighet att ta steget och bli egna företagare.

Satsningen på att tillåta privata företag inom vård- och omsorgssektorn är också ett sätt att låta fler kvinnor få möjlighet att satsa på egna företag.

Det stämmer inte att vi skulle driva en politik som skapar sämre förutsättningar för kvinnor, Ulla Andersson.

Anf. 132 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är färre anställda i välfärden i dag än när ni tillträdde om man ser till andel per befolkning. Det säger något. Det är till exempel färre anställda i äldreomsorgen som slår väldigt hårt mot oss kvinnor. Ni har sänkt ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen, och en majoritet av dem som är sjukskrivna är kvinnor.

Ni har sparat väldigt mycket pengar på åtstramningarna i sjukförsäkringen och de sänkta ersättningsnivåerna. Man skulle faktiskt kunna säga att sjuka kvinnor har fått betala skattesänkningarna för höglönlade män, och det är en politik som är helt förkastlig.

Hur kan då inkomstskillnaderna ha ökat med 40 procent under er tid, om ni nu är så fantastiska? En inkomstskillnad på 18 000 kronor har ni medverkat till. Varför ska hårt arbetande, dubbelarbetande kvinnor som sliter ut sig straffas ekonomiskt när de blir sjuka och inte ens ha en sjukförsäkring som det går att lita på? Dessutom ska vi straffbeskattas, Per Åsling.

Anf. 133 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Ulla Andersson målar upp en bild som inte stämmer med verkligheten.

När det gäller de förändringar vi har gjort på socialförsäkringsområdet har vi sett alla människor som en tillgång och resurs. Vi har ändrat systemet för att låta sjukskrivna människor komma tillbaka in i arbetslivet eller få möjlighet till annan kvalitetsverksamhet. Behandlingskedjan bygger ju på att inte sjukskriva människor utan låta människor få möjlighet att komma tillbaka.

De satsningar som vi har gjort på det ekonomiska området bygger på att allt fler människor ska komma från utanförskapet in i arbetslivet. Det är mycket viktigt för att även kvinnors möjligheter ska förbättras.

Fler i arbete är det bästa sättet att skapa ett jämlikt samhälle och låta både män och kvinnor få bättre förutsättningar.

Anf. 134 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Låt oss så här mot slutet av mandatperioden göra ett bokslut över vad den sittande regeringen har gjort bra och vad den gjort dåligt under de snart åtta gångna åren. Jag kanske ska förvarna om att det kommer att bli rätt ensidigt.

Först och viktigast är att ni fullständigt har misslyckats med jobben. Arbetslösheten har sedan ni tog makten ökat från 6,1 procent till 8,5

procent, enligt SCB:s senaste arbetskraftsundersökning. Enligt samma undersökning har långtidsarbetslösheten ökat från 25,5 procent till 30 procent och ungdomsarbetslösheten från 18,4 procent till 25,8 procent. Sysselsättningsgraden har minskat från 65,8 procent till 64,7 procent.

I den mån antalet sysselsatta har ökat – här brukar framför allt Moderaterna gärna lyfta fram att det är fler som jobbar i dag än 2006 – har det enbart gjort det därför att befolkningen har ökat ännu mer. Det vill säga att det är en lägre andel av befolkningen som jobbar i dag, Anders Borg. Det verkar delar av regeringen och Alliansen ha svårt att ta till sig, men så är det.

Inom vården ser utvecklingen inte mycket muntrare ut. Antalet vårdplatser har minskat sakta men säkert år från år, från 2,9 per 1 000 invånare 2006 när alliansregeringen tog över till 2,6 enligt den senaste tillgängliga siffran från Sveriges Kommuner och Landsting. Det låga antalet vårdplatser, faktiskt lägst i Europa, gör att människor bokstavligen talat dör i vänta på rätt vårdinsats – i Sverige 2014.

Försvarsmakten är om möjligt i ännu bedrägligare skick. Det berömda enveckasförsvaret där vi kan försvara en bestämd punkt av riket under en vecka skulle ha varit på plats i år. Möjligtvis är vi där 2023, kanske senare. Men låt oss komma ihåg att ett enveckasförsvaret när det är på plats ingalunda kan försvara Sverige.

Våra skolelever som en vacker dag ska ta över detta en gång fantastiska land – i dag något mindre fantastiskt men ändå bra – har en diger uppgift framför sig. Enligt den senaste PISA-rapporten har Sverige den absolut sämsta utvecklingen av samtliga OECD-länder, Anders Borg, inom viktiga kunskapsområden som matematik, läsförståelse och naturvetenskap.

Det går inte att skylla på Socialdemokraterna längre. Ni har haft makten i snart åtta år. De som går högstadiet i dag gick på lågstadiet när ni tog makten. De som går på gymnasiet gick i trean fyran. Det är ni som är ansvariga. Sverige ligger numera under OECD-genomsnittet på dessa viktiga områden. Sveriges resultat har sjunkit kontinuerligt sedan 2006.

Brottsligheten breder ut sig över vårt land. Med vidöppna gränser och en nedbantad gränspolis, inte minst i dag genom ytterligare förslag på begränsat gränsskydd, frodas smuglingen och den organiserade brottsligheten i Anders Borgs och Fredrik Reinfeldts Sverige.

Ni stärker den svarta sektorn inom ekonomin, den kriminella, genom punktskattehöjningar på alkohol och tobak. Den organiserade brottsligheten gnuggar händerna och gläds åt ytterligare intäkter. Har Anders Borg utvärderat hur många jobb denna åtgärd kan tänkas skapa i den kriminella sektorn?

År 2006 när regeringen fick makten låg antalet anmälda brott per 100 000 invånare på 13 490 – redan det en skrämmande hög siffra. Under de senaste åtta åren har antalet ökat till 14 603 anmälda brott per 100 000 invånare.

Inte ens om man använder det som Anders Borg och regeringen brukar se som sitt trumfkort, att ha ordning och reda i de offentliga finanserna, har man lyckats. Enligt Ekonomistyrningsverkets rapport från december 2013 kommer vi att ha underskott i de offentliga finanserna åtminstone fram till 2016. För 2013 konstaterar verket att underskottet är det största sedan överskottsmålet infördes för snart 20 år sedan.



Jag undrar om det över huvud taget har funnits en mer misslyckad regering i modern svensk politisk historia. Jag har letat efter positiva tecken att rapportera, men jag är ledsen, Anders Borg, jag hittar inga. Möjligtvis kan Bildregeringen i början av 90-talet tävla om titeln. Detta säger jag som innan jag blev sverigedemokrat alltid röstade borgerligt. Men det är så jag ser på det i dag.

Det enda som talar för den rödgröna oppositionen är just det att den sittande regeringen är direkt usel. Det är bara det, ingenting annat. De rödgröna har ju varken några lysande politiska alternativ som skulle råda bot på Sveriges problem eller ett trovärdigt regeringsalternativ. Tvärtom.

Låt oss analysera detta alternativ också. Även om Fredrik Olovsson tror det kommer Stefan Löfven inte att kunna bilda regering på egen hand. Det tror inte heller spelbolagen. De ser alla Per Bolund som regeringsbildare och möjligtvis även Ulla Andersson.

Stefan Löfven kommer att vara beroende av både ett rött och ett grönt extremistparti, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Om dessa extrema partier får gehör för sin politik innebär det ett dråpslag för den svenska landsbygden, för den svenska basindustrin och för den svenska transportnäringen. Det skulle innebära att kapital och högkvalificerad arbetskraft flydde landet. De vill nämligen straffbeskatta allt som rör sig och lite till, vilket skulle göra det orimligt dyrt att bo och verka på landsbygden.

De vill avveckla kärnkraften och höja skatten på vattenkraft, vilket inte bara skulle leda till högre elpriser utan också till en osäker och slumpartad elförsörjning. Vi får helt enkelt hoppas att det aldrig slutar blåsa i Miljöpartiets Sverige. Låt oss alla hålla tummarna för det.

De vill återinföra förmögenhetsskatten. Det kan låta sympatiskt, men denna skatt är direkt skadlig. Det tror jag att till och med Ulla Andersson är medveten om, men det kanske är populistiskt. De vill chockhöja inkomstskatterna, inte bara för dem som tjänar mest utan också för vanligt folk.

Herr talman! Sverigedemokraterna kommer att prioritera ett antal frågor fram till valet. Inte minst kommer vi att prioritera de deltidsarbetslösas situation och villkor och rätten att få arbeta heltid.

Socialdemokraterna har länge drivit frågan om möjligheten att arbeta heltid inom offentlig sektor. Trots detta har de konsekvent inte satsat en enda krona på det. Inte ens i de kommuner de har styrt under hela denna tid har de infört rätt till heltid för offentliganställda.

Av de 450 000 som jobbar i offentlig sektor, framför allt kvinnor, är det ungefär 100 000 som vill gå upp till heltid. Men det får de inte för Socialdemokraterna, för det finns inte pengar. Det tycker vi är fel, och vi vill erbjuda den möjligheten.

Regeringen valde en helt annan väg. De valde att försäkra för deltidsarbetslösa. I stället för att kunna stämpla och få a-kassa i 300 dagar fick man bara 75 dagar. Tanken var att tvinga dem att ta heltidsjobb.

Riksrevisionens rapport visar att det blev precis tvärtom. Många arbetslösa tog inte ett deltidsjobb eftersom de då fick försämrade a-kassa.

Det var ett tankefel som var förödande, inte bara för jobben utan också för människors förmåga att försörja sig. Är det lyckad arbetsmarknadspolitik? Nej, det är det inte.

22,9 miljarder är ofinansierade utgifter i Anders Borgs budget. Det är inte krona för krona.

EU-avgiften, som i fjol slog rekord med 37,3 miljarder, ska höjas ytterligare efter förhandlingar med EU.

Dessutom gör det ensidiga frångåendet från Dublinförordningen och det permanenta uppehållstillståndet till människor som kommer till Sverige från Syrien att vi får ytterligare 19,2 miljarder i kostnader för immigration och integration under fyra år. Detta är helt ofinansierat.

Herr talman! Om ungefär två veckor kommer Sverigedemokraterna att presentera sin budgetmotion som ett svar på regeringens proposition. Vi kommer då att redovisa hur vi ska adressera de problem jag har redovisat.

(Applåder)

Anf. 135 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sverige är det land i Europa som har de starkaste offentliga finanserna när vi väger ihop finansiellt sparande, strukturellt sparande, långsiktig uthållighet och skuldnivå.

Vi har den högsta sysselsättningsgraden och en av de lägsta långtidsarbetslöshetsnivåerna. Vår sjukvård är en av de bästa och vår äldreomsorg likaså, om man får tro OECD:s bedömningar. Vi återfinns bland de länder som har lägst andel invånare med låg materiell standard.

När det gäller värderingar är vi kanske det mest frihandelsvänliga landet. Vi är ett av de mest teknikpositiva länderna. Vi är mest toleranta i synen på homosexualitet och jämställdhet, och vi är ett av de länder som har flest invandrare per capita i Europa.

Alla de finländare, kineser, ryssar, polacker, balter, syrier och somalier som kommer till Sverige gör det därför att de tycker att Sverige är ett bra land att bo i. När man frågar runt om i världen uppfattar man att Sverige är ett tryggt land med hög välfärd och goda möjligheter för människor att få arbete.

Är det här inte ett uttryck för att det är ett bra land vi lever i? Varför vill alla människor komma till Sverige om inte välfärden, arbetsmarknaden och ekonomin här fungerar väl? Är det inte bra att många människor vill komma till Sverige och vara med och arbeta och producera så att Sverige blir starkare?

Är det i grund och botten inte så att om vi tycker att de här sakerna är bra med Sverige är det också begripligt att de här människorna vill komma hit, och är det inte därför Sven-Olof Sällström måste stå här och svartmåla Sverige? Han tycker nämligen att det är obegripligt att så många människor vill komma till Sverige.

Anf. 136 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! De positiva sidor av Sverige som du räknar upp – jag kan hålla med om de flesta – har regeringen inte någon påverkan på. Det regeringen har påverkan på är arbetsmarknadspolitiken, finanspolitiken, skolpolitiken och annat, och där går det allt sämre.

Att Sverige är ett fantastiskt land, dock något mindre fantastiskt efter att Anders Borg och Fredrik Reinfeldt har fått härja i snart åtta år, råder det ingen tvekan om. Men det är inte regeringens förtjänst. Det ni har påverkat har gjort Sverige sämre, fattigare och mindre tryggt och säkert,

och framför allt har det gjort Sverige till ett sämre land både för dem som är födda i Sverige och för dem som har kommit till Sverige. Det är så det ser ut, Anders Borg.

Prot. 2013/14:98  
9 april

*Debatt med anledning  
av vårpropositionens  
avlämnande*

Anf. 137 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag är glad över att Sven-Olof Sällström och jag är överens om många av de här sakerna: att det är bra att Sverige har många invandrare per capita, att vi är mer toleranta vad gäller jämställdhet och i synen på homosexualitet, att vi är mer teknikoptimistiska, mer frihandelsvänliga och mer optimistiska när det gäller omvärlden.

Sedan vill jag bara påpeka att sådana saker som offentliga finanser, sjukvård och äldreomsorg, där vi genomgående rankas som ett av de bättre länderna – häromdagen sade man att vi har ett av de bästa universitetssystemen i världen – är ett uttryck för att politiken fungerar väl.

Den här diskussionen kokar ned till det här: Sven-Olof Sällström kan inte förstå varför så många människor vill komma till Sverige, och han vill egentligen inte att det ska komma många människor till Sverige, därför att Sverigedemokraterna inte tycker om att människor kommer till Sverige. Därför vill han ge den här bilden av att allting i Sverige är dåligt. Men det är inte så, och Sverige blir bättre av att fler kommer hit, arbetar och betalar sina skatter. Det är väl det vi är oeniga om, Sven-Olof Sällström?

Anf. 138 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Nu står finansministern och fabulerar, som vanligt. Det här stämmer naturligtvis inte alls. Människor kommer till Sverige för att vi har en i stort sett helt fri arbetskraftsinvandring, därför att vi, som inga andra länder i EU, ger permanent uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien och därför att vi frångår Dublinförordningen, vilket inga andra länder i EU gör, och beviljar asyl för människor som egentligen borde söka asyl någon annanstans enligt de förordningar och avtal som du själv har skrivit under.

Jag förstår varför man kommer till Sverige, och jag skulle själv också komma hit, men för svenska skattebetalare är det här ingen positiv utveckling. Ändå är det så här, Anders, att Sverige är ett fantastiskt land, men för varje dag som din regering styr det här landet blir Sverige lite mindre fantastiskt. Det är så det har sett ut de senaste åtta åren, och det tror jag att majoriteten i den här kammaren är överens om.

Sverige är fortfarande ett fantastiskt land, men låt oss då se till att inte Anders Borg och Fredrik Reinfeldt får styra det här landet så mycket längre, därför att utvecklingen pekar nedåt på alla områden där de kan påverka politiken.

(Applåder)

Anf. 139 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Sven-Olof Sällström kom in på frågan om svenska skattebetalare och invandring, och detta tänkte jag ta upp här. Det har nämligen gjorts ett antal studier i Storbritannien, Sverige och i en del andra länder. I Sverige har en studie gjorts av en ung ekonom som heter Joakim Ruist som visar att om man bortser från allting annat kan man konstatera att för statens finanser är det lönsamt med migration från EU-länderna.

Det finns ju andra aspekter på det här med invandring, men Sven-Olof Sällström tar upp det statsfinansiella perspektivet, och man kan se att det är lönsamt med invandring från andra EU-länder. Det beror på att de här personerna betalar skatt, tar mindre bidrag än genomsnittet, betalar arbetsgivaravgifter och inte använder barnomsorg, skola, sjukvård och äldreomsorg i samma utsträckning som andra. Jag tycker att det här är intressanta studier. Man går ned på personnivå i Storbritannien och i Sverige och ser vilka kostnaderna och intäkterna är.

Min fråga till Sven-Olof Sällström är: Om invandring från andra EU-länder är statsfinansiellt lönsamt, ändrar det på något sätt Sven-Olof Sällströms inställning till invandring, eller är det här argumentet egentligen bara ett skalkeskjul för en negativ inställning till invandrare som egentligen inte har med ekonomi att göra utan har andra bevekelsegrunder?

Anf. 140 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Herregud, Carl B Hamilton! Någon koll på vilken politik vi står för måste man ha om man tar en debatt i Sveriges riksdags kammare. Om du läser gamla protokoll från debatter och motioner och liknande ser du vad vi säger. Vi har sagt att vi inte har problem med att det kommer människor från övriga EU eller Europa och jobbar i Sverige. Vi har inget problem med att svenskar åker ut och jobbar i Madrid, London eller Paris.

Det enda vi säger är att de som kommer till Sverige ska ha samma villkor som svenskar. Det ska vara svenska löner, svenska arbetsmiljöregler och svenska arbetstidsregler. Vi ska inte ha utstationerad arbetskraft i Sverige som kommer hit och jobbar för betydligt lägre löner, rena slavlönerna, för att köra svenska åkeriers lastbilar eller jobba på svenska byggen under vidriga förhållanden, utan skyddsombud och utan säkerhetsskydd. Nej, det ska vi inte ha. Men att människor kommer till Sverige och jobbar och konkurrerar med svensk arbetskraft på samma villkor är jag inte rädd för, Carl B Hamilton.

Du har inte läst på. Du har gått på mytbilden av vår politik och vad vi står för, och det är skrämmande att du inte har bättre koll än så när du tar en debatt i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 141 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Då är vi överens, Sven-Olof Sällström, om att de här ekonomiska övervägandena inte bör spela någon roll. Jag konstaterar att ökad immigration från EU-länderna är statsfinansiellt lönsamt för Sverige. Om vi bara utgår från det perspektivet ska vi naturligtvis öka immigrationen från andra EU-länder.

Då är min fråga till Sven-Olof Sällström: Ska vi återinföra pass-tvånget? Ska Sverige gå ur Schengensamarbetet som möjliggör för människor att komma hit och arbeta utan arbetstillstånd? Ska de som kommer hit ha arbetstillstånd, eller ska det vara fri rörlighet? Är ni för fri rörlighet?

Anf. 142 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Självklart ska vi införa gränskontroll och återinföra passkontroller. De som kommer till Sverige, Carl B Hamilton, är inte bara människor som kommer hit för att arbeta och försörja sig själva och sina familjer. Organiserad kriminalitet, trafficking och andra saker som vi inte ska ha i Sverige kommer också hit.

Självklart ska vi ha bilaterala samtal. Vi vill, som du vet, lämna EU. Men vi kan fortfarande ha bilaterala avtal med övriga länder i Europa, precis som vi har haft med de nordiska länderna. Det är inte ett problem, Carl B Hamilton. Det löser vi. Vi ser inget problem i att människor kommer hit och jobbar och försörjer sig med samma löner, samma villkor, samma rättigheter och samma skyldigheter och betalar skatt i Sverige, men det är inte så det ser ut i dag, Carl B Hamilton.

Åk ut på byggena, åk ut och kolla hur det ser ut i transportnäringen. De får löner och villkor som är betydligt sämre än för svenska arbetare. De jobbar för rena slavlöner på svenska åkerier och svenska byggen. Det är så det ser ut. Så ska vi inte ha det, Carl B Hamilton. Så ska vi absolut inte ha det. Det är din regering som ansvarar för detta.

(Applåder)

Anf. 143 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan tala om för Sven-Olof Sällström att med Vänsterpartiets skattepolitik får låg- och medelinkomsttagare betala samma skatt som i dag. De som är långtidsarbetslösa, sjukskrivna eller har aktivitetsersättning kommer att få sänkt skatt. Vi straffbeskattar inte sjuka och arbetslösa, som till exempel ni gör. Däremot får banker och människor med höga inkomster bidra mer eftersom välfärden behöver mer resurser.

Apropå banker tänkte jag tala en del om dem. Sveriges banksektor är drygt fyra gånger vår bnp. Den är så stor att den utgör en risk för den finansiella stabiliteten, hur strikt reglerad den än är.

Storbankernas vinster i fjol var 90 miljarder före skatt. Det är ungefär dubbelt så mycket som försvaret kostar i statsbudgeten. Det är enorma belopp vi talar om, och det är vinster som har tillkommit för att staten, det vill säga skattebetalarna, ger storbankerna ett indirekt stöd som bidrar till att de själva lånar billigare och blir mindre granskade av sina långivare. Eftersom de har staten i ryggen gör de en vinst på ca 30 miljarder kronor per år enligt Riksbanken.

Vänsterpartiet har föreslagit att bankerna ska beskattas hårdare än i dag eftersom de är kraftigt underbeskattade och får detta stöd. De betalar heller inte moms.

Runt om i vår omvärld diskuteras förslag om att beskatta bankerna mycket hårdare – stämpelskatt, transaktionsskatt, högre arbetsgivaravgifter eller den modell Vänsterpartiet har föreslagit: att man tar upp och beskattar löner och vinster. Den modellen har också IMF föreslagit.

Vår modell ger ungefär 12 miljarder mer till välfärden. Sverigedemokraterna går direkt motsatt väg. De följer i stället regeringen och sänker storbankernas skatter med 4 miljarder per år.

Min fråga till Sven-Olof Sällström blir därför: Varför ska bankerna gynnas så kraftigt i Sverigedemokraternas politik, och varför ska inte bankerna bidra mer till välfärden?

Anf. 144 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Problemet på den svenska finansmarknaden, Ulla Andersson, är först och främst bristande konkurrens. Vi har fyra storbanker som är utsatta för alldeles för dålig konkurrens.

Detta innebär att om vi lägger ytterligare pålagor med skatter på de fyra storbankerna kommer dessa pålagor i de allra flesta fall att flyttas till konsumenten. Det kommer inte att drabba aktieägarna, Ulla Andersson.

Den bristande konkurrensen inom svensk finansiell sektor måste vi lösa på andra sätt. Jag vill i det här läget inte lägga ytterligare pålagor på de svenska hushåll som till exempel står med stora bostadslån. Det kommer att slå dubbelt. Det slår naturligtvis direkt mot deras privatekonomi men också mot deras köpkraft och tillväxten i svensk ekonomi.

Nej, Ulla Andersson, den bristande konkurrensen inom svensk banksektor, som är huvudorsaken, måste vi komma till rätta med på andra sätt, inte genom att beskatta banksektorn hårdare än i dag. Jag tror inte på Ulla Anderssons lösning.

Anf. 145 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! De flesta tror att bankerna både behöver bidra mer och beskattas hårdare för att få en starkare finansiell stabilitet.

Vi har lagt fram många förslag för att öka konkurrensen på bankmarknaden. Sverigedemokraterna har hittills röstat emot vartenda förslag och har inte lagt fram något eget alternativ.

Med vår modell tvingas bankerna att förhandla med bankkunderna utifrån reporäntan och att redovisa varje enskilt påslag, som de dessutom måste komma överens med bankkunderna om. Denna modell har man i Finland, och den har lyckats väl. Det blir alltså svårt att påföra bankkunderna den ökade beskattningen.

Jag tycker att det är märkligt att ni i stället går en annan väg och sänker storbankernas skatt med 4 miljarder per år. Varför? Varför är det så viktigt att dessa banker, som du säger inte har någon konkurrens, ska få sänkt skatt med Sverigedemokraternas politik? Skulle inte de pengarna behövas till välfärden i stället?

Anf. 146 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Återigen: Huvudproblemet är den bristande konkurrensen i svensk banksektor, Ulla Andersson. Dina skattepålagor drabbar inte aktieägarna utan kommer att drabba de svenska konsumenter och bolånekunder som du säger dig värna om. De kommer att få de ökade pålagorna på sina räntor, ingenting annat. Det är just på grund av att det finns en bristande konkurrens i banksektorn. Det vill jag absolut inte medverka till.

Det finns andra sätt att komma till rätta med detta. Vi får kanske arbeta gemensamt för att ta fram förslag för att öka konkurrensen i svensk banksektor. Det är inte något bra förslag, Ulla Andersson, och jag ställer mig absolut inte bakom det.

Anf. 147 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Nu råder det ingen tvekan, Sven-Olof Sällström: Du och Sverigedemokraterna har varit väldigt tydliga med att ni kommer att stödja en annan regeringsbildning vid en eventuell vågmästarroll i valet.

Det framgår tydligt av det du står och säger. Det är ett bra statement och bra för väljarna att veta vad som gäller och vilka du stöder.

Men min fundering handlar inte om det. Jag har varit inne och läst på er hemsida och synat era skrivningar om hur ni ser på människan. Så här skriver ni i början: ”Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap samt de basala andliga och materiella grundförutsättningar som krävs för att kunna leva ett värdigt liv.”

(SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD): Det är väl bra skrivet?)

Det låter trevligt och fint. Lite längre ned skriver ni så här: ”Vårt alternativ till mångkulturalismen är en återgång till en gemensamhetsskapande assimilationspolitik liknande den som rådde i landet fram till år 1975, där målsättningen är att invandrare skall ta seden dit de kommer och på sikt överge sina ursprungliga kulturer och identiteter för att istället bli en del av den svenska nationen.”

Vad var det ni skrev? Jo, att varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och att varje människa har rätt till frihet och självbestämmande.

Det finns också skrivningar om att ni ska ta bort allt statligt och kommunalt stöd som skulle kunna uppmuntra till att invandare av olika skäl skulle uppleva sin kultur. Men den syn ni försöker ha på människan och människovärdet stämmer inte alls överens med de texter ni skriver längre ned. Jag hänger inte med i hur ni resonerar. Kan du berätta?

Anf. 148 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det gör jag så gärna, Anders Sellström. Detta var i och för sig ett väldigt märkligt inlägg i en budgetdebatt, men jag tar det ändå om herr talmannen tillåter.

Jag står självklart för båda skrivningarna. Det är väl inget motsägelsefullt. Det står var och en fritt om man vill komma till Sverige och assimilera sig eller inte. Man har ett fritt val att bosätta sig någon annanstans om det inte passar.

Det är helt enkelt så, Anders Sellström, att vi som svenskar i nationen Sverige naturligtvis har rätt att sätta upp våra regler för medborgarskap, vilka som ska komma hit eller inte och hur vi ska leva i det här landet. Det inskränker inte för människor som inte ska bosätta sig eller leva i Sverige. De väljer att leva sina liv. Det är de självklart fria att göra.

Vi har självfallet rätt att se om vårt eget hus, precis som du har rätt att neka eller släppa in någon i ditt dem. De får rätta sig efter dina regler i ditt hem. Det har vi rätt att göra även i Sverige. Det är inget konstigt med det, Anders Sellström.

Om någon vill leva precis hur de vill någon annanstans har jag ingenting emot det, men här i Sverige har vi som bor här, är medborgare och har rätt att rösta, bilda partier och föra opinion rätt att bilda regler för vår nation och för hur vi vill verka inom den och ha samspel mellan människor. Det är inga konstigheter. Precis så är det.

Anf. 149 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! ”Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap” – självfallet följer man de lagar och regler som finns i vårt land. Men er portalparagraf inskränker människors utlevande av sin kultur, oavsett om den är amerikansk, tysk eller från Iran eller Irak.

Texterna på er hemsida håller inte ihop. De stämmer inte överens. Hela er politik syftar till att underminera människovärdet genom att ställa grupper av människor mot varandra.

Det är här den stora genomgående skillnaden finns mellan hur vi i politiken ser på människor och deras möjligheter att få verka i sin egen kultur och leva ut den i frihet. Att man ska följa svenska lagar och regler är vi fullständigt överens om.

Men detta är en stor skillnad i er politik, och det är den du vill föra fram i den ekonomiska politiken, Sven-Olof Sällström. Därför pratar vi aldrig samma språk när vi diskuterar den ekonomiska politiken kopplat till er syn på människovärdet. Där är den stora skillnaden.

Anf. 150 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Spring inte i väg nu, Anders Sellström! Nu är du inkonsekvent. Självklart ska de följa lagar och regler. Det säger du själv. Men det är vi här i kammaren som har mandat från medborgarna och väljarna i detta land att stifta dessa lagar. Där är vi en part, och ni är en part. Sedan har alla som vill bo i Sverige att förhålla sig till detta.

Jag är helt övertygad om att du håller med om den första skrivningen du läste upp, men du ska inte påstå att du tillåter alla att komma till Sverige och leva ut sina utsvävningar, oavsett vad det gäller – sexuellt eller kulturellt – och oavsett hur de ser ut. Det gör du inte. Också du sätter dina gränser och begränsar andra människors möjlighet att leva ut sina kulturer och utsvävningar i Sverige, eller hur, Anders Sellström?

Det är så det ser ut. Du är inte för total frihet du heller. Jag hoppas i alla fall inte det. Som kristdemokrat borde du ha åtminstone en liten konservativ ådra kvar i dig. Det innebär att du också sätter gränser. Du står här och säger emot dig själv, Anders. Att du inte ser det är kanske det mest skrämmande med debatten, som inte var en budgetdebatt. Det ber jag om ursäkt för.

(Applåder)

Anf. 151 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Vi är många som drabbas när girigheten blir drivkraften i den svenska välfärden. Det är gamla och det är barn som råkar i kläm. Det är de sjuka, och det är de som tar hand om de sjuka. Och det är eleverna och deras lärare. Otryggheten i samhället ökar, välfärden vittrar sönder och samtidigt uppgår vinsterna i välfärdsföretagen till ca 9 miljarder kronor. Det motsvarar lönerna för 24 000 undersköterskor. Det är pengar som var avsedda för din och min sjukvård, mormors hemtjänst och Sixtens och Aminehs skolgång. Det är girigt att plocka ut vinst på bekostnad av andras välfärd.

Vi kvinnor drabbas i flera led. Det är nämligen vi som får ta över när välfärden inte fungerar. Det är vi som får gå ned på deltid och hjälpa gamla mamma. Det är dyrt att födas till kvinna. Under ett liv får vi kvin-



nor 3,6 miljoner i lägre inkomster än männen. Det är vi som bär välfärden på våra axlar och betalar priset när den fallerar. Vi kläms mellan bristande resurser från samhället, yrkesarbetet och huvudansvaret för det obetalda hemarbetet, för barn och för åldrande föräldrar.

De strukturer som ligger till grund för orättvisan går tyvärr inte att diskutera utan att högern slår ifrån sig. När det politiska ansvaret inte tas får vi kvinnor lösa situationen bäst vi kan, alldeles efter egen bästa förståelse. Vi har kunnat läsa om hur barnmorskor i Stockholm går ned i arbetstid för att kunna garantera en säker och trygg förlossning. Av alla de som har gått ned i arbetstid eller slutat jobba helt på grund av att man måste ta hand om anhöriga äldre eller barn är ca 80 procent kvinnor.

När barngrupperna är för stora "väljer" kvinnor att gå ned i arbetstid för att säkra sina barns trygghet och utveckling. När de åldrande föräldrarna inte får den omsorg de behöver, när matlådorna uteblir och den sociala samvaron inte finns där och när sjukvården inte fungerar är det kvinnorna som går ned i arbetstid för att garantera sina nära en bra omsorg. De som inte kan gå ned i arbetstid får slita ännu hårdare på fritiden. Det som borde göras av omtanke och kärlek blir i stället en nödvändighet.

Samtidigt pressas de som arbetar inom välfärden allt hårdare. De ska klara av alltmer. Men resurserna är inte anpassade till behoven. Arbetstiden, orken och livet räcker liksom inte till. Det betalar vi ett högt pris för. Sjukskrivningarna ökar bland kvinnor. Med de försämringar av sjukförsäkringen som regeringen har infört kan det för många vara lika med fattigdom och otrygghet. Det är tacken för allt slit.

Med regeringens politik har inkomstskillnaderna mellan könen ökat med 18 000 kronor per år. Kvinnor har dessutom lägre lön, sämre möjligheter till karriärutveckling och pensioner som det inte går att leva på. I dag är åtta av tio fattigpensionärer kvinnor.

Det går dock att skapa en ekonomisk politik som sätter kvinnors livsvillkor i centrum. Då behövs först och främst insikten om att skattesänkningar gynnar dem som inte behöver ta huvudansvaret för hem och barn. Det gynnar dem som har höga inkomster och som inte är beroende av vård, skola och omsorg för att deras liv ska fungera. Skattesänkningar gynnar i huvudsak högavlönade män. Det är precis den politik som har förts de senaste åtta åren.

140 miljarder i skattesänkningar har inte lett till ett tryggare och friare samhälle. Det har inte lett till lägre arbetslöshet, högre sysselsättningsgrad och bättre välfärd. Sämre trygghetsförsäkringar skapar inte fler jobb eller friskare människor. De skapar enbart otrygghet. Höjd skatt på snus är inte lösningen på välfärdens underfinansiering. Vi ser ett samhälle växa fram som präglas av orättvisor, otrygghet och brist på framtidstro.

Om skattesänkningar vore svaret på den skyhöga arbetslösheten skulle vi ha haft full sysselsättning i dag. I stället har vi massarbetslöshet. Men med en ekonomisk politik som tycks hämtad ur 90-talets ungmoderata teorier är det kanske inte konstigt att verkligheten inte stämmer överens med kartan. En stark ekonomi byggs inte med skattesänkningar för de rikaste. Ett starkt samhälle byggs inte med växande ojämlikhet eller där man bekämpar de arbetslösa i stället för arbetslösheten.

Vi kan dock välja en annan väg. Vi kan bygga ett samhälle där vi tar ansvar för varandra. Vi kan sätta solidaritet och omtanke före girighet. Vi kan använda skattepengar till välfärd i stället för vinster. Och vi kan ge förskolor och fritidshem resurser så att pedagogerna hinner med varje barn. Det går också att garantera kvinnor en trygg och säker förlossning. Och det går att bygga en äldreomsorg där personalen har tid att sitta ned och fika med de gamla, möta deras behov just där och då. Vi kan se till att vi har sjukvård med tillräckligt med personal och vårdplatser. Och det går att göra försäkringar som ger ekonomisk trygghet för den enskilde även när olyckan har varit framme. Det är ett val som vi gör – ett politiskt val, ett val av vilken sorts samhälle vi vill ha.

I ett sådant samhälle har inte riskkapitalister, holdingbolag, skattesnurror, ränteavdrag och konkurser något i välfärden att göra. Så skapas ingen trygghet, ingen frihet. Välfärden ska inte vara till salu. I ett sådant samhälle kastar inte staten bort sina pengar på ineffektiva reformer. Vi har inte råd med skattesubventionerade hamburgerjobb som kostar 1 ½ miljon kronor styck, eller nedsatta arbetsgivaravgifter där varje eventuellt nytt jobb kostar ännu mer. Vi har inte råd att skattesubventionera privat städning två gånger som vi gör i dag. Vi har inte råd att sänka skatten för bankerna. Det finns investeringar och effektiva reformer som skapar fler jobb. Det är det pengarna ska användas till.

Vi vill se en ekonomisk politik för full sysselsättning där den sociala dumpningen på arbetsmarknaden får ett slut. Då krävs det att vi prioriterar offentliga samhällsnyttiga investeringar i stället för ständiga skattesänkningar. Det är en ansvarsfull ekonomisk politik som inte bygger på omslag i vädret och teoriböcker utan på beslut som förankras i tillgänglig kunskap och som har effekt i människors vardag.

Vi kan bygga hyresrätter så att de unga kan flytta hemifrån till egna bostäder i stället för att sova på soffan hos kompisar eller släktingar eller flytta runt på andra- och tredjehandskontrakt. Det kan inte vara meningen att man som ung i dagens Sverige ska behöva bli expert på att bo i kappsäck. Med statliga investeringsstöd kopplade till hyresnivåer kan bostadsbristen byggas bort. Med upprustningsstöd för hyresfastigheter kan många lägenheter rustas upp och bli energieffektivare utan att hyresgästerna behöver flytta på grund av kraftigt höjda hyror. Det skapar nya byggjobb, och människor kan flytta dit jobben finns.

Herr talman! Sverige når inte 14 av 16 miljö- och klimatmål samtidigt som FN:s klimatpanel konstaterar att vi måste ställa om till 2020 om vi ska klara det här. Då behövs politiskt ansvarstagande, och då kan vi inte fortsätta sälja utsläppsrätter som vi har arbetat in till amerikanska banker. Vi behöver en energiomställning där energieffektivisering i bostäder, industri och lokaler är centralt men också omfattande satsningar för att göra järnvägen till ett alternativ till bil och lastbil med billigare priser, bättre underhåll och utbyggda spår. Kollektivtrafiken behöver byggas ut och försök med avgiftsfri kollektivtrafik införs.

Det behövs också ett statligt långsiktigt riskkapital för att främja teknikutveckling och nya företag och därmed nya jobb. I Sveriges storstäder, som här i Stockholm, skulle vi kunna satsa på förnybar energi och sätta solceller på i stort sett vartenda tak. Vi är beredda att göra det. Och vi vill göra det tillsammans med dem som vill vända utvecklingen.

Vi gör det redan runt om i landet. Vi genomför rätt till heltid, avskaffar fas 3 och erbjuder i stället jobb till kollektivavtalsenliga löner. Vi blir miljöbästa kommun, satsar på att ge ungdomar jobb, erbjuder avgiftsfri kollektivtrafik och ger kvinnojourer ekonomiska möjligheter att fortsätta sin verksamhet. Och ja, just det: Vi styr dessutom landets mest välskötta kommun.

Vi gör det för att vi vet att solidaritet, jämlikhet och omtanke är bättre än ett samhälle där pengarna blivit målet i sig. Vi gör det för att vi vet att det fungerar i praktiken och gör skillnad i människors liv.

När vi lägger fram vår ekonomiska politik är det för att vi vet att det kan göras bättre. En ansvarsfull budget håller ihop landet. Den prioriterar människors behov framför girighet och utdaterade nyliberala teoribyggen. Vi vill använda varje skattekrona så att den kommer till nytta för dem som betalar. Vår ekonomiska politik går ihop på papperet, och till skillnad från regeringens fungerar den också i verkligheten. Det är en politik för en välfärd att lita på, en politik där välfärden inte är till salu. (Applåder)

Anf. 152 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag har egentligen bara en fråga till Ulla Andersson. Det är samma fråga som jag ställt till Fredrik Olovsson och Per Bolund men som ingen av dem velat svara på, nämligen: När kommer beskedet om hur ett rödgrönt regeringsalternativ ska se ut och kommer ett sådant att upprätthålla överskottsmålet?

Ulla Andersson har begärt replik på både Fredrik Olovsson och Per Bolund och på det sättet visat hur tydlig splittringen bland de rödgröna är. Det gäller viktiga frågor för väljarna. Vi har i Europa facit för vänsterregeringar. I Italien har de ett väljarmandat, ett budskap före valet, och nu sänker de skatter och avreglerar arbetsmarknaden. I Frankrike vinner de valet genom att lova allt till alla. Nu står de med en strukturpolitik som kört in i väggen. I Danmark lovade de att regera med ökade offentliga utgifter, och nu ligger de kvar och har begränsningar på exempelvis arbetslöshetsförsäkringen. Alla vänsterregeringar i Europa får kasta ut valmanifestet och svika de besked de gett eftersom vänsterpolitiken inte är realistisk.

Med de opinionssiffror vi nu har och med fem månader kvar till valet, då Per Bolund och Fredrik Olovsson ska inta ministerposterna ihop med Ulla Andersson, är det väl alldeles uppenbart att väljarna måste få någon typ av besked om vart partierna är på väg.

Vänsterpartiet har sin rätt till heltid, sin arbetstidsförkortning, sitt pensionssystem, 10 miljarder ytterligare i bidragshöjningar, vinster i välfärden, arbetsrätten, försvaret, lärarlönerna, arbetskraftsinvandringen, vapenexporten, EU-samarbetet, betygen, RUT, ROT, Förbifart Stockholm, de östliga förbindelserna – vi kan hålla på hur länge som helst och räkna upp alla viktiga och centrala frågor där vänsterpartierna vägrar att lämna besked.

Som sagt, jag är rätt säker på vad slutsatsen blir. Man överger överskottsmålet, och jag tror att det är precis det Ulla Andersson skulle vilkomna att man gjorde.

Anf. 153 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är ju så, Anders Borg, att du i praktiken redan har övergett överskottsmålet. Utifrån en demokratiprincip hade det varit bra om vi skulle ha fattat beslut om det i Sveriges riksdag.

Om er politik fungerat så att försäkringar i socialförsäkringssystemen skapade fler jobb hade vi haft full sysselsättning i dag. Om det vore så att sänkta skatter bekämpade arbetslösheten skulle vi ha haft full sysselsättning i dag. Ni har sänkt skatterna med 140 miljarder hittills. Hur mycket mer ska vi sänka skatterna innan vi når full sysselsättning i Anders Borgs Sverige?

I dag kom Konjunkturinstitutet med sin analys av svensk ekonomi. Den visar att Anders Borgs prognoser inte alls håller. Eller så kan man säga att Anders Borgs prognoser håller men i så fall till priset av kraftiga besparingar i den gemensamma välfärden, det vill säga att man måste dra ned kraftigt på antalet anställda. För oss är full sysselsättning det överordnade ekonomiska målet. Massarbetslösheten är det stora ekonomiska problemet i svensk politik.

Jag märker att Anders Borg inte gärna tar ordet arbetslöshet i sin mun, för det var väl vänstervridet ni kallade det på er stämman med glitter och konfetti, där ni hoppade med arbetskraften. Men ni glömde att när arbetskraften väl landar och vrickar foten hotas den av utförsäkring från försäkringssystemet.

Till skillnad från er bekämpar vi arbetslösheten i stället för de arbetslösa. Till skillnad från er vill vi öka arbetsutbudet så att de arbetslösa kan få ett arbete. Det är gemensamt för oss tre. Vi tror på ett tryggare Sverige, ett Sverige där människorna har rätt att känna trygghet och inte behöver gå omkring och vara oroliga för att bli sjuka eller arbetslösa. Till skillnad från er är vi också rätt överens om att vi gärna gör klimatinvesteringar för att möta klimathotet. Och vi är rätt överens om att välfärden behöver mer resurser.

Det finns en gemensam bas. För vår del ser vi gärna en rödgrön regering, och jag hoppas att Anders Borg ska få söka nytt jobb.

Anf. 154 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag får en fråga: Hur vill vi göra med skatterna? Jag kan garantera Ulla Andersson att vi i valmanifest kommer att redovisa exakt vilka skatter vi kan behöva höja och exakt vilka skatter som eventuellt skulle behöva sänkas. Jag ser inte något utrymme för skattesänkningar, men krona för krona och öre för öre kommer varje del att redovisas för väljarna så att de den dag de går till valurnorna och lägger sin valsedel vet vad de får.

Oppositionen redovisar inte ett enda gemensamt svar. Om det till exempel rör klimatsatsningarna är det ett budskap från Miljöpartiet och ett annat från Vänsterpartiet. Vi får inga svar beträffande Ulla Anderssons favoritfrågor – rätt till heltid, arbetstidsförkortning och 10 miljarder i höjda bidrag. Alla de löften som Vänsterpartiet ställer ut saknar täckning så länge det inte finns ett gemensamt besked.

Det enda löfte vi kan lita på när det gäller Vänsterpartiet är att om de hamnar i regeringsställning kommer de att svika sina vallöften. Det beror på att man inte förbereder sig, inte är beredd att redovisa. Då får man heller inte ett väljarmandat.

Anf. 155 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet kommer att redovisa hela sin politik, och det har vi även gjort hittills. Vi står för ett samhälle där människor får ersättning om de blir sjuka eller arbetslösa. Vi gör inte som Anders Borg. Det är i dag 77 000 fler arbetslösa i Sverige, men deras utbetalningar, deras trygghet, har minskat med 13 miljarder. Vi har en lägre sysselsättningsgrad, och vi har en långtidsarbetslöshet som har eskalerat. Långtidsarbetslösheten har ökat med över 100 procent. Det är ditt Sverige, Anders Borg.

Samtidigt ser vi i era prognoser hur ni räknar med att utbetalningarna till vård, skola och omsorg ska sjunka kraftigt framöver. Det betyder att med er politik kommer välfärden att krackelera. Vi kvinnor kommer att få betala ett mycket högt pris för det. Vi gör det redan i dag, för våra sjukskrivningar ökar kraftigt. Framför allt ökar långtidssjukskrivningarna.

Skattesänkningar har ett pris, Anders Borg. En krackelerande välfärd har ett pris. Och girigheten i välfärden har ett pris. Det får konsekvenser för barn, för gamla, för anställda.

Anf. 156 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag tänkte fokusera på en av de frågor där oppositionen är djupt oense och där Vänsterpartiet redan från början ”skjutit ut sig” från att vara med i regeringen. Den här diskussionen är därför lite syntetisk. Ni har nämligen sagt, Ulla Andersson, att ni aldrig kan tänka er att sitta i en regering som godtar vinster i välfärden medan Socialdemokraterna tvärtom har ett kongressbeslut på att det ska vara möjligt.

I välfärdsföretagen arbetar 200 000 människor. 300 000 barn och ungdomar går i privatägda skolor och förskolor. Det finns mer än 10 000 privata vård- och omsorgsföretag av den mindre karaktären, de med färre än 20 anställda. Nu vill ni i Vänsterpartiet att de kommunala och landstingskommunala bidragen till verksamheterna dras in, vilka därmed upphör. Grunden för deras verksamhet försvinner. Jag förutsätter att Vänsterpartiet inte kommer att ersätta de privata företagen, klinikerna, förskolorna, äldreomsorgen. Ni kommer inte att ersätta ägarna till dem, vare sig det är barnmorskor eller större företag, utan ni kommer att med en omvänd – expropriation är för mycket sagt – hantering dra in verksamheterna helt och hållet.

Jag vill därför fråga: Vad tänker ni göra i det kaos som då uppstår? Bara i Malmö finns det 54 friskolor. Vad ska ni göra med de eleverna? Vad ska ni göra med lärarna? Vad ska ni göra med de 200 000 anställda vilkas arbetsgivare ni avskaffar?

Anf. 157 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jo du, Carl B Hamilton, det som kommer att hända är att eleverna inte behöver gå omkring och vara oroliga för att deras skola ska gå i konkurs. Man behöver inte heller rekommendera föräldrar och barn att läsa skolornas bokslut innan de väljer skola. De anställda kommer att ha möjlighet att vara kvar, de som är genuint intresserade av välfärden och inte är där för sitt eget vinstintresses skull. De kan ombilda verksamheterna till icke vinstdrivande bolag.

Det betyder att de inte kan sälja företaget vidare till vem som helst, utan det måste vara till ett icke vinstdrivande bolag, om de vill vara kvar. De får inte ta ut höga styrelsearvoden, och de tvingas att återinvestera alla pengar utom statslåneräntan plus 1 procent. De som bara är där för egen vinnings skull kommer alltså säkert att lämna verksamheten. Men vet du, Carl B Hamilton, eleverna och lärarna kommer att vara kvar. Däremot kommer det att stå något icke vinstdrivande bolags namn ovanför dörren, eller kanske Gävle kommun eller Solna kommun. Men undervisningen kommer att fortsätta.

Ytterligare en skillnad är att lärartätheten troligtvis kommer att öka, eftersom de privata skolorna har mycket lägre lärartäthet, motsvarande nästan 3 000 lärare i hela Sverige. Och vet du, Carl B Hamilton, det kommer att bli fler anställda i äldreomsorgen också. Den privata hemtjänsten har långt lägre bemanning per äldre än vad den offentliga hemtjänsten har, för det är så man tjänar pengar. Med vår modell kommer pengarna att gå till det de är avsedda för: till mormors hemtjänst, till elevernas utbildning, till bra arbetsvillkor för personalen och till fler arbetskamrater. Och det är väl ändå det som är meningen. Eller tycker Carl B Hamilton att riskkapitalbolag, holdingbolag, räntesnurror, räntevadrag, skatteplanering, skattesmitning, fiffel och bedrägerier hör hemma i svensk välfärd?

Anf. 158 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Nu har regeringen som bekant vidtagit en lång rad åtgärder för att säkra kvaliteten. Det är den vägen man bör gå, vilket vi har diskuterat tidigare här i dag.

Men Ulla Andersson har inte svar på frågan vad som händer med de 200 000 anställda. Ulla Andersson pekar själv på eleverna, som naturligtvis är ännu många fler. Vad händer med dem? Vad säger man på ett föräldramöte när skolan ska upphöra därför att det inte går att driva den på grund av att man inte längre får några kommunala bidrag? Vad säger man till barnmorskekooperativet när man drar in bidraget? Vad säger man till de mödrar som vill använda sig av dessa barnmorskors tjänster? Och så vidare.

Det duger inte, Ulla Andersson, att krypa bakom riskkapitalister. Här är det fråga om tiotusentals andra företag som drivs i liten skala av några få individer. Du är svaret skyldig, Ulla Andersson.

Anf. 159 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Nio av de tio största bolagen i välfärden ägs i dag av riskkapitalbolag. Sverige har till och med gått längre än USA. I USA har 14 av de största bolagen 10 procent av marknaden inom äldreomsorgen. I Sverige har två bolag, bägge ägda av riskkapitalbolag, över 50 procent av marknaden. Det är bolag som ägs av män och där män plockar ut vinsten men där kvinnor arbetar.

Alla de som vill vara i välfärden av eget genuint intresse kommer att vara kvar. Kooperativen kommer att fortsätta att få skattepengar för sin verksamhet, liksom stiftelser, ideella organisationer och icke vinstdrivande bolag. Verksamheten kommer alltså att fortsätta, men därmed inte möjligheten att plocka ut vinst.

Jag tror att tryggheten i välfärden kommer att öka på det sättet. Eleverna behöver inte gå och oroa sig för att skolan ska vara stängd när de kommer dit dagen efter, och vi behöver inte oroa oss för att dementa personer ska vara inlåsta i en skrubbar eller att två personer ska ta hand om 63 gamla, som på Attendos boende – Attendo, som inte har betalat en krona i skatt ännu.

Anf. 160 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vi hör nu Ulla Andersson och Vänsterpartiet tala om enorma skattehöjningar, enorma pålagor på företagen och en kraftig minskning av valfriheten. Dessutom öppnar man den statsfinansiella falluckan. Företag, människor och kapital kommer att fly landet hals över huvud. Sverigedemokraterna har en politik som liknar er politik, fast de riktar sig till en annan kundgrupp.

Ni sätter fokus på utförare. Ni vill klämma åt där och jobba med att förhindra alternativ inom äldreomsorgen, hemtjänsten och sjukvården. Syftet är att slå undan benen på valfriheten. Det är politiker som ska bestämma vem som ska vara utförare, inte människorna.

Vi kristdemokrater sätter fokus på kvaliteten och hur vi utvecklar och följer upp den. Möjligheterna för människorna att välja skola, vårdcentral, hemtjänstleverantör och på vissa håll äldreboende är oerhört viktiga för oss kristdemokrater.

Här finns en viktig skiljelinje mellan Vänsterpartiet och Kristdemokraterna. Det är viktigt att hålla isär detta.

Sveriges Kommuner och Landsting är väldigt tydliga i fråga om vinster. De som har svarta siffror i sina resultatböcker, oavsett om det är kommuner eller friskolor, levererar den bästa kvaliteten till sina elever. De som förbrukar mer resurser än de fått och går med förlust har sämre resultat för sina skolelever.

Varför är det ett sådant fokus på vem som är utförare och på vinster när vi borde sätta allt vårt fokus på bättre kvalitetsutveckling och utförare som vill hjälpa till att förbättra kvaliteten i vår välfärd? Varför har ni alltid fokus på utförare och inte på kvalitet?

Anf. 161 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det finns en viktig skiljelinje mellan Kristdemokraterna och hela svenska folket. En majoritet av svenska folket anser att det inte är rimligt att vi leker affär i svensk välfärd. En majoritet av svenska folket tycker att det inte är rimligt att deras skattepengar ska gå till uppköp, vinster, produktion, konsumtion, löner, reklam och lokaler i privat verksamhet. Man tycker att pengarna ska gå till det de är avsedda för, och det är det vi har fokus på.

Vi vill inte att barn ska behöva äta knäckebröd till frukost bara för att förskolans ägare ska ha möjlighet att öppna nya förskolor. Vi vill inte att dementa personer ska låsas in i skrubbar för att äldreboendets ägare ska ha ännu högre vinst. Vi tycker inte att folk ska sägas upp för att de larmar när de äldre inte får sin biståndsbedömda tid därför att Attendo vill tjäna ännu mer pengar. Vi tycker inte att det är rimligt med riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteplanering, skattesmitning, ränteavdrag, räntesnurror, uppköp och konkurser.

Tänk om vi hade stått här för 30 år sedan och sagt att svensk välfärd skulle se ut så 2014. Då tror jag att de allra flesta hade skakat på huvudet och trott att man varit helt sanslös. Men så ser det ut i dag i ert Sverige, och det får konsekvenser. När vinstintresset kommer in blir det lägre bemanning och färre med utbildning i hemtjänsten. Det blir mer visstidsanställningar och deltidsanställningar. Det blir lägre utbildningsnivåer bland lärarna i de privata skolorna, färre lärare i de privata skolorna och så vidare. Och så blir det knäckebröd och sådant som jag inte riktigt tycker hör hemma i svensk välfärd.

Anf. 162 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Om det som Ulla Andersson säger stämde skulle jag och vårt parti gå i bräsch för att tvinga ut alternativen från äldreomsorgen, skolan och sjukvården. Men Ulla Andersson drar generella slutsatser av de brister som undantagsvis finns såväl inom den kommunala och landstingsdrivna verksamheten som bland utförare. När man gör det ger man en felaktig verklighetsbild.

Svenskt Kvalitetsindex mäter årligen hur det ser ut. Betyget på hemtjänsten går upp hela tiden bland brukarna. Man blir mer och mer nöjd. De som är brukare av den svenska äldreomsorgen blir mer och mer nöjda. De som befinner sig inom sjukvården och är beroende av den blir också mer och mer nöjda.

När man drar generella slutsatser av undantagen förstör man den kvalitetsutveckling som ständigt pågår och som gynnas av alternativ inom välfärdens område. Det är du emot, Ulla Andersson. Du försöker sprida en felaktig bild av verkligheten, och det får du stå till svars för en dag.

Anf. 163 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När man har ett eget bolag har man en affärsidé, och då är man inte så intresserad av att sprida den vidare. Men om man har något bra i den offentliga välfärden sprider man det gärna vidare till alla andra, så att de också kan ta del av det.

Anders Sellström säger att jag sprider en bild som inte stämmer. Är det då inte så att nio av de tio största aktörerna i svensk välfärd ägs av riskkapitalbolag i dag? Är det inte så att det är lägre bemanning i den privatiserade hemtjänsten än i den offentliga? Är det inte så att det är färre lärare i de privata skolorna än i offentliga skolor och skolor som drivs av kooperativ och stiftelser? Är det inte så, Anders Sellström, att visstidsanställningarna och deltidsanställningarna är vanligare i den privatiserade hemtjänsten? Det är så man gör vinst.

Om 9 miljarder går till privata vinster i stället för att läggas på välfärden händer det någonting med kvaliteten, helt enkelt. Du kan stoppa huvudet i sanden hur mycket du vill, men svenska folket ser vad som händer. Jag tycker att ni ska ta och fundera ett tag över den skiljelinje som finns mellan er och svenska folket. Det kanske är så att svenska folket har rätt, Anders Sellström.

Anf. 164 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Vi lever i en tid då vi som folk och land aldrig har haft det bättre materiellt. Vi har enligt internationella mätningar även tillgång till sjukvård och äldreomsorg i världsklass. Vi har sedan ett par år till-



baka äntligen lagt om kursen för vår svenska skola och stärker den nu ytterligare, i syfte att på sikt även där nå epitetet världens bästa skola.

Sverige som land är oerhört påverkat och beroende av hur vår omvärld ter sig. Halva vår bnp bygger på vår export till andra länder. Trots den ekonomiska krisens stormhärjningar i vår omvärld har de av alliansregeringen uppbyggda skyddsmurarna stått pall för trycket och värnat den svenska välfärden.

När den svenska exporten föll till följd av den ekonomiska krisen kompensterades bortfallet till stora delar av att alliansregeringen stimulerat den inhemska konsumtionen. Jag bävar för den situation vi skulle ha befunnit oss i om detta inte hade gjorts.

Det recept för Sverige som den socialdemokratiska politiken förespråkade de senaste åren hade gått stick i stäv med den politik som tog oss igenom de ekonomiska stormarna. Det är en politik som bevisligen gynnat vårt lands välfärd och sysselsättning. Att alliansregeringen under den utdragna lågkonjunkturen kunnat föra en politik som minskat fattigdomen i Sverige är självklart en bedrift. Att i en utdragen lågkonjunktur lyckas öka sysselsättningen med över 250 000 personer är även det en bedrift.

Vi lever i ett Sverige som i dag har den lägsta inkomstspridningen i hela OECD-området. Därmed har vi lyckats bryta den negativa trend som regeringar före alliansregeringen stått för. Att man kan leverera mer och mer resurser till vår gemensamma sjukvård trots en utdragen lågkonjunktur är effekten av en resultatriktad politik.

Att Sverige av biståndsorganisationen Help Age International utsetts till bästa land att leva i för alla över 60 år är ingen slump. Att sysselsättningsgraden i Sverige och Nederländerna är högst i hela EU är effekten av en jobbskapande politik. Som krydda på moset kan vi samtidigt konstatera att Sverige är det enda land i EU som förväntas minska sin stats-skuld mellan 2006 och 2014. Sverige är det land som vinner eller hamnar i topp när olika internationella mätningar genomförs av det ena eller det andra slaget.

Alliansregeringen går nu vidare med att envetet och oförtrutet stärka välfärdssektorerna i vårt land. Det är ett arbete som aldrig stannat av och aldrig kommer att stanna av. Det arbetet går hand i hand med dels den jobbskapande politiken, dels medvetenheten om att ett mer relevant skatteuttag av individer och företag genererar ökade skatteintäkter och mer resurser till vår välfärd.

Herr talman! Vi kristdemokrater är måna om att minska barngruppernas storlek i förskolan, med särskilt fokus på de yngsta barnen. Det är självklart att det är kommunerna som har huvudansvaret för att se till att barngrupperna har en lämplig storlek. För att stödja kommunerna i det arbetet föreslår vi nu riktade resurser.

Att vi även kan skapa ytterligare resurser till bättre tillgänglighet i cancervården är oerhört viktigt. Nu föreslås totalt 2 miljarder kronor extra för att förkorta väntetiderna. Satsningen ska ge snabbare vårdförlopp mellan remiss och behandlingsstart samt snabba upp fastställandet av en diagnos men även minska skillnaderna i utfall mellan de olika landstingen i vårt land.

När medarbetare i ett företag blir sjuka är arbetsgivaren skyldig att betala sjuklön under de första två veckorna. För särskilt de mindre företagen är sjuklöneansvaret problematiskt. Därför förändras nu högkostnadsskyddet så att mindre företag i högre grad blir kompenserade för höga sjuklönekostnader.

Herr talman! I kontrast till denna vårproposition ser vi hur oppositionspartierna nu snyltar på den av alliansregeringen framgångsrikt förda politiken. Det vi blivit vittne till i dag är en opposition som befinner sig i en spretighet av sällan skådat slag. Man vrider sina politiska axlar ur led i försöken att inte bara övertrumfa regeringen utan även varandra.

I detta töcken av vidöppna statsfinansiella falluckor, bidragshöjningar, skattehöjningar och dubbel- och trippelstötar riktade mot företag, turismbransch och landsbygd vill Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet framstå som ett trovärdigt regeringsalternativ.

Herr talman! Det är dags att väljarna nu noga funderar igenom vilket av de båda alternativen som är bäst lämpat att föra Sverige in i framtiden. (Applåder)

I detta anförande instämde Anders Andersson (KD).

Anf. 165 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är närmast ett jubelanförande som Anders Sellström håller om hur fantastiskt allting är och hur allting är på väg åt rätt håll.

Jag misstänker att ganska många som ser den här debatten och som upplever bristerna i välfärden i sin vardag har väldigt svårt att känna igen sig i Anders Sellströms berättelse. Det gäller dem som till exempel tvingas vända om på vägen till BB för att det inte finns plats eller som tvingas föda i en garderob för att det inte finns plats i förlossningsrummen. Det gäller dem som inte får en skolplats för att det är kö till skolorna och dem som har barn i en stor barngrupp på dagis. Barngrupperna har ökat i storlek. Andelen barngrupper i förskolan som har fler än 20 barn har ökat under regeringens tid från 14 procent till 18 procent. Närmare en av fem barngrupper har fler än 20 barn med Alliansens dagispolitik.

Det är lite grann en kontrast mot den glädjebild som Anders Sellström målar upp, men den diskussionen får Anders Sellström kanske ta tillsammans med sina väljare i stället.

Jag vill ställa en fråga om jämställdhet. Jämställdhet handlar såklart om mänskliga rättigheter, men jämställdhet handlar också om ekonomi. Det finns gott om studier – nu senast från forskarna Johanna Rickne och Olle Folke vid Institutet för Näringslivsforskning – som visar att man faktiskt ökar talangen och kompetensen i ledningsgrupper om man får mer jämställda ledningar i börsbolag.

Man kan titta på utvecklingen just nu. Utvecklingen går väldigt långsamt. Allbriht rapporten, som kommer varje år, visar att det är en väldigt avstannande utveckling. Antalet kvinnor i ledningsgrupper har ökat med blygsamma 0,7 procentenheter till 18,5 procent. Det är en utveckling som inte alls är i den takt som den borde vara.

Kristdemokraterna har här gjort sig till något slags bromskloss och är väl de som mest aggressivt argumenterar emot en kvoteringslagstiftning, till exempel. Med tanke på den här forskningen och på hur viktigt det är

med mer mångfald i bolagsstyrelserna undrar jag: Kan ni tänka er att ompröva den ståndpunkten, Anders Sellström?

Prot. 2013/14:98  
9 april

*Debatt med anledning  
av vårpropositionens  
avlämnande*

Anf. 166 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vi vinner i stort sett varenda internationell jämförelse. Man jämför och tittar på länderna och ser hur de har klarat den ekonomiska kris som har varit. Hur ser det ut om man tittar på EU? Vi ligger i topp i varenda mätning. Om vi inte vinner är vi tvåa eller trea i stort sett hela tiden.

Så här skriver Mats Edman, chefredaktör på Dagens Samhälle:

Få länder producerar så bra sjukvård till jämförelsevis rimliga kostnader som Sverige. Bland landets 290 kommuner finns både fantastiska och bekymmersamma skolor. Detsamma gäller omsorgen om de äldre, som över lag får fina brukarbetyg. Och vi har definitivt ingen massarbetslöshet. Så den mödosamt byggda välfärden är fortfarande ett internationellt föredöme och en potentiell exportvara. Synd bara att så många ägnar hela dagarna åt att smutskasta något som människor i andra länder avundas oss. Men skuggan faller förr eller senare på debattörerna själva.

Det skriver Mats Edman, chefredaktör på Dagens Samhälle.

Det pågår en smutskastning av de förhållanden som finns. Ska man mäta hur ett land fungerar, oavsett om man gör det i högkonjunktur eller lågkonjunktur, måste man relatera till hur det ser ut i andra länder. När det gäller sjukvården ligger vi i topp. När det gäller äldreomsorgen ligger vi i topp. Vi har en väl utbyggd förskola.

Det är inom skolans område som vi inte har lyckats vända resultaten. Men där vände vi för några år sedan hela skutan för att just kunna uppnå världens bästa skola också. Men det handlar om den skolpolitik som vi har haft med oss sedan det regeringsskifte som varit.

När det gäller i stort sett alla jämförelser, ekonomiska jämförelser eller välfärdsjämförelser, ligger vi i topp. Kallar du det att man hittar på, Per Bolund?

Anf. 167 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterar bara att det inte stämmer överens med min bild av hur välfärden fungerar. Tyvärr fungerar välfärden sämre på många områden. Jag kom med ett exempel: de stora barngrupperna i förskolan, som har ökat under regeringens tid vid makten.

Det är intressant att Anders Sellströms budskap till dem som upplever brister i välfärden är att det är sämre i andra länder. Det är ett intressant sätt att gå in i valrörelsen och ta debatten om välfärden. Jag önskar dig lycka till med att vinna ett val med den retoriken. Jag tror att svenska folket förväntar sig att ha en bättre fungerande välfärd än vad de får med den sittande regeringen. Det är min starka övertygelse.

Anders Sellström svarar över huvud taget inte på den huvudfråga som jag hade, som handlar om jämställdhet. Under regeringens tid vid makten har jämställdhetsutvecklingen avstannat på många områden. Bolagsstyrelserna är ett tydligt exempel på att det går långsammare och långsammare.

Det finns ett mycket tydligt exempel på hur man kan åtgärda det som har prövats i till exempel Norge, nämligen att man kvoterar i bolagsstyrelserna. Anders Sellströms parti är väl de som har varit de kraftigaste

motståndarna till det, så min fråga är: Kan ni tänka er att ompröva det, när ni ser att den politik som ni driver inte fungerar?

Anf. 168 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! I mitt anförande var jag tydlig med att vi oförtrutet ska jobba vidare för att förbättra vår välfärd. Tack vare att vi har det utgångsläge som vi har kan vi få bättre och bättre effekt. Vi satsar nu 2 miljarder extra på cancersjukvården. Vi satsar pengar extra på att minska barngruppernas storlek i kommunerna, trots att det är de som har ansvaret för att hantera den politiken. Vi satsar miljarder och åter miljarder inom äldreomsorgen, med värdighetsgarantier etcetera för att komma till rätta med problem där det finns sådana.

Vi jagar varje problem som uppstår i välfärden. Men vi har också förmågan att se den generella välfärdens möjligheter att finnas.

Kvotering är vi emot, av den anledningen att det inkräktar på äganderätten. Sedan är vi för att det ska vara så jämfällt som möjligt i fråga om många olika egenskaper i olika styrelser. Men kvotering är ett brott mot äganderätten, och därför är vi emot det, Per Bolund.

Anf. 169 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton fick någon timmes förvarning när vi skulle prata försvarspolitik, men det gick inte så där lysande, om jag får säga det själv. Anders fick veta i morse i kön i caféet att vi skulle prata pensioner, så jag hoppas att han är förberedd.

Den så kallade pensionsbromsen har slagit till tre gånger under de senaste fem åren. Det har berott på att inbetalningarna till pensionssystemet har varit mindre än utbetalningarna. Vi vet också att många pensionärer lever med små marginaler.

Sverigedemokraterna förstår vikten av att ha ett långsiktigt hållbart pensionssystem. Vi kan inte lämna över bördan för våra pensioner på kommande generationer.

Vad vi däremot inte förstår är att pensionärerna förutom ett tidvis nyckfullt pensionssystem också ska behöva betala högre skatt än övriga löntagare. Pension är uppskjuten lön och ska beskattas som lön – inget annat.

I vår senaste budgetmotion satsar Sverigedemokraterna 9 miljarder mer än regeringen på att utjämna skillnaderna när det gäller skatter för pensionärer och löntagare. Det skulle ge en genomsnittlig pensionär ungefär 417 kronor mer i månaden. Vi lade dessutom till 10 procent i ökning av garantipensionerna för de allra fattigaste pensionärerna.

Min fråga till Kristdemokraterna är: Är ni nöjda med det här systemet, som är så nyckfullt och också straffbeskattar pensionärerna?

Anf. 170 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Sven-Olof Sällström!

Vi är aldrig nöjda förrän skatten för pensionärer är lika med skatten för dem som jobbar. Som kristdemokrater är vi aldrig nöjda förrän vi har utjämnat den skillnaden. Det är en självklarhet för oss. Men vi gör det i takt med att vi har ekonomi så att vi kan klara av det.

Hittills har vi sänkt skatten för pensionärer fem gånger. En garanti-pensionär har fått mer än en månadsutbetalning mer per år att röra sig

med. Det tycker vi är bra, men vi är inte nöjda, utan vi fortsätter det arbetet. Före oss fanns det regeringar som inte visste hur man ens kunde sänka en skatt för pensionärer. Vi har nu sett till att det går.

Jag säger: Det är tack vare jobbskatteavdraget som vi har kunnat genomföra skattesänkningar även för pensionärerna. Här hänger politiken ihop. På grund av att vi i en lågkonjunktur skapade mer sysselsättning, fler arbetade timmar, kommer mer resurser in i pensionssystemet. Hade vi inte gjort det hade bromsen slagit till än värre och försämrat inkomsterna i pensionssystemet för var och en än mer. Men vi har lyckats dämpa det.

Trots det är vi inte riktigt nöjda med bromsen i pensionssystemet utan ser över detta tillsammans Socialdemokraterna, för att kunna hitta en väg att balansera ut den här delen. Men vi får inte glömma bort pensionssystemets konstruktion, att Alliansen tillsammans med Socialdemokraterna har gjort den för att systemet ska hålla långsiktigt. Vi har många länder som vallfärdar till oss för att titta på det pensionssystem som finns i Sverige.

Sedan dyker det alltid under resans gång upp saker och ting som man måste syna, förbättra och förändra, och det är det vi gör nu med pensionssystemet. Men att överge det, kasta det över bord eller hantera det på ett mycket annorlunda sätt vore förkastligt för det statsfinansiella läget, och det vore förkastligt också för de framtida pensionärerna.

Anf. 171 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Som jag sade när jag inledde: Vi vill naturligtvis inte heller ha ett system som riskerar att undergräva och helt ruinera framtida statsfinanser – absolut inte. Vi ska inte lägga över pensionerna på våra barn och barnbarn.

Men samtidigt som vi har det här nyckfulla systemet straffbeskattar regeringen pensionärerna. Det du undviker att säga, när du säger att ni har sänkt skatten för pensionärer fem gånger, är att det var ni som införde pensionärsskatten, Anders Sellström. Det var ni kristdemokrater som införde pensionärsskatten. Det var inte Socialdemokraterna eller några andra, utan det var ni. Det var absolut inte vi. Det kommer du inte undan. Det var ni som var med och tog beslut om att straffbeskatta pensionärerna. Det tycker jag är lite märkligt.

Men om vi bortser från det: Vad behöver vi göra ytterligare? Vi behöver stärka pensionärerna på många sätt, till exempel när det gäller maten inom äldreården. Mycket är bra inom äldreården, men maten, bemanningen och liknande kommer vi att göra stora satsningar på i kommande budgetar, framför allt i höstbudgeten.

Vilka satsningar vill ni se för att förbättra för Sveriges pensionärer?

Anf. 172 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det är en märklig retorik som Sven-Olof Sällström använder sig av, att tala om att straffbeskatta pensionärerna. Om jag höjer din pension med 100 kronor och höjer min med 50 kronor, har någon av oss förlorat på det? Nej, vi har båda vunnit på det. Du har vunnit lite mer än jag, men båda har vunnit på det.

Detsamma gäller en skattesänkning. Om vi sänker din skatt med 100 kronor och du jobbar och jag som pensionär får en skattesänkning på 50

kronor, har någon förlorat på det? Är det någon som är utsatt för en straffbeskattning? Nej, båda har ju vunnit på det, om än vi vill ändra så att båda får 100 kronor i minskad skatt.

Den retorik du använder innebär att man straffbeskattar om båda får skattelättnader. Du försöker använda retoriken att man straffbeskattar den andra parten. Det är en väldigt dum retorik. Vi sänker skatterna för alla, och vi gör att alla vinner på det, om än i lite olika takt, Sven-Olof Sällström.

Anf. 173 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Ni sänker skatterna framför allt för dem som tjänar allra mest. De 10 procent med högst inkomster har ju fått mer i inkomstförstärkningar än den halva av befolkningen som har lägst inkomster, det vill säga att 10 procent har fått mer än vad 50 procent av befolkningen har fått.

Ökningen av den relativa fattigdomen har varit åtta gånger så stor under er tid som under åren innan. Andelen ensamstående kvinnor med barn som ligger under den relativa fattigdomsgränsen har ökat med nästan 50 procent. Andelen personer som lever i långvarig låg ekonomisk standard, det vill säga som är utan pengar så gott som ständigt, har ökat med nästan 67 procent. Så ser det ut i ert Sverige.

I december månad stod du och jag här. Då slogs ni grymt för att få sänka skatten för dem med högst inkomster. Ni valde att sänka skatterna med 18 miljarder. Det var då en inkomstförstärkning på äldreomsorgen på tror jag 124 miljoner – 18 miljarder i skattesänkningar och 124 miljoner till äldreomsorgen i ökade anslag. Jag tycker att det säger en hel del.

Vi kan titta på hur det ser ut i Sveriges äldreomsorg i dag. Då kan man säga att det är färre anställda än när ni tillträdde och färre anställda i hela välfärden per medborgare än när ni tillträdde. Personalen i äldreomsorgen räcker absolut inte till. De springer in, de springer ut, de lämnar äldre som törstar efter sällskap och omsorg men som personalen tyvärr inte har tid med, hur gärna de än vill. Så ser Sveriges äldreomsorg ut i dag.

Det finns enorma resursbehov. Ni pratar gärna om att äldreomsorgskvaliteten har blivit bättre, för så säger de äldre när man frågar dem. Men enligt Konjunkturinstitutet kan sex av sju äldre inte ens svara på enkäterna, för de är så krångligt formulerade. Så vad du bygger dina ståndpunkter på kan vi alltid diskutera.

Men, Anders Sellström, hur ser det ut i svensk äldreomsorg i dag? Tycker du att den är tillräckligt bra? Tycker du att den håller kvaliteten, liksom?

Anf. 174 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Nu kommer vi in på olika begrepp som sprids om fattigdom, relativ fattigdom och annat. I Grekland, som går så dåligt, har den relativa fattigdomen minskat.

Det vi mäter i EU, och som jag tycker är viktigt att hålla fast vid, är den absoluta fattigdomen. I Sverige har vi minskat den sedan 2006. Den är lägst i EU. Den var högre när du stödde Socialdemokraternas regering. Då var fattigdomen i vårt land större. Det står att läsa i vilket material som helst. Jag tycker att det är ett bra mått.

Relativ fattigdom beskriver lite mer skillnaderna i inkomster. Då kan vi gå till någon som mäter detta och se: Hur ser det ut jämfört med övriga OECD-länder? Jo, vi har brutit den uppåtgående trend som rådde när ni stödde den socialdemokratiska regeringen, då inkomstskillnaderna i landet ökade och ökade. Nu har vi bromsat den utvecklingen, och den ligger stilla.

När vi räknar in välfärdens effekter och övriga inkomstskillnader är vi bäst i OECD på att ha minst inkomstskillnader.

Du påstår någonting helt annat. I en ekonomi som växer kan den relativa fattigdomen öka, och det gör den också. Men i en ekonomi som krymper, där alla är förlorare, minskar den relativa fattigdomen.

Då måste jag fråga dig, Ulla Andersson, eftersom du sätter så stort fokus på den relativa fattigdomen: Är Grekland ett föredöme för dig? Är det den grekiska ekonomin som vi ska värna och följa efter? Eller är det Portugals ekonomi, Spaniens ekonomi eller Italiens ekonomi? Är det den ekonomin du strävar efter att genomföra i vårt land för att minska den relativa fattigdomen?

(Applåder)

Anf. 175 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Till skillnad från Anders Sellström tycker jag att man har ett politiskt ansvar att fördela de ekonomiska resurserna i samhället på ett mer rättvist sätt. Det är vad det handlar om.

I dag i ditt Sverige lever en miljon människor på mindre än 10 680 kronor i månaden. Det är framför allt kvinnor som har drabbats väldigt hårt, till exempel på grund av era förändringar i sjukförsäkringen där kvinnor inte längre tillåts vara sjuka fast de är sjuka. Sedan säger statsministern: Ja, de får väl lita på nära och kära, i stället för att vi ska ha trygghetssystem som fungerar när olyckan är framme.

Under er tid har ökningen varit åtta gånger så stor som åren innan. Det får konsekvenser om man hela tiden väljer att sänka skatter, ofinansierat och finansierat genom neddragningarna i socialförsäkringarna. Det är 77 000 fler arbetslösa medan utbetalningarna till de arbetslösa har sjunkit med 13 miljarder.

Vi hade ju en diskussion också om äldreomsorg, så du kan gärna svara på de frågorna.

Anf. 176 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson biter sig fast vid den relativa fattigdomen. Fortfarande verkar Grekland vara föredömet för den ekonomiska politiken i Sverige. Fortfarande är det de spanska, portugisiska eller italienska exemplen som ska gälla.

Vi har inte bara satsat på att få människor i arbete – 250 000 fler personer är i arbete. Det skapar ju intäkter åt välfärden. Vi har aldrig haft så mycket skatteintäkter till välfärden. Sveriges Kommuner och Landsting har kommit fram till det resultatet, och de borde veta. Det är så vi utjämnar skillnaderna.

Vi siktar in oss på bostadsbidrag till de sämst ställda pensionärerna. Vi siktar in oss på flerbarnstillägg till ensamstående föräldrar – allt för att utjämna skillnaderna. Och nu är vi i ett läge där vi har bromsat den negativa inkomstskillnadsutvecklingen som du och Socialdemokraterna drev

ända fram till 2006. Gini-koefficienten, som mäter detta, har legat still sedan dess och ser ut att ligga still även framöver. Det är tack vare alliansregeringens politik, Ulla Andersson.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till *onsdagen den 30 april*.

#### **14 § Bordläggning**

Följande dokument anmäldes och bordlades:

##### Propositioner

2013/14:99 Vårändringsbudget för 2014

2013/14:206 Herrelösa verk i kulturarvsinstitutionernas samlingar

2013/14:214 Strandskyddet vid små sjöar och vattendrag

2013/14:215 Ny lag om näringsförbud

##### Skrivelser

2013/14:98 Redovisning av skatteutgifter 2014

2013/14:204 Riksrevisionens rapport om statens satsningar på nationella kvalitetsregister

2013/14:211 Riksrevisionens rapport om statens hantering av riksintressen

##### Motioner

med anledning av prop. 2013/14:159 Bättre information och tydligare ansvar vid mineralprospektering

2013/14:N15 av Kent Persson m.fl. (V)

2013/14:N16 av Jennie Nilsson m.fl. (S)

2013/14:N17 av Jonas Eriksson m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2013/14:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

2013/14:K24 av Björn von Sydow m.fl. (S)

med anledning av skr. 2013/14:114 Strategisk exportkontroll 2013 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

2013/14:U26 av Bodil Ceballos m.fl. (MP)

med anledning av skr. 2013/14:154 Genomförandet av samstämmighetspolitiken för utveckling – fokus: den globala utmaningen migrationsströmmar

2013/14:U23 av Julia Kronlid m.fl. (SD)

2013/14:U24 av Urban Ahlin m.fl. (S)

2013/14:U25 av Bodil Ceballos m.fl. (MP)



## 15 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

*den 8 april*

### **2013/14:424 Lagen om offentlig upphandling**

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

### **2013/14:425 A-kassan som blivit lägre än försörjningsstödet**

av *Patrik Björck* (S)

till arbetsmarknadsminister *Elisabeth Svantesson* (M)

### **2013/14:426 Åtgärder med anledning av Riksrevisionens kritik mot riskkapitalförsörjning**

av *Jennie Nilsson* (S)

till näringsminister *Annie Lööf* (C)

## 16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 7 april*

### **2013/14:555 Svenskt värdlandsavtal med Nato**

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister *Karin Enström* (M)

*den 8 april*

### **2013/14:556 Regler för förbränning av spillolja**

av *Christer Engelhardt* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

### **2013/14:557 Regelverk kring förbränning av spillolja**

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till miljöminister *Lena Ek* (C)

### **2013/14:558 Nästa generations ytstridsfartyg**

av *Peter Jeppsson* (S)

till försvarsminister *Karin Enström* (M)

### **2013/14:559 Illegal alkohol**

av *Tommy Waidelich* (S)

till finansminister *Anders Borg* (M)

### **2013/14:560 Avdrag för förvaltningsutgifter**

av *Hans Olsson* (S)

till finansminister *Anders Borg* (M)

**2013/14:561 EU-domstolens ogiltigförklarande av datalagringsdirektivet**

av *Maria Ferm* (MP)  
till justitieminister Beatrice Ask (M)

**17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor**

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

*den 8 april*

**2013/14:520 Fribrev för kommersiell verksamhet i Sveriges nationalparker**

av *Jonas Eriksson* (MP)  
till miljöminister Lena Ek (C)

**2013/14:552 Ombyggnaden av väg 57 genom Järna samhälle**

av *Mats Pertoft* (MP)  
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

**18 § Kammaren åtskildes kl. 17.25.**

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 7 § anf. 17 (delvis),  
av andre vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 40 (delvis),  
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 11.19,  
av talmannen därefter till och med 13 § anf. 103 (delvis) och  
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

*/Eva-Lena Ekman*

<b>1 § Justering av protokoll.....</b>	<b>1</b>
<b>2 § Anmälan om kompletteringsval.....</b>	<b>1</b>
<b>3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation .....</b>	<b>1</b>
<b>4 § Anmälan om granskningsrapport .....</b>	<b>2</b>
<b>5 § Ärenden för hänvisning till utskott .....</b>	<b>2</b>
<b>6 § Ärenden för förnyad bordläggning .....</b>	<b>2</b>
<b>7 § Fler bostäder åt unga och studenter.....</b>	<b>2</b>
Civilutskottets betänkande 2013/14:CU22 .....	2
Anf. 1 AMINEH KAKABAVEH (V) .....	2
Anf. 2 LARS ERIKSSON (S) .....	4
Anf. 3 OSKAR ÖHOLM (M).....	6
Anf. 4 AMINEH KAKABAVEH (V) replik .....	8
Anf. 5 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	9
Anf. 6 AMINEH KAKABAVEH (V) replik .....	9
Anf. 7 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	10
Anf. 8 LARS ERIKSSON (S) replik .....	10
Anf. 9 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	11
Anf. 10 LARS ERIKSSON (S) replik .....	11
Anf. 11 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	12
Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	12
Anf. 13 AMINEH KAKABAVEH (V) replik .....	14
Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	14
Anf. 15 AMINEH KAKABAVEH (V) replik .....	15
Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	15
Anf. 17 LARS ERIKSSON (S) replik .....	16
Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	16
Anf. 19 LARS ERIKSSON (S) replik .....	17
Anf. 20 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	17
Anf. 21 ROLAND UTBULT (KD) .....	18
Anf. 22 LARS ERIKSSON (S) replik .....	20
Anf. 23 ROLAND UTBULT (KD) replik .....	20
Anf. 24 LARS ERIKSSON (S) replik .....	21
Anf. 25 ROLAND UTBULT (KD) replik .....	21
Anf. 26 AGNETA BÖRJESSON (MP).....	22
Anf. 27 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	22
Anf. 28 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik .....	23
Anf. 29 OSKAR ÖHOLM (M) replik .....	23
Anf. 30 AGNETA BÖRJESSON (MP) replik .....	24
(Beslut skulle fattas den 10 april.) .....	24
<b>8 § Viss kreditgivning till konsumenter .....</b>	<b>24</b>
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU14.....	24
Anf. 31 SVEN-ERIK BUCHT (S) .....	24
Anf. 32 LOTTA OLSSON (M) .....	26
Anf. 33 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik .....	27
Anf. 34 LOTTA OLSSON (M) replik.....	27

Anf. 35 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik.....	28
Anf. 36 LOTTA OLSSON (M) replik.....	28
Anf. 37 MARIANNE BERG (V).....	28
(Beslut skulle fattas den 10 april.).....	29
<b>9 § Vuxenutbildning .....</b>	<b>29</b>
Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU15.....	29
(Beslut skulle fattas den 10 april.).....	29
<b>10 § Nationella patent på engelska .....</b>	<b>29</b>
Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU15.....	29
Anf. 38 INGELA NYLUND WATZ (S).....	29
Anf. 39 KENT PERSSON (V).....	30
Anf. 40 OLOF LAVESSON (M).....	31
Anf. 41 ANNA STEELE (FP).....	32
Anf. 42 HELENA LINDAHL (C).....	33
(Beslut skulle fattas den 10 april.).....	34
<b>11 § Elnätsföretagens intäktsramar .....</b>	<b>35</b>
Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU16.....	35
Anf. 43 INGEMAR NILSSON (S).....	35
Anf. 44 JOHAN JOHANSSON (M).....	36
(Beslut skulle fattas den 10 april.).....	37
<b>12 § En tydligare naturgasreglering .....</b>	<b>37</b>
Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU17.....	37
(Beslut skulle fattas den 10 april.).....	37
<b>Ajournering.....</b>	<b>37</b>
<b>Återupptagna förhandlingar .....</b>	<b>37</b>
<b>13 § Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande .....</b>	<b>38</b>
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M).....	38
Anf. 46 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	42
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	42
Anf. 48 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	43
Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	43
Anf. 50 PER BOLUND (MP) replik.....	44
Anf. 51 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	44
Anf. 52 PER BOLUND (MP) replik.....	45
Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	45
Anf. 54 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	46
Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	46
Anf. 56 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	47
Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	47
Anf. 58 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	48
Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	48
Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	49
Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	49
Anf. 62 FREDRIK OLOVSSON (S).....	50
Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	52
Anf. 64 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	53
Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	53
Anf. 66 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	54

Anf. 67	CARL B HAMILTON (FP) replik	54
Anf. 68	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	55
Anf. 69	CARL B HAMILTON (FP) replik	55
Anf. 70	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	55
Anf. 71	PER ÅSLING (C) replik	56
Anf. 72	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	56
Anf. 73	PER ÅSLING (C) replik	57
Anf. 74	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	57
Anf. 75	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	58
Anf. 76	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	58
Anf. 77	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	58
Anf. 78	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	59
Anf. 79	ULLA ANDERSSON (V) replik	59
Anf. 80	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	60
Anf. 81	ULLA ANDERSSON (V) replik	60
Anf. 82	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	60
Anf. 83	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	61
Anf. 84	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	61
Anf. 85	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	62
Anf. 86	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	62
Anf. 87	PER BOLUND (MP)	62
Anf. 88	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	65
Anf. 89	PER BOLUND (MP) replik	66
Anf. 90	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	66
Anf. 91	PER BOLUND (MP) replik	67
Anf. 92	CARL B HAMILTON (FP) replik	67
Anf. 93	PER BOLUND (MP) replik	68
Anf. 94	CARL B HAMILTON (FP) replik	68
Anf. 95	PER BOLUND (MP) replik	69
Anf. 96	PER ÅSLING (C) replik	69
Anf. 97	PER BOLUND (MP) replik	69
Anf. 98	PER ÅSLING (C) replik	70
Anf. 99	PER BOLUND (MP) replik	70
Anf. 100	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	71
Anf. 101	PER BOLUND (MP) replik	71
Anf. 102	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	72
Anf. 103	PER BOLUND (MP) replik	72
Anf. 104	ULLA ANDERSSON (V) replik	73
Anf. 105	PER BOLUND (MP) replik	73
Anf. 106	ULLA ANDERSSON (V) replik	74
Anf. 107	PER BOLUND (MP) replik	74
Anf. 108	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	75
Anf. 109	PER BOLUND (MP) replik	75
Anf. 110	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	76
Anf. 111	PER BOLUND (MP) replik	76
Anf. 112	CARL B HAMILTON (FP)	77
Anf. 113	PER BOLUND (MP) replik	78
Anf. 114	CARL B HAMILTON (FP) replik	78
Anf. 115	PER BOLUND (MP) replik	79

Anf. 116	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	79
Anf. 117	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	79
Anf. 118	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	80
Anf. 119	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	81
Anf. 120	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	81
Anf. 121	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	81
Anf. 122	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	82
Anf. 123	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	82
Anf. 124	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	83
Anf. 125	PER ÅSLING (C) .....	83
Anf. 126	PER BOLUND (MP) replik.....	84
Anf. 127	PER ÅSLING (C) replik.....	85
Anf. 128	PER BOLUND (MP) replik.....	85
Anf. 129	PER ÅSLING (C) replik.....	86
Anf. 130	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	86
Anf. 131	PER ÅSLING (C) replik.....	86
Anf. 132	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	87
Anf. 133	PER ÅSLING (C) replik.....	87
Anf. 134	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) .....	87
Anf. 135	Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	90
Anf. 136	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	90
Anf. 137	Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	91
Anf. 138	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	91
Anf. 139	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	91
Anf. 140	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	92
Anf. 141	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	92
Anf. 142	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	92
Anf. 143	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	93
Anf. 144	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	94
Anf. 145	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	94
Anf. 146	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	94
Anf. 147	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	94
Anf. 148	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	95
Anf. 149	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	96
Anf. 150	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	96
Anf. 151	ULLA ANDERSSON (V).....	96
Anf. 152	Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	99
Anf. 153	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	100
Anf. 154	Finansminister ANDERS BORG (M) replik.....	100
Anf. 155	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	101
Anf. 156	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	101
Anf. 157	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	101
Anf. 158	CARL B HAMILTON (FP) replik.....	102
Anf. 159	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	102
Anf. 160	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	103
Anf. 161	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	103
Anf. 162	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	104
Anf. 163	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	104
Anf. 164	ANDERS SELLSTRÖM (KD).....	104

Anf. 165 PER BOLUND (MP) replik .....	106	Prot. 2013/14:98
Anf. 166 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	107	9 april
Anf. 167 PER BOLUND (MP) replik .....	107	<hr/>
Anf. 168 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	108	
Anf. 169 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik .....	108	
Anf. 170 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	108	
Anf. 171 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik .....	109	
Anf. 172 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	109	
Anf. 173 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	110	
Anf. 174 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	110	
Anf. 175 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	111	
Anf. 176 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik .....	111	
<b>14 § Bordläggning.....</b>	<b>112</b>	
<b>15 § Anmälan om interpellationer.....</b>	<b>113</b>	
<b>16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....</b>	<b>113</b>	
<b>17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....</b>	<b>114</b>	
<b>18 § Kammaren åtskildes kl. 17.25.....</b>	<b>114</b>	

Prot. 2013/14:98  
9 april

Tryck: Elanders, Vällingby 2014